

Møte fredag den 12. desember 2008 kl. 10

President: Thorbjørn Jagland

Dagsorden (nr. 31):

1. Innstilling fra valgkomiteen om valg til Norsk kulturråd (Innst. S. nr. 83 (2008–2009))
2. Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2009, kapitler under Kunnskapsdepartementet, Kultur- og kirke- og kystdepartementet samt forskningskapitler under Nærings- og handelsdepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet og Landbruks- og matdepartementet (rammeområde 16) (Budsjett-innst. S. nr. 12 (2008–2009), jf. St.prp. nr. 1 (2008–2009), St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1 (2008–2009) og St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 3 (2008–2009))
3. Innstilling fra kyrkje-, utdannings- og forskningskomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2008 m.m. under Fiskeri- og kystdepartementet (Innst. S. nr. 68 (2008–2009), jf. St.prp. nr. 17 (2008–2009) unntatt kap. 1070, 4062 og del 2)
4. Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2008 under Kunnskapsdepartementet (Innst. S. nr. 98 (2008–2009), jf. St.prp. nr. 23 (2008–2009) unntatt kap. 231)
5. Innstilling fra kyrkje-, utdannings- og forskningskomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2008 under Kultur- og kyrkjedepartementet (Innst. S. nr. 86 (2008–2009), jf. St.prp. nr. 27 (2008–2009) kap. 340, 341, 3340 og 3341)
6. Forslag fra stortingsrepresentant Dagrun Eriksen på vegne av Kristelig Folkeparti oversendt fra Odelstingets møte 20. november 2008 (jf. Innst. O. nr. 4):
«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å gi gravide som står uten foreldrepengerettigheter knyttet til arbeidslivet, bedre økonomiske vilkår gjennom en opptrapping i engangsstøtten for gravide til 2 G.»
7. Referat

Presidenten: Fra representantene Heikki *Holmås* og Hans Olav *Syversen* foreligger søknader om permisjon i tiden fra og med 15. desember til og med 17. desember, begge for å delta i møter i NATOs parlamentariske forsamling i Washington.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:
For Oslo fylke: Ingunn *Gjerstad* og Aud *Kvalbein*

Presidenten: Representanten Jon Jæger Gåsvatn vil framsette et representantforslag.

Jon Jæger Gåsvatn (FrP) [10:01:40]: På vegne av representantene Ulf Leirstein, Vigdis Giltun, Kåre Foster-

vold, Arne Sortevik og meg selv vil jeg få fremme et forslag om å få utbedret terskelproblematikken i Ringdalsfjorden og Iddefjorden.

Presidenten: Representanten Ketil Solvik-Olsen vil framsette et representantforslag.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:02:08]: På vegne av representantene Tord Lien, Ingrid Skårmo, Ivar Kristiansen, Peter Skovholt Gitmark og meg selv framsetter jeg et forslag om en stortingsmelding om rikets energitilstand.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten foreslå at formiddagsmøtet – om nødvendig – fortsetter utover den reglementsmessige tid, kl. 16, til dagens kart er ferdigbehandlet.

– Ingen innvendinger har kommet, og det anses vedtatt.

Sak nr. 1 [10:02:43]

Innstilling fra valgkomiteen om valg til Norsk kulturråd (Innst. S. nr. 83 (2008–2009))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering se side 1456)

Sak nr. 2 [10:03:01]

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2009, kapitler under Kunnskapsdepartementet, Kultur- og kirke- og kystdepartementet samt forskningskapitler under Nærings- og handelsdepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet og Landbruks- og matdepartementet (rammeområde 16) (Budsjett-innst. S. nr. 12 (2008–2009), jf. St.prp. nr. 1 (2008–2009), St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1 (2008–2009) og St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 3 (2008–2009))

Presidenten: Etter ønske fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 25 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 20 minutter, Fremskrittspartiet 15 minutter, Høyre 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti 10 minutter, Kristelig Folkeparti 10 minutter og Senterpartiet 10 minutter og Venstre 10 minutter.

I tillegg foreslås det en taletid på inntil 5 minutter for medlemmer av Regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg av hovedtalerne fra hver partigruppe og fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [10:04:28] (komiteens leder): Først vil jeg benytte anledningen til å takke komiteen for et godt arbeid med det som etter hvert ble en nokså omfangsrik budsjettinnstilling.

Vi er i ferd med å legge bak oss en historisk oppgangstid, der vi har hatt muligheter til å gjøre investeringer for framtida, men vi står i fare for at framtidens generasjoner vil se tilbake på oss og lure på hvorfor Regjeringa ikke tok alle de mulighetene den hadde.

Dette er en slags endelig eksamen for Regjeringa. Men det som står igjen etter fire år med rød-grønt styre og etter å ha lagt fram sitt fjerde budsjett, er at universitets- og høyskolesektoren har måttet tåle store kutt, og utover kuttene har Regjeringas bidrag begrenset seg til å rette opp de skadene den sjøl har påført.

Kvalitetsreformen er ikke lenger fullfinansiert. Vi får rapporter fra læresteder landet rundt om at det kuttes i studietilbud, undervisningstid, veiledning, studentopptak, forskning og ansettelse.

Evnen til langsiktig tenkning er ikke alltid like etterspurt i politikken, men politisk lederskap handler om å tenke framover. I en nylig framlagt analyse fra NHO viser det seg at den forrige regjering investerte nesten 9 av 10 kroner av det økte økonomiske handlingsrommet i den langsiktige vekstevnen i norsk økonomi, inkludert høyere utdanning og forskning. Dette la til rette for de gode tidene dagens regjering har nytt godt av. Men enhver regjering bevilger mer i kroner og øre enn den forrige regjeringa gjorde, rett og slett fordi det er økonomisk vekst. Spørsmålet er egentlig hvordan man bruker det økte handlingsrommet, ikke hvor mange kroner man investerer.

Dagens regjering vil i 2009 ha 185 milliarder kr mer til fordeling enn det Bondevik II-regjeringa hadde i 2005. Likevel har Stoltenberg-regjeringa bare brukt 15 pst. av det økte handlingsrommet på vekstfremmende tiltak, inkludert forskning og høyere utdanning.

Høstens budsjettprosess har vært en veldig spesiell og kanskje ikke så tillitvekkende prosess fra Regjeringas side. I sin finanstale den 7. oktober uttalte finansminister Kristin Halvorsen at budsjettet for 2009 innebærer – jeg siterer:

«En kraftig satsing på forskning og høyere utdanning som vil gjøre oss bedre beredt til å møte framtidens utfordringer.»

Samtidig stod det i selve budsjettet at bevilgninga vil universitets- og høyskolesektoren ikke var annet enn tilsvarende reduksjonen i bevilgningen for 2007.

Finansministeren omtalte en videreføring av bevilgninga for 2007 som en «kraftig satsing» på sektoren og forventet applaus for å tilbakeføre de pengene Regjeringa sjøl har tatt.

Etter hvert som vi fikk studert tallene i budsjettet, viste det seg også at Regjeringa hadde unnlatt å omtale den lønns- og pensjonsbomben som ligger i budsjettet, og som innebærer at sektoren må finansiere over 400 mill. kr

over basisbevilgningen neste år. Den tilleggsbevilgningen som Regjeringa noe halvpanisk kom med i budsjettet for 2008 den dagen vi diskuterte budsjettet i Stortinget, kan vel ikke oppfattes som noe annet enn en innrømmelse av at Regjeringas forslag hadde betydelige svakheter.

Høyres alternative budsjett inneholder også i år en betydelig satsing på forskning og høyere utdanning. Universiteter og høyskoler ville fått 234 mill. kr mer i basisbevilgninger, Forskningsfondet ville blitt økt med 16 milliarder kr, og vi ville ha opprettet et eget fond for vitenskapelig utstyr på 10 milliarder kr. Det ville gitt en anslagsvis økt avkastning på henholdsvis 750 mill. kr og 470 mill. kr i 2010.

Det er viktig å se sammenhengen i systemet. Det vi gjør for seksåringene, har betydning for læringsutbyttet, det har betydning for frafallet, og det har betydning for hva slags forskere vi får. Vi ser at de tiltakene den forrige regjeringa innførte, som bl.a. nasjonale prøver, vekt på grunnleggende ferdigheter, tidlig innsats og skjerpa krav, har bidratt til å systematisere læringsarbeidet og bedre læringsutbyttet for elevene. Tiltakene ble iverksatt til tidvis store protester fra regjeringspartiene.

Tidligere statsråd Øystein Djupedal gav i VG 27. mai 2007 SV strykkarakter. Han innrømte at SV ikke hadde lagt nok vekt på kunnskap i skolen, og at SV hadde valgt feil ved ikke å stille krav. I et intervju med bladet Utdanning i mai i år sier Djupedal at SV «systematisk nedvurderte kunnskap». Det er en ganske alvorlig diagnose.

Det er viktig å forsterke innsatsen i skolen. Derfor ønsker Høyre å innføre to ekstra uketimer på barnetrinnet – én i norsk og én i matematikk – kombinert med tiltak for å rekruttere flere lærere og beholde lærere lenger i skolen.

I april i år undertegnet samtlige partier på Stortinget et forlik om framtidig kirkeordning, et forlik som Høyre er veldig godt fornøyd med. Men et viktig element i forliket er at det skal gjennomføres en demokratireform i Kirka, og den koster penger. Regjeringa sjøl anslår utgiftene i forbindelse med reformen til mellom 80 mill. og 110 mill. kr. i gjennomføringsfasen, men det tar den altså i budsjettet ikke ansvar for å bevilge. Det er skuffende. Høyre ønsker å bevilge 30 mill. kr til dette arbeidet nettopp for å få demokratireformen på skinner og for å sørge for at den kan gjennomføres i tråd med Stortingets intensjoner.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Gerd Janne Kristoffersen (A) [10:09:40]: I dag vedtar vi at vi neste år skal sette i gang bygging av et nytt odontologibygg ved Universitetet i Bergen. Vi vedtar også renovering av et bygg til bruk i sykepleierutdanningen i Oslo. Det er svært gledelig.

Det rød-grønne flertallet har en merknad som understreker at vi mener at det er positivt at departementet foreslår at samlokaliseringprosessen ved Høgskolen i Bergen skal komme i gang i 2010. Hvorfor kunne ikke Høyre støtte denne forpliktende merknaden fra vår side i stedet for å legge inn en startbevilgning på 10 mill. kr, som i beste fall er symbolpolitikk, da byggestart krever en bevilgning på 80 mill. kr? En bevilgning på 10 mill. kr oppfatter jeg

mer som en tøysebevilgning, og det styrker ikke Høyres troverdighet når det gjelder satsing på høyere utdanning.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [10:10:46]: Jeg visste ikke at regjeringspartiene opererte med «tøysebevilgninger», men det er høyst alvorlig ment fra vår side. Vi mener Regjeringa ikke tar sitt ansvar ved å skyve byggestart fram i tid og love på vegne av framtidige storting hva som skal skje med samlokaliseringprosessen ved Høgskolen i Bergen. Vi har hatt forslag om startbevilgning til Høgskolen i Bergen og samlokaliseringprosessen i alle våre alternative budsjetter. Det har ikke regjeringspartiene støttet. Det er ganske merkelig at regjeringspartiene tidligere ikke har kunnet støtte et forslag om startbevilgning til Høgskolen i Bergen. Vi mener det har vært viktig å få den byggeprosessen i gang. Vi er utålmodige, vi ønsker ikke å vente med oppstart til 2010. Derfor har vi i vårt alternative budsjett foreslått byggestart nå. Jeg syns det er ganske rart at regjeringspartiene, med Arbeiderpartiet, ikke kan støtte vårt forslag om startbevilgning, hvis det er viktig å få byggeprosjektet i gang allerede nå.

Lena Jensen (SV) [10:11:46]: Da Regjeringa la fram sitt budsjett i oktober, var Høyre raskt ute med kritikk for for lite nordområdesatsing. Kritikken gikk på at trafikflygerutdanningen i Nord-Norge ikke var fullfinansiert. I Høyres budsjett er det ikke lagt inn penger til dette. Kritikken har gått på at en ikke har lagt inn penger til FabLab. Høyre har ikke dette med i sitt budsjett. Det har vært kritikk for at en ikke har gitt nok penger til sammenslåing av Høgskolen i Tromsø og universitetet. Høyre har ikke penger til dette i sitt alternative budsjett. Regjeringa har lagt inn 3 mill. kr til Kunstakademiet i Nord-Norge. Det får ikke penger i Høyres alternative budsjett. I dette budsjettet legger Regjeringa inn penger til regionale forskningsfond på 6 mill. kr, noe som vil komme Nord-Norge ekstremt til gode og være veldig viktig for regional utvikling. Høyre støtter ikke dette.

Er ikke representanten Eriksen Søreide enig med meg i at det er på tide å være litt realistisk og si at den rød-grønne regjeringa har et utdanningsbudsjett som inneholder mer satsing på Nord-Norge enn det Høyre foreslår?

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [10:12:52]: Det var en veldig interessant replikk, for er det noe nordområdene, de nordligste fylkene, har etterlyst i alle de tre–fire budsjettene som denne regjeringa har lagt fram, så er det en tydelig styrking av høyere utdanningsinstitusjoner. Det som har skjedd under denne regjeringa, er det som for ettertida vil huskes som hvileskjæret, der Universitetet i Tromsø, Høgskolen i Tromsø, Høgskolen i Finnmark og alle andre opplæringsinstitusjoner i Nord-Norge har måttet tåle betydelige kutt, som har forsinket nordområdesatsinga og ikke minst sørget for at nordområdesatsing på mange områder ikke har kommet i gang.

Jeg kan være fristet til å sende spørsmålet tilbake til representanten Jensen: Høyre legger i sitt alternative budsjett inn 3 mill. kr til Nord-Troms Studiesenter. Hvorfor kan ikke regjeringspartiene støtte dette? Det er et veldig

viktig tiltak for å sørge for å få bedre utdanning i en landsdel og i et område der utdanningsprosenten er lav. Derfor er det viktig å legge inn penger til det. Høyere utdanning og forskning har Høyre satset på i alle sine budsjetter, mens regjeringspartiene har stemt imot.

Anna Ljunggren (A) [10:14:03]: Da rentekompensasjonsordningen ble presentert av daværende utdanningsminister Trond Giske i 2001, karakteriserte Inge Lønning fra Høyre det som nok en Ap-pakke han stilte seg skeptisk til. Da statsministeren og kunnskapsministeren i høst lanserte en ny slik satsing, var representanten Eriksen Søreide raskt ute og gjorde et stort nummer av at det ikke er penger til ordningen i år. Det har i media det siste året virket på meg som om Høyre nå vil ta æren for denne ordningen. Hva har skjedd siden 2001?

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [10:14:47]: Rentekompensasjonsordningen har to sider. Den har en side som er positiv i forhold til å satse på å bygge og rehabiliterer skolebygg, men den har også en annen side, nemlig at de kommunene som i utgangspunktet sørger for å sette av penger i sine budsjetter, indirekte straffes for det. Oslo kommune er et veldig godt eksempel på en kommune som i budsjettene hvert eneste år har satset mellom 1 og 1,5 milliarder kr på rehabilitering og opprustning av de 173 skolene som er i Oslo. Det har vært viktig.

Så har vi ment at det er synd at Regjeringa i 2008 tok en pause i ordningen med rentekompensasjon, og vi har ønsket å bruke de tidene vi nå går inn i, som åpenbart er dårligere tider enn det vi har vært i, til å forsterke innsatsen på opprustning av offentlige bygg. Derfor har vi i vårt alternative budsjett lagt inn en ekstra utlånsramme på 3 milliarder kr, slik at kommuner kan bruke 5 milliarder kr rentefritt det neste året for å pusse opp og rehabiliterer skolebygg.

Presidenten: Presidenten går ut fra at representanten Ine Marie Eriksen Søreide vil ta opp forslag.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [10:15:46]: Det vil hun. Jeg tar opp forslagene Høyre stiller seg bak i innstillingen.

Presidenten: Representanten Ine Marie Eriksen Søreide har da tatt opp de forslagene hun refererte til.

Replikkordskiftet er omme.

Gerd Janne Kristoffersen (A) [10:16:03]: Det rød-grønne flertallet fortsetter sin satsing på kunnskap i 2009. Dette er viktigere enn noen gang for kunnskapsnasjonen Norge med tanke på de krav til omstilling og nyskaping den pågående finanskrisen vil gi. Høyere utdanning og forskning har vært og er vesentlig for utvikling innenfor nærings- og samfunnsnivå, ikke minst i utviklingen av våre velferdstjenester i en tid der vi også har store demografiske utfordringer med en stadig økende andel eldre mennesker, en utvikling som er ønsket og positiv, men som gir utfordringer.

Neste år satser vi offensivt på høyere utdanning og forskning. I denne stortingsperioden har vi satset vesentlig mer enn det den forrige regjeringen gjorde, selv om det fra opposisjonens side høres ut som tvert om. Men tallene er klare. Vi har styrket FoU med om lag 2,3 milliarder kr i perioden, mens Bondevik II la inn 1,7 milliarder kr målt i samme kroneverdi over fire år. Kapitalen i forskningsfondet er økt fra 36 milliarder kr til 72 milliarder kr. I tillegg opprettes det et regionalt forskningsfond på 6 milliarder kr neste år. Forrige regjering økte fondet med 26 milliarder kr i sine år i regjering.

Det er også med undring jeg leser opposisjonens merknader når det gjelder basisbevilgningene til universitets- og høyskolesektoren. Der brukes det svært sterke ord om vår satsing. Totalt vedtar vi i dag å bevilge 22,3 milliarder kr til sektoren neste år. Av dette beløpet er 13,4 milliarder kr basisbevilgning. Når kritikken av oss er så sterk som det som framkommer både i merknads form og i debatter, skulle en forventet en kraftig påplussing i basisbevilgningene fra opposisjonen. Men hva leser vi? Jo, Fremskrittspartiet vil plusse på 189,5 mill. kr, Høyre plusser på 234 mill. kr og Venstre 220 mill. kr. Er det disse tallene som er forskjellen på sterk satsing og ingen satsing på universitets- og høyskolesektoren? Opposisjonens ordbruk føyer seg inn i rekken av svartmaling av norsk skole- og utdanningssektor.

Denne regjeringen har en god dialog med sektoren. Det gjelder alle forhold, også de utfordringer sektoren måtte ha med lønns- og pensjonsforhold. Dette er en situasjon vi selvfølgelig følger opp. I forbindelse med nysalderingen av budsjettet for i år vil sektoren få pluss på sin basisbevilgning med 160 mill. kr. Dette har etter mitt skjønn blitt godt mottatt i sektoren.

Jeg ser fram til at statsrådene Aasland og Solhjell skal legge fram en melding om den framtidige lærerutdanningen. Jeg er overbevist om at det grundige arbeidet som er gjort for å få på plass en lærerutdanning for å møte dagens og framtidens utfordringer i skolen, vil gi resultater. At det er bred involvering av både institusjoner, organisasjoner og ressurspersoner, er helt nødvendig om en skal lykkes med en reform. Vedtak om endring fattet på grunnlag av benkeforslag i Stortinget vil ikke gi endringer. Sektoren har vært sterkt involvert i utformingen av den meldingen som kommer på nyåret. Det er svært gledelig. At denne meldingen kommer samtidig som det satses kraftig på etter- og videreutdanning av lærere som allerede er i skolen, vil gi oss en bedre skole enn vi har i dag. Det er imidlertid viktig for meg å understreke at vi også i dag har en god skole, og at jeg har stor respekt for de lærerne som hver eneste dag gjør en formidabel jobb.

Til slutt en tur innom de regionale forskningsfondene. Jeg tror at de vil være svært viktige framover. Sammen med virkemidlene som er satt av i Forskningsrådet til regional innovasjon, vil de få stor betydning for det som skal skje utover hele landet i en tid der vi ser at behovet for omstilling og nyskaping i næringslivet tiltar på grunn av finanskrisen vi nå er midt oppe i. Mange industribedrifter ligger i distriktene. Vi vet at svært mange av disse bedriftene har planer for nyskaping liggende urealisert. Ved at midler til FoU kommer nærmere, får de regionale FoU-

miljøene større muligheter til å følge opp bedriftene. Ikke minst gjelder det de små og mellomstore bedriftene som jeg kjenner godt fra min region av landet. De regionale forskningsmidlene vil også gjøre det enklere å drive FoU innenfor offentlig sektor, som må fornye seg om vi skal ha de velferdstjenestene vi ønsker oss i framtiden. Derfor er jeg svært fornøyd med at det kommer på plass enda et virkemiddel for utvikling av hele landet.

Denne regjeringen og det rød-grønne flertallet i Stortinget viser at vi har en plan med det vi gjør. Budsjettet vi vedtar i dag, viser at vi satser på barnehager, grunnskole og videregående skole, høyere utdanning og forskning. Vi rustet landet for framtidens kunnskapsnasjon.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Første replikant er Åse M. Schmidt, deretter Ine Marie Eriksen Søreide.

Åse M. Schmidt (FrP) [10:21:26]: Det å se helhet innen forskning er viktig, og vi er også veldig opptatt av det langsiktige perspektivet, særlig å forberede oss på ulike scenarioer og å tenke framover. Vi ser at NODE-klyngen på Sørlandet innen offshoreleveranser til oljesektoren har lyktes veldig med sitt Foresight-program og har fått veldig sterk bakking av Forskningsrådet og andre miljø og andre aktører – de er positive til det som klyngen har fått til. Det er da jeg og Fremskrittspartiet lurer på hvorfor ikke regjeringspartiene i budsjettet støtter oss i at Norge i langt større grad bør ta i bruk en slik framtidstenkning. Er det ikke nettopp den type tenkning vi bør ta i bruk, og den type tenkning vi politikere må ta ansvar for å benytte for å få Norge inn i framtiden på best mulig måte?

Presidenten: Ine Marie Eriksen Søreide får ordet.

Gerd Janne Kristoffersen (A) [10:22:14]: Unnskyld, president?

Presidenten: Nei – Gerd Janne Kristoffersen.

Gerd Janne Kristoffersen (A) [10:22:21]: Jeg vet ikke om jeg akkurat forstår spørsmålet til representanten Schmidt. Men for meg er det slik at det rød-grønne flertallet i Stortinget i dag er med og vedtar et budsjett for forskning og utvikling i Norge som er nettopp framtidsrettet.

Det representanten Schmidt trekker fram som eksempel, er en bedrift fra Sørlandet, slik jeg forstår det. Da stiller jeg meg veldig undrende til at Fremskrittspartiet ikke ser nødvendigheten av f.eks. å opprette regionale forsknings- og utviklingsfond der bedriftene er rundt omkring i det ganske land.

Presidenten: Nå er det Ine Marie Eriksen Søreide.

Presidenten har flere ganger sagt navnet hennes feil – altså byttet om på de to siste navnene. Derfor satt jeg og konsentrerte meg så mye om å si det riktig (munterhet i salen). Og nå er det Ine Marie Eriksen Søreide som har ordet.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [10:23:23]: Hjertelig takk, president.

Representanten Gerd Janne Kristoffersen var i innledningen av sitt innlegg veldig tydelig på én ting. Hun sa at «tallenes tale er klar».

Ja, tallenes tale er veldig klar. I et budsjettspørsmål Høyres fraksjon sendte over til Regjeringa, spurte vi om hva forskningsbevilgningene måtte ha vært dersom man skal nå det tverrpolitisk vedtatte målet om at 3 pst. av BNP skal brukes til forskningsformål innen 2010, og, nærmere bestemt, hvor mye større statens andel måtte ha vært dersom staten skal nå sitt mål om 1 pst. av BNP innen 2010.

Statsråd Tora Aasland har ved flere anledninger vekslet litt fram og tilbake med å vurdere om målet fortsatt står fast, men sannheten er at bevilgningene måtte ha vært om lag 6,5 milliarder kr høyere i 2009. Hvordan skal Regjeringa nå målet om 3 pst. av BNP og 1 pst. fra statens side innen 2010?

Gerd Janne Kristoffersen (A) [10:24:23]: For det første står forskningsmålet fast, og det har vært store utfordringer i forhold til å øke statens andel til 1 pst. av BNP.

Men når representanten Ine Marie Eriksen Søreide er veldig opptatt av at vi skal nå 1 pst.-målet fra statens side, synes i alle fall jeg at det er underlig at ikke Høyre benytter seg av det handlingsrommet som Høyre synes at de har, til nettopp å øke forskningsbevilgningene, slik at vi når 1 pst. Men ved Høyres bevilgning på neste års budsjett øker vi fra 0,75 til 0,77 pst. av BNP. Hvorfor utnytter da ikke Høyre den muligheten som finnes i det økonomiske handlingsrommet som representanten understreker at vi har?

Dagrun Eriksen (KrF) [10:25:20]: Foreldre er viktige for barns læring, og Kristelig Folkeparti er glad for at vi nå får følge i flere av merknadene om at hjem/skole-samarbeid er viktig. Vi synes også det er gledelig at regjeringspartiene styrker FUG med 1 mill. kr. FUG har fått større mandat, de har fått flere oppgaver, og man ser også i forskningen at det blir viktigere og viktigere med dette samarbeidet mellom hjem og skole for å få til god læring.

Men FUG har utfordringer når det gjelder både lønnsforhold og manglende pensjonsrettigheter, spesielt for lederen. Så mitt spørsmål til representanten er: Burde det ikke, hvis dette er så viktig for oss som vi gir uttrykk for i innstillingen, og som vi nå begynner å få flere med på, vært ordnede forhold for nettopp FUG-lederen i en så viktig organisasjon?

Gerd Janne Kristoffersen (A) [10:26:20]: Vi er helt enig med representanten Dagrun Eriksen i at hjem-skole-samarbeid er veldig viktig, og vi viser da også det ved at vi styrker FUG til neste år i budsjettet.

Hvis det er slik som representanten Eriksen beskriver når det gjelder ansettelsesforholdene til daglig leder i FUG, er det klart at det er noe som vi ikke avviser å se nærmere på i neste runde.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Anders Anundsen (FrP) [10:26:58]: Når det gjelder den siste replikkordvekslingen om Foreldreutvalget for grunnskolen, har jo det gode skjedd at Regjeringen har hørt på Fremskrittspartiet og økt bevilgningen med 1 mill. kr. Jeg anbefaler Regjeringen å lytte oftere til Fremskrittspartiet.

Det var mye positivt på gang i utdannings- og forskningssektoren i tiden frem til 2005. Etter at den røde regjeringen tok over, har utviklingen snudd fra optimisme til pessimisme, fra handlingskraft til passivitet. I utdannings- og forskningssektoren har de siste tre årene nær sagt fortonet seg som en lang kaffepause. Og dette budsjettforslaget vil forlenge kaffepausen med ytterligere ett år.

Budsjettbehandlingen i Stortinget er imidlertid ikke helt uten lyspunkt. Også denne gangen er jeg svært fornøyd med at Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre legger frem 22 forslag sammen. Noen kunne kanskje mistenke det for å være en gryende regjeringserklæring, men det er det visstnok ikke grunnlag for, iallfall ikke ennå. Opposisjonspartiene finner imidlertid sammen i svært viktige spørsmål som vil være viktige for å rette opp kursen i utdanningspolitikken, om velgerne skulle sikre et annet flertall i 2009.

Læringstendensen for elever i grunnopplæringen har de siste tre årene vært nedadgående, med ett unntak presentert denne uken. Vi ser at skoler kutter i tilpasset opplæring fordi budsjettene ikke går i hop. Antall elever pr. lærer øker og vil i 2009 øke ytterligere.

Til tross for erkjennelsen av at elever trenger tilpasset opplæring, gir denne regjeringen ikke lokalt handlingsrom til å oppfylle fagre løfter fra eventyrslottet.

Fremskrittspartiet foreslo i finansinnstillingen å øremerke 700 mill. kr til grunnopplæringen.

Vi har foreslått å øke bevilgningene til etter- og videreutdanning for lærere kraftig, i erkjennelsen av at læreren er den viktigste innsatsfaktoren for å sikre kvalitet i skolen.

Vi har fremmet en rekke forslag om bedre tilrettelegging for elever som er funksjonshemmede og elever som har særskilte behov. Vi har foreslått økte tilskudd til lærebedrifter som lærer opp elever med behov for særlig tilrettelegging, og vi har fulgt opp forslag for å sikre bedre ledelseskompetanse både hos lærer og skoleleder.

Fremskrittspartiet er det eneste partiet som har foreslått frukt og grønt til alle elevene i grunnskolen. Regjeringspartiene går imot forslag om at alle elever i grunnskolen skal få tilgang til frukt og grønt, til tross for at de også i denne budsjettproposisjonen skryter av resultatene etter at halve elevmassen i grunnskolen har fått det. Hvorfor fortsetter regjeringspartiene denne uforståelige inkonsekvens i egen politikk? Hvorfor skal halvparten av elevene betale for frukt og grønt i skolen selv? – forstå det den som vil. Fremskrittspartiet sikrer lik rett til alle. Regjeringspartiene viderefører et klasseskille, bokstavelig talt.

Mange elever i grunnopplæringen opplever store vanskeligheter med konsentrasjon som følge av sykdom og sykdomslignende tilstander som påføres dem ved at skole-

byggene er for nedslitte. Fremskrittspartiet har tatt opp dette ved mange anledninger tidligere, fordi situasjonen er alvorlig for dem som rammes. Dagens kontrollsystem fungerer utilfredsstillende, og elevene betaler prisen.

Regjeringspartiene skryter av at de gjeninnfører rentekompensasjonsordningen. Det er vel nok et eksempel som føyer seg inn i kaffepausebildet. Istedenfor å følge opp forslag fra Fremskrittspartiet og den øvrige opposisjonen om å forlenge den forrige rentekompensasjonsordningen, måtte regjeringspartiene ta en pause for å se om de skulle gjøre noe siden.

Fremskrittspartiet foreslår i tillegg til rentekompensasjonsordningen 3 milliarder kr for å oppruste kommunale bygg, herunder skolebygg.

Høyere utdanning og forskning har blitt stemoderlig behandlet av denne regjeringen og dens partier. Forventningene til et løft i bevilgningsnivået og forutsigbarhet har blitt erstattet med desperasjon og kutt, kutt og atter kutt. I dag kan det virke som om regjeringspartiene forventer en eller annen form for stormende applaus etter å ha gjenopprettet overføringsnivået til høyere utdanning til det nivået det var før 2006. De vil ha applaus for å ha funnet 160 mill. kr i salderingen for å rette opp noen av konsekvensene av at Regjeringen glemte å ta høyde for økte lønns- og pensjonskostnader i sektoren. Det fremstår som ganske amatørmessig.

Realiteten er at denne regjeringen ikke har et inngående ønske om å satse på forskning og høyere utdanning. Fremskrittspartiet foreslår 28 milliarder kr mer til Forskningsfondet og nesten 1 milliard kr mer til høyere utdanning enn det Regjeringen foreslår. Det handler om å prioritere for fremtiden.

Vi må ikke fortsatt stå i en situasjon hvor norske forskere ekskluderes fra internasjonale forskningskonkurranser eller prosjekter fordi utstyret deres er foreldet. Vi har økonomisk handlingsrom til å være blant verdensstoppen i forskningsutstyr, men regjeringspartiene finner seg i at vi står langt nede på listen i forhold til sammenlignbare land.

Kirken utsettes for tredje år på rad for alvorlige kutt. Samtidig som det kuttes i overføringene til lokal kirkelig aktivitet, gjøres det ingenting for å bedre arbeidssituasjonen for prestene i Den norske kirke. De lever i en hverdag hvor det ikke lenger er mulig å gjøre den jobben som forventes av dem, fordi det rett og slett er for få av dem. Kombinert med usedvanlig lite rom for å drive god personalpolitikk og rekruttering, bidrar regjeringspartienes budsjettvedtak i dag til fortsatt å gjøre hverdagen til prestene i Den norske kirke enda vanskeligere.

Fremskrittspartiet har foreslått 30 mill. kr til flere prestestillinger, romsligere arbeidsgiverpolitikk og økt rom for fleksibilitet. Med det er Fremskrittspartiet det partiet som helt klart bevilger mest penger for å sikre landet og Kirken en skikkelig prestetjeneste.

Til slutt har jeg lyst til å gjenta en tidligere anbefaling av forslag nr. 42, fra Fremskrittspartiet, om å koordinere forskningen på laksefôr. Det er en satsing som på lang sikt vil være avgjørende for Norge og norsk fiskeeksport. Hvis ingen støtter oss i dette forslaget i dag, forbe-

holder jeg meg retten til gjentatte ganger å si: Hva var det Fremskrittspartiet sa? – når behovet for denne koordinerte forskningen går opp for resten av forsamlingen i dette hus.

Til slutt: Jeg tar opp de forslagene som Fremskrittspartiet fremmer alene eller sammen med andre, og som ikke allerede er tatt opp.

Presidenten: Representanten Anders Anundsen har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Freddy de Ruiten (A) [10:33:55]: Jeg merket meg at representanten Anundsen nevnte at det var 22 forslag fra et mindretall bestående av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre. Det er nærmere 80 merknader fra de samme partiene. Min undring gjelder den kalde skulder som Fremskrittspartiet møtes med av mellompartiene. Sett i lys av det omfattende samarbeidet i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen: Hvordan ser representanten Anundsen på muligheten for å utvikle dette samarbeidet videre, og hvordan ser han på forskjeller? Er det mer som forener enn som skiller?

Anders Anundsen (FrP) [10:34:41]: Jeg er representant for Fremskrittspartiet og kan si hva Fremskrittspartiet mener om dette.

Jeg kan ikke si vi oppfatter at det er kalde skuldre verken fra mellompartiene eller andre partier når det gjelder samarbeidet i konkrete saker. Tvert imot har arbeidet bl.a. i vår komité vist at opposisjonen samarbeider godt i mange saker. Men det er selvfølgelig et stykke fra å samarbeide i komiteen om konkrete saker, og også i budsjettssammenheng å være enige om konkrete spørsmål, til å danne en regjering etter et valg. Det Fremskrittspartiet har sagt, og som vi fortsatt sier, er at Fremskrittspartiet er åpen for ethvert alternativ etter valget i 2009. Vi satser på at velgerne da kaster den rød-grønne regjeringen ut av Regjeringskvartalet. Fremskrittspartiet er da villig til å gå inn.

Åsa Elvik (SV) [10:35:35]: Ei av dei store utfordringane i norsk skule er å jamne ut sosiale forskjellar når det gjeld læring. Det er derfor fleirtalet har prioritert dei tiltaka som ligg i budsjettet. Vi tar lange skritt i retning av å kunne gjere noko med den jobben. Då undrast eg over at Framstegspartiet skriv at

«det kan være en viss sammenheng mellom for dårlig skoleprestasjon og bevisstheten rundt at en alltid vil ha det offentlige å falle tilbake på dersom en ikke lykkes i skole eller arbeidsliv».

Derfor vil Framstegspartiet at ein skal forske, slik at ein kan finne fram til

«helhetlige systemskifter som stimulerer den enkeltes motivasjon for å gjøre det best mulig i skolesituasjonen».

Då er spørsmålet mitt: Kva slags type velferdsordning er det Framstegspartiet vil fjerne fordi dei meiner at det vil fremje elevane si læring? Er det uføretrygda, eller er det arbeidsløysetrygda?

Anders Anundsen (FrP) [10:36:35]: Svaret er ingen av dem. Jeg er glad for dette spørsmålet, fordi det setter fokus på noe som er veldig viktig, nemlig elevenes motivasjon til å gjøre det godt på skolen.

Denne komiteen var på komitéreise til India, hvor vi møtte en indisk jente som gikk på skole og fortalte oss noe om hvor motivert hun var for å gjøre det bra. Jeg tror hun sa noe sånt som dette: Vi skal bli mye bedre enn vi noen gang kan drømme om å bli.

Nå sier ikke jeg at vi skal ha et velferdssystem tilsvarende det India har. Det jeg sier, er at det kan være andre sammenhenger enn de rent skolemessige som påvirker elevenes motivasjon i skolen. Det vi ber om, er at en forsker på hele dette feltet for å se om det er slike sammenhenger eller ikke, fordi forskjellen mellom dem som lykkes og dem som ikke lykkes, er mye mindre i Norge enn i veldig mange andre land. Hvis vi skal sette inn tiltak for å utjevne sosiale forskjeller, må vi kjenne til hvorvidt det er slike sammenhenger eller ikke. Det er det forslaget går ut på. Det vil jeg sterkt anbefale for et parti som SV, som hevder at de er for å utjevne sosiale forskjeller.

Inger S. Enger (Sp) [10:37:47]: I Fremskrittspartiets alternative budsjett foreslår man å øke, så vidt jeg har oppfatta, bruken av oljepenger med rundt 30 milliarder kr. Da blir det sjølsagt greit – en har mer å bruke, og det blir lett å anklage andre for å bruke for lite. Så det er fristende å stille et ja- eller nei-spørsmål: Vil tilsvarende skje om Fremskrittspartiet kom i posisjon?

For øvrig har jeg et annet spørsmål. Til tross for at Fremskrittspartiet har alle disse pengene å bruke, kutter man ulike steder – og jeg vil spesielt nevne Utdanningsdirektoratet. De har fått nye oppgaver med tanke på kvalitet i skolen, som jo alle er opptatt av. De skal utvide tilsynsvirksomheten på skolene, og de skal utvikle flere kartleggingsprøver for flere trinn. De har også fått en ny oppgave i samarbeid med FUG, som sjølsagt representanten godt kjenner til, nemlig å informere foreldre slik at overgangen mellom grunnskole og videregående skole blir lettere. Alt dette er viktige oppgaver. Fremskrittspartiet vil kutte. Det skal bli interessant å høre begrunnelsen.

Anders Anundsen (FrP) [10:38:55]: Til det første spørsmålet, om Fremskrittspartiet vil føre den samme politikken i posisjon som i opposisjon, er svaret et ubetinget ja. Hvis Fremskrittspartiet får flertall i denne sal alene, vil politikken til Fremskrittspartiet være helt lik i posisjon og i opposisjon. Det skal representanten føle seg helt trygg på.

Når det gjelder effektiviseringen i direktoratet, er Fremskrittspartiet av den oppfatning at de offentlige direktoratene også må gå gjennom sin egen organisasjon og sin egen struktur og snu på steiner for å effektivisere, i tråd med det som gjøres i alle andre etater og i alle andre private bedrifter. Fremskrittspartiet vil opprette et skoleombud som vil avlaste direktoratet på noen områder, og i tillegg vil vi gjøre om kontrollsystemene og opprette et eget nasjonalt kontrollorgan som vil overta noen av de tilsynsoppgavene som direktoratet i dag sitter med.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Lena Jensen (SV) [10:40:06]: Som samfunn står vi overfor flere store utfordringer – fattigdom, omfordelings-spørsmål og en menneskeskapt klimaendring som vi alt nå føler på kroppen. Finanskrisen gir oss tid til ettertanke og viser at det kapitalistiske systemet verden er bygd på, på mange måter har spilt fallitt. Politikens vesen må endre seg og våge å bli langsiktig i sin natur.

Med SV i regjering skjer det: En satsing på gode barnehager for alle barn til en rimelig pris, bedre skoler og mer og bedre høyere utdanning og forskning. SVs ideologiske grunnlag finnes i ideen om menneskets grunnleggende rett til å kontrollere sitt eget liv og sin egen tilværelse. Statens oppgave er å sikre menneskene rett til å leve gode liv slik at folk får frihet til å kunne realisere sine mål alene og i fellesskap med andre. Det er opplagt at en sterk og omfattende velferdsstat er den eneste måten vi kan sikre menneskene en slik frihet på. Like opplagt er det at det vi gjør i dag, vil vi bli målt på i morgen, om vi lykkes med å skape en skole og et utdannings- og forskningssamfunn som gir alle muligheter – ikke bare rett til å lykkes.

SVs kunnskapspolitikk starter i barnehagen. Vi vet at barnehage er viktig for barns språkutvikling og tall- og romforståelse. Dette vises senere i skolen. Derfor innfører vi lovfestet rett til barnehageplass til en rimelig pris. Maksimalprisen fryses. Høyre og Venstre øker barnehageprisene.

Når SV snakker om tidlig innsats, handler det om å gi barn hjelp når de trenger det. Det å bygge opp under den offentlige fellesskolen og ikke legge til rette for privatisering er et av de viktige, overordnede grepene som SV gjør.

Det er nok ingen yrker som er så krevende som det å være lærer. Du skal være til stede for elevene dine til enhver tid. Du skal være forberedt til timen, du skal være oppdatert, og du skal kunne ditt fag godt. Du skal se hver enkelt elev, du skal skape et godt læringsmiljø for den enkelte, lage gode relasjoner og godt samarbeid mellom elevene og legge til rette for et godt opplæringsmiljø for en hel klasse. Du skal skape kunnskapsrike barn som er trygge på seg selv, og som vet hva de skal øve mer på.

Læreren er avgjørende for kvaliteten i barnehage og i skole. Det er behov for flere dyktige lærere i årene fremover. Læreren må få økt status og kompetanse. Det er vi politikere som må gi lærerne de verktøyene de trenger for å kunne gjøre sitt arbeid på en best mulig måte. Derfor er SV glad for at budsjett 2009 er et budsjett som satser på lærerne.

Tidlig innsats er viktig ved at vi får flere lærere på 1.–4. trinn i norsk og regning. Dette er tiltak som vil gi rom for om lag 4 pst. flere lærere. Det vil bli innført en plikt for skoleeier til å gi forsterket opplæring, og det vil bety flere lærere pr. elev i disse fagene enn før.

Det innføres et varig system for videreutdanning for lærere. Når videreutdanningssystemet er fullt ut innfaset, vil dette gi rom for at i overkant av 2 000 lærere årlig kan ta 30 studiepoeng. I tillegg forsterkes innsatsen både i etterutdanning, leseopplæring, regneopplæring, rådgivning og annen etterutdanning i IKT og i elevvurdering.

Og man gir også mer penger til etterutdanning i fag- og yrkesopplæring i videregående skole.

Rektor er avgjørende viktig for at vi skal lykkes med skoleutvikling. En slik ny rektorutdanning som innføres av denne regjeringen, er historisk. Utdanningen skal tas over 18–24 måneder og gjennomføres mens rektor er i arbeid. Det innføres også kompetanseutvikling for barnehageledere.

Det kommer en stortingsmelding om en ny lærerutdanning i starten av 2009. I budsjettet ligger det 100 mill. kr til dette. Det ligger også inne penger for å styrke rekrutteringen til læreryrket, og det opprettets 180 nye studieplasser i lærerutdanningen.

Et av de alvorligste samfunnsproblemene vi har, er at så mange elever faller fra i videregående skole. Størst er frafallet i Nord-Norge og på de yrkesfaglige studieretningene. Landsgjennomsnittet når det gjelder yrkesfaglige studieretninger, er nå at 27 pst. av elevene slutter underveis, mens 8 pst. fullfører uten å bestå.

Karlsen-utvalget har lagt fram en NOU på bestilling fra denne regjeringen. Den har gitt oss over 80 forslag som det er viktig å følge opp. I budsjettet ligger det også inne 75 mill. kr for å sikre en fullfinansiering av fagskoler innenfor helse- og sosialfag. Og dette er viktig for at alle fagskolene skal bli gratis.

Mens hovedproblemene er at for mange elever går ut av grunnskolen uten å ha en god nok tallforståelse og uten å kunne lese, og at elever blir skoletrette på ungdomsskolen. Vi må gjøre noe med grunnskolen, særlig ungdomstrinnet. Jeg er veldig glad for at Regjeringen nå jobber med en stortingsmelding om en mer praktisk rettet skole.

Det er for mange elever som opplever at skolemiljøet deres ikke er godt nok. I Stortingets vedtatte opplæringslov § 9a, om elevenes skolemiljø, har vi vedtatt at hver enkelt elev har rett til et skolemiljø som fremmer læring, trivsel og helse. Det er slik at for mange skolebygg ikke er gode nok. Rentekompensasjonsordningen for å pusse opp skolebygg og basseng er utrolig viktig og gir en utstrakt hånd til kommunene.

For mange barn opplever at de ikke blir inkludert eller at de blir mobbet på skolen. For mange barn gruer seg hver dag til å gå på skolen. Det er alvorlig. Det er kun systematisk og vedvarende jobb som hjelper. Derfor er jeg glad for at man i budsjettet fordobler pengene til antimobbearbeid i skolen. Skolene trenger veiledning. Det er viktig å ta inn i lærerutdanningen hvordan man håndterer konflikter i skolen.

Det vil også bli etablert et program for inkluderende lærings- og oppvekstmiljø, som vil gjelde i alle skolene i landet, der man kan jobbe systematisk med problematikken, slik at skolene får oppfølging, skolering og hjelp.

For å lykkes i skolen er elevenes medvirkning og foreldrenes involvering i skolen av avgjørende betydning. Alle foreldre er en ressurs for sine barn. Den holdningen foreldrene viser, er avgjørende viktig for barns læring.

Derfor har de rød-grønne på Stortinget også i år økt bevilgningene til FUG, som vi gjorde i fjor. Vi har også økt bevilgningene til Elevorganisasjonen.

For å oppnå lik rett til utdanning er man avhengig av

at skolen er gratis. Høsten 2009 vil alle elever i videregående skole få gratis læremidler og et stipend for utstyr som avhenger av hvilken studiespesialisering man velger. Her kutter Høyre og Venstre i sine budsjetter.

Den rød-grønne regjeringen satser på kunnskap og forskning. Regjeringen styrker handlefriheten ved universiteter og høyskoler ved å øke basisbevilgningen med 300 mill. kr. Alle pengene er dermed tilbakeført fra det kuttet som ble gjort i 2007. I det ekstraordinære budsjettet styrker man også institusjonene med 160 mill. kr. Det institusjonene gjør nå, er å slite etter det kuttet som Høyre-regjeringen gjorde da de satt i posisjon.

Behovet for nye forskerrekutter er avgjort til stede. I budsjettet legges det inn 200 nye stipendiatstillinger. Universitets- og høyskolesektoren har i mange år vært opptatt av at rekrutteringsstillingene er underfinansiert, og at det mangler postdoktorstillinger. Derfor har den rød-grønne regjeringen økt satsen pr. stilling med ca. 150 000 kr. Hver stilling er nå oppe i 800 000 kr. Det opprettes en postdoktorstilling for hver fjerde stipendiatstilling. Da skaper vi mer sammenhengende karriereveier for unge forskere, og det gjør det lettere for institusjonene å holde på og utvikle de forskertalentene de har.

SV er glad for at odontologibygget ved Universitetet i Bergen og patologibygget ved Høgskolen i Oslo er inne på årets budsjett, og for at det settes i gang samlokalisering av Høgskolen i Bergen i 2010.

I 2009 blir det utbygd om lag 1 000 nye studentboliger. Mens Bondevik II-regjeringen skar ned på bevilgningene til studentboliger hvert eneste år da de satt med makten, har nå den rød-grønne regjeringen kommet opp på 1 000 hybelenheter pr. år. I budsjettet blir også studiestøtten prisjustert. Dette gjorde ikke de borgelige da de satt med makten.

Det rød-grønne flertallet har økt Forskningsfondet med en styrke og i et tempo som mangler sidestykke i norsk historie. Fondskapitalen er økt med 36 milliarder kr de årene vi har vært i regjering, til 72 milliarder kr. FoU-bevilgningene er økt med om lag 3,17 milliarder kr i løpet av perioden.

I budsjettet i år opprettes det også et regionalt forskningsfond på 6 milliarder kr, noe som Høyre og Fremskrittspartiet er imot. Det er utrolig viktig med slike fond for å sikre regional utvikling. Det er viktig, fordi man kan få sendt kompetansen rundt omkring i landet. Dette vil være viktig for regional utvikling i landet, og spesielt i Nord-Norge.

For å styrke forskningsevnen må vi også investere i utstyr. Et viktig grep er øremerkingen av avkastningen på 4 milliarder kr av Forskningsfondet. Det vil gi nesten 200 mill. kr til utstyr i 2010, og det vil være en forutsigbar finansieringsmekanisme, som både forskningssektoren og arbeidslivsorganisasjonene har etterlyst. I tillegg bevilges det 80 mill. kr på årets budsjett.

Vi har avdekket hvordan flere lærere i skolen gir bedre læring. Hvert barn og hver elev skal sikres god oppfølging og læring fra tidlig alder. Våre forsknings- og empiribaserte funn og ambisjoner står i kraftig opposisjon til høyrepartiene, som brukte hele forrige stortingsperiode til å be-

nekte sannheten om sammenhengen mellom ressursbruk og resultater.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Åse M. Schmidt (FrP) [10:50:17]: På veisektoren ser vi at OPS – Offentlig Privat Samarbeid – gir positiv uttelling for staten og for bilistene. I universitetssektoren er samme type avtale gjort for Campus Grimstad. Private bygger – staten overtar. Når nye universitetsbygg blir ferdigstilt, er det vanlig at staten bidrar med en innholdspakke til utstyr. For Campus Grimstads del er det snakk om 30 mill. kr. Men i dette tilfellet, når universitetet overtar bygget, vil Regjeringen ikke utløse disse midlene, selv om det er et statlig bygg. Er det ideologien som står i veien, eller er det et ønske om å forskjellsbehandle de nye universitetene kontra de gamle?

Lena Jensen (SV) [10:50:59]: Jeg er glad for at vi har en regjering som satser på bygg innenfor universitets- og høyskolesektoren, både når det gjelder bygg det skal undervises i, og studentboliger som studentene skal bo i.

Det er en lang kø av uløste oppgaver innenfor sektoren. Vi er godt i gang med å gjennomføre de byggene som står på den prioriterte listen. Man vil hele tiden følge situasjonen med henblikk på sektorens behov for nye bygg. Men dette er også et budsjettmessig spørsmål, og vi vil komme tilbake til det. Men vi har som sagt, en prioritert liste over bygg som altfor lenge har stått på vent for å få de bevilgningene som det er behov for.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [10:52:01]: I forbindelse med finanskrisens spede begynnelse i Norge, var både finansminister Kristin Halvorsen og statsminister Jens Stoltenberg kraftig ute mot private banker som ikke satte ned renta umiddelbart da Norges Bank justerte styringsrenta si. Det var forside på forside med krav om at rentene skulle settes ned på dagen i private banker, slik at låntakerne fikk nyte godt av at styringsrenta var gått ned og var på vei nedover.

I budsjettinnstillinga fremmer vi et forslag om å be Regjeringa vurdere om ikke også Statens lånekasse kan foreta en raskere rentejustering når styringsrenta i Norges Bank justeres ned. I dag er det tre til seks måneders forsinkelse. Det rammer nyetablerere – unge mennesker som er i startfasen av en etablering – fordi de da får unødvendig høy rente i Lånekassa. Hvorfor er det sånn at Regjeringa, i en statsstyrt bank der staten er eiere, er uvillig til – eller snarere, nekter – å se på mulighetene for å justere ned rentene, mens det kreves rentereduksjon på dagen i private banker?

Lena Jensen (SV) [10:53:11]: Lånekassen er et av de viktige virkemidlene vi har for å sikre alle lik mulighet og lik rett til utdanning – uansett hvor tykk lommebok en selv eller ens foreldrene har. Det er riktig det som Søreide sier, at – sammenlignet med markedet ellers – det tar tre til seks måneder før renten blir satt ned eller opp. Det er en treghet i systemet som fører til at når renten går opp,

har man i mellomtiden tjent på det, og når renten går ned, vil det ta litt lengre tid før man gjør det.

Det å fjerne rentepåslaget er også en bevilgningssak. Det vil koste rundt 730 mill. kr. Dette er noe som verken Høyre eller de andre opposisjonspartiene har lagt på bordet. Men det er selvfølgelig en vurderingssak hva Regjeringen ønsker å prioritere.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:54:18]: «Mens vi venter på meldinger» er blitt en liten overskrift over denne regjeringens styring – kanskje særlig i utdanningssektoren.

Vi behandlet nyss Kvalitet i skolen, St.meld. nr. 31 for 2007–2008, der det eneste tiltaket som var rettet mot ungdomsskoletrinnet, var at elever med høyt fravær måtte skjerpe seg, ellers ville det bli ført som fravær. Jeg tror ikke at det akkurat øker kvaliteten i ungdomsskolen, men det gjør jo at vi får flere til å være til stede i noe som vi kanskje ikke har klart å lage god nok kvalitet i. Ungdomsskoletrinnet druknes i «tidlig innsats», det skrives etter økt kvalitetsutvikling og mer praktisk rettet teori, og flere yrkesgrupper bør inn.

Er Lena Jensen tilfreds med at vi fortsatt bare skal vente på en melding, eller ser man at her hadde det virkelig vært behov for handling?

Lena Jensen (SV) [10:55:12]: Jeg er veldig glad for de stortingsmeldingene vi har behandlet. Som Eriksen sier, har vi nettopp behandlet stortingsmeldingen Kvalitet i skolen, der det er enormt mange gode og viktige tiltak for å styrke kvaliteten i skolen og gi en forsterket tidlig innsats for de elevene som har behov for det. Vi fanger opp problemene når de oppstår – man venter ikke med det.

Det er ikke slik at vi har innført at man skal føre fravær. Grunnen til at vi ber elevene om å skjerpe seg, er at vi vet at de elevene som ikke er på skolen, ikke lærer det de skal lære. Elevene må altså være til stede for å kunne følge undervisningen. Da vil de få en bedre opplæring, og man kan følge dem på en bedre måte.

Det er varslet en ny stortingsmelding der man vil fokusere på ungdomstrinnet. Jeg er veldig enig i det Eriksen sier, at vi har store utfordringer når det gjelder ungdomstrinnet.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Dagrun Eriksen (KrF) [10:56:46]: Kristelig Folkeparti vil styrke barns livskvalitet og oppvekstvilkår ved å satse på familie, barnehage, skole og barnevern. Familien må styrkes som barnets grunnleggende og viktigste fellesskap. Skolen skal sammen med hjemmet danne og utdanne elevene og utruste dem for livet. En av de beste investeringene vi som samfunn kan gjøre, er å investere i barns kunnskap. Norge skal være en ledende kunnskapsnasjon. Da må vi ut av hvileskjæret og ut av den byggestoppen som Regjeringen har innført i de tre årene den har styrt utdanningspolitikken. Vi har forutsetningene, men da må det satses både på skole, på høyere utdanning og på forskning.

Regjeringens budsjett blir i VG kalt et tullebudsjett. Hadde det enda vært så vel at det hadde vært utdatert i

forhold til finanskrisen! Det er kanskje riktig, men dessverre vil en god del av de vedtakene som gjøres, bli gjennomført, f.eks. når det gjelder småskoletrinnet. Regjeringen utvider timetallet med to uketimer uten pedagogiske midler – dette i tillegg til de fem uketimene som ble innført høsten 2008.

Dette er en del av Regjeringens heldagsskoleprosjekt. Kristelig Folkeparti er imot heldagsskole, men når man i tillegg står overfor store utfordringer knyttet til lærermangel og kompetanseheving blant lærerne, blir dette politisk prestisje, som går foran skolens og elevenes beste. Det er ikke slik at det er automatikk i at flere timer i skolen gir økt kvalitet. Det vi trenger, er flere lærere. Det vet vi fungerer, for nøkkelen til en bedre skole er læreren. Uten flere og dyktige lærere klarer vi ikke å skape en skole med kunnskap og trivsel. Derfor foreslo Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett å omprioritere disse midlene, med 500 mill. kr til å opprette ytterligere 1 000 nye lærerstillinger. Det representerer en helt annen politisk kurs enn den vi ser fra Stoltenberg II-regjeringen: Vi får stadig flere elever i klassene og færre lærere.

Kristelig Folkeparti mener at det ikke hjelper å fokusere ensidig på tidlig innsats. Ungdomsskolen er glemt. Det sitter altfor mange elever på ungdomsskoletrinnet som ikke får utfordringer for sine sterke sider. For å få ungdomsskolen til å bli en mestringsarena for alle elever, både de som er teoristerke, og de som er praktisk sterke, må man tilby en mye mer praktisk rettet hverdag. Derfor foreslo vi i vårt budsjett å bevilge 70 mill. kr til kvalitetsutvikling på ungdomsskoletrinnet. Det er også behov for å få flere yrkesgrupper inn på dette trinnet. Kristelig Folkepartis alternativ ville gitt flere helsesøstre, rådgivere og miljøterapeuter, som kan være med på å gjøre hverdagen bedre for elever og for lærere.

Samfunnet har sviktet i oppdraget å gi alle muligheter til utdanning og arbeid. Antallet elever som ikke fullfører videregående skole, er bekymringsfullt. For mange av våre elever er framtiden knyttet til sosialhjelp og arbeidsledighet. Derfor er det for meg helt avgjørende at det raskt settes i gang tiltak som kan bidra til at flere fullfører videregående. Jeg tror ikke løsningen ligger i ett sentralt tiltak, i alle fall ikke å øke antall teoritimer. Det jeg har sett på mange skolebesøk rundt om i landet, er at det finnes mange gode lokale tiltak som tar nettopp dette problemet inn over seg. Derfor foreslår Kristelig Folkeparti at det opprettes en tiltakspost på 30 mill. kr, hvor det kan søkes støtte til gode lokale tiltak for å gi unge mennesker en enda større mulighet til å fullføre skoleløpet. I tillegg vil vi gi folkehøgskolene 5 mill. kr for at de skal kunne gi et tilbud til denne gruppen elever med sikte på fullføring av videregående. De gjør allerede et viktig arbeid som vi vil støtte opp om og videreutvikle.

Lærlingtilskuddet i vårt samfunn har stått bom stille i mange år. Jeg tror at når vi nå ser på finanskrisen, vil det å øke lærlingtilskuddet være viktig for at flere får en mulighet til arbeid. Det er i de yrkesfaglige studieretningene vi ser det største frafallet, og de som ikke får lærlingplass, har enda større risiko for ikke å fullføre. Derfor mener Kristelig Folkeparti at tilskuddet som bedriftene får for å

ta inn lærlinger, må økes med 2 000 kr pr. plass, at arbeidsgiveravgiften for nye lærlinger må senkes, og at tilskuddet til lærlinger med særskilt behov økes.

Et godt samarbeid mellom hjem og skole bidrar til å gi elevene de beste forutsetninger for et godt læremiljø. Kristelig Folkeparti foreslo å bevilge 14 mill. kr til et prøveprosjekt i hvert fylke, der det på en utvalgt skole opprettes en stilling som skal styrke samarbeidet mellom hjem og skole.

FUGs mandat er endret til også å omfatte hjem-skole-samarbeid i videregående opplæring. Det vil gi behov for økt kompetanse og flere administrative stillinger i utvalget. Så er det et punkt jeg vil nevne, som jeg opplever som svært problematisk. Det gjelder honorar til utvalgsleder. Jeg må si at det er ikke til vår ære. FUG har tatt på seg et mandat på vegne av 1,2 millioner foreldre, og det med et honorar til leder som tilsvarer en halv stilling, uten å kunne opparbeide pensjonsrettigheter. Det synes ikke jeg er verdig. Dette, sammen med det endrede mandatet og andre ting, gjorde at vi foreslo å øke bevilgningen til FUG med 2 mill. kr. Skal vi komme oss fra festtaler til handling om hjem-skole, er dette noe som bør endres.

Budsjettet for høyere utdanning har dessverre under denne regjeringen vært preget av Regjeringens hvileskjær. Det gjelder også årets budsjett. Jeg har i de senere budsjettbehandlinger mange ganger stilt meg spørsmålet: Hvorfor? Hvorfor i all verden brukte man ikke oppgangstidene til å styrke høyere utdanning og forskning? Hvorfor valgte man å kutte? Kristelig Folkeparti mener at en kunnskapsnasjon må satse på forskning og høyere utdanning gjennom vekslende økonomiske tider. Jeg tror rett og slett at svaret ligger i hvilken virkelighetsoppfatning en har. Universitets- og høyskolerådet, studentorganisasjonene, fagorganisasjonen og opposisjonen her på Stortinget – alle er enige om at satsingen på høyere utdanning har vært fraværende.

Men Regjeringen har, og det har vi hørt i dag, en helt annen offensiv holdning til dette, for i en merknad står det:

«Flertallet vil for øvrig vise til at sektoren har vært styrket betydelig de siste årene, også i 2009, og nå senest med 160 mill. kroner i forbindelse med nysalderingen av 2008-budsjettet.»

Jeg registrerer at universitets- og høyskolesektoren ikke deler denne offensive virkelighetsoppfatningen til Regjeringen.

Sannheten er at vi med dette forslaget til budsjett er tilbake på 2006-nivå. Universiteter og høyskoler får en realnedgang i sine budsjetter. Kostnadsveksten grunnet økte lønns- og pensjonsutgifter er i størrelsesorden 440 mill. kr. Departementet har nå uttalt at denne enorme økningen i lønns- og pensjonskostnader må sektoren håndtere selv. De må klare denne utgiftsøkningen selv, sier statsråden, innenfor budsjetttrammene. Hva betyr det? Det betyr ytterligere kutt – i stillinger, i undervisning og i det generelle tilbudet til studentene. Jeg tror ikke vi kan si at dette er en langsiktig satsing på høyere utdanning og forskning!

Men regjeringspartiene får nok en sjanse. I dag blir det lagt fram et forslag der Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med sak om kompensasjon for ekstraordinære lønns- og pensjonsutgifter ved universiteter og høy-

skoler snarest, og senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2009. Ved å si ja til dette vil man gi en klar beskjed og en beroligelse inn i sektoren om at det nå vil ordnes opp. Det vil skape ro etter flere år med rød-grønt budsjettkaos.

Den humane kapitalen er vår viktigste ressurs. Samfunnsutvikling og næringsutvikling er helt avhengig av en høy aktivitet innenfor akademien. Derfor vil vi øke Forskningsfondet med 25 milliarder kr. Vi foreslo også i vårt budsjett å gi studentene bedre vilkår, bl.a. gjennom økte bevilgninger til studentbarnehager og psykisk helsetilbud samt støtte til freshman-året og første studieår i ikke-vestlige land.

Nå er det varslet fra Regjeringen flere og flere krisepakker. Jeg tror at dette huset ville vært tjent med at man også så på universitets- og høyskolesektoren i den sammenheng. Vi vet at i nedgangstider vil antall jobber som det offentlige kan stille opp med i så henseende, være ekstremt viktig. Jeg ber om at Regjeringen også tar med denne sektoren i alle de pakkene som stadig vekk annonseres i forskjellige fora. Jeg skulle også ønske at en del av dem hadde blitt presentert her.

Vi har hatt et enormt stort stat-kirke-forlik. Det tjener denne komiteen til ære at vi klarte å bli enige, alle sju partiene, om en framtidig utforming for Den norske kirke. Men vi ser at for å få gjennomført alle de elementene som vi ønsker skal ligge på plass gjennom den avtalen, trenger vi å få på plass en finansieringsordning for Kirken, som gjør at demokratireformen kan bli gjennomført på en best mulig måte. Det tror jeg alle partier ser seg tjent med. Vi ser at Regjeringen varsler en kommende proposisjon om dette. Jeg kommer tilbake litt senere i et treminuttersinnlegg med litt mer om Kirken, men det er viktig for meg å si at den finansieringen må vi alle sammen strebe etter å få til.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Torfinn Opheim (A) [11:07:09]: Da skal representanten få anledning til å si litt mer om Kirken, om kirkelig virksomhet i kommunene. I merknadene ramser Kristelig Folkeparti opp hvilke kutt som er gjort der siden 2005. Det er litt pussig at de skriver i merknadene at i 2005 var tilskuddet så og så mye, men det de ikke skriver, er at de selv foreslo et kutt i 2005 på budsjettet for 2006. Vi argumenterer med at det er kommunene som har utgiftsansvaret for lokalkirken, og derfor er vi veldig glad for å kunne øke kommuneøkonomien.

Men Kristelig Folkeparti sier at det kuttet som er foreslått, går ut over demokratiet i Kirken. Hvorfor gikk ikke kuttene som Bondevik II-regjeringen foretok på samme post, ut over demokratiet i Kirken?

Dagrun Eriksen (KrF) [11:08:02]: Jeg tror at det å orientere seg ute i det kirkelige landskapet nå er ekstremt viktig. Det en ser, er at den flotte satsingen på trosopp-læringsreformen som Stoltenberg II-regjeringen har fortsatt oppfølgingen av, og som Kirken støtter, dessverre er blitt finansiert med at man har tatt penger fra Kirken.

Vi trodde på Regjeringens argumentasjon om at den økte kommuneøkonomien skulle gi fellelrådene en økt økonomi. Det er en veldig sterk erkjennelse at det ikke har skjedd. Tvert imot melder mange fellelråd, spesielt i små kommuner, om at kommunene ikke har stilt opp med det statlige bidraget, som er trukket vekk. Den erkjennelsen skulle jeg ønske at også regjeringspartiene hadde tatt inn over seg, spesielt med hensyn til de små kommunene, og at man hadde støttet KAs – Kirkens arbeidsgiver- og interesseorganisasjons – forslag om at man nå opprettholder et tilskudd til de aller minste fellelrådene.

Det handler om demokrati, fordi *de* sitter nærmest den folkekirken som både representanten og jeg er veldig glad i.

Åsa Elvik (SV) [11:09:19]: Det beste, etter mi mening, med det budsjettet som vi skal vedta i dag, er at det tek på alvor samanhengar i samband med læring. Det blir satsa på skulebygg, det blir satsa på kompetansen til lærarane, det blir satsa på sosiale utjamningstiltak som gratis skolebøker, frukt og grønt. I år har vi fått fem timar meir for dei minste elevane til matematikk, norsk og engelsk, og til neste år skal dei få to timar meir til fysisk aktivitet.

I Aftenposten på måndag las eg ein interessant artikkel som hadde overskrifta «Sunt = smart». Der står det:

«Karakterene blir bedre med godt og riktig kosthold. Og fysisk aktivitet kan med fordel erstatte teori-timer.»

Og:

«En hel time kan tas fra teorifagene hver dag og brukes til fysisk aktivitet uten at prestasjonene svekkes.»

Lat meg berre seie at det har korkje Regjeringa eller fleirtalet tenkt å gjere. Vi gjer faktisk begge delar – vi styrkjer teorifaga, og vi styrkjer fysisk aktivitet.

Då skuffar det meg at Kristeleg Folkeparti ikkje vil vere med på denne timetalsutvidinga. Korfor vil ikkje Kristeleg Folkeparti ta på alvor at ungane er heile menneske som lærer best når vi legg til rette for at dei er heile menneske?

Dagrun Eriksen (KrF) [11:10:27]: Kanskje det nettopp er fordi vi tar tittelen i Aftenposten på alvor, at vi synes man med fordel kan erstatte teoritimene med fysisk aktivitet. Jeg tror at hvis vi skal klare å få til mer læring, må vi begynne å innrette oss med tanke på hvordan vi bruker læringen, og på hvilken læringsmåte vi bruker overfor våre barn.

Jeg har vært på flotte skoler og sett hvordan man praktisk kan rette teorien, der man har fått et matteengasjement både blant lærere og blant elever, og der kunnskapsnivået har økt fra første trinn og oppover – kjempespennende. De maste ikke om flere timer, men de maste om mer kompetanse for lærerne til å kunne praktiskrette sin matte-teori.

Det hjelper ikke å fylle på med flere timer hvis man ikke gjør noe med hvordan disse timene brukes, hvordan man bruker energien til å lære.

Vi er for fysisk aktivitet, men jeg tror dette kan kombineres innenfor den skoledagen man har, og jeg skulle ønske at regjeringspartiene kanskje var ærligere og sa at

dette var en del av deres heldagsprosjekt og ikke primært for å få økt læring.

Inger S. Enger (Sp) [11:11:45]: Kristelig Folkeparti er et sentrumsparti som jeg svært ofte trives å være sammen med. Bindingene er litt annerledes for tida. Senterpartiet er i regjering, og Kristelig Folkeparti er – hva skal jeg si – fri og frank.

Jeg ser allikevel at Kristelig Folkeparti skriver seg sammen med de andre opposisjonspartiene i veldig mange saker i vår komité. Nå er det blitt nevnt fra talerstolen at det var 22 forslag – tror jeg det var – og 80 merknader, hvor alle de fire partiene var sammen. For å si det sånn: Kristelig Folkeparti drar mot høyre.

Så vet jeg at Kristelig Folkeparti kan si det samme om meg og Senterpartiet – eller kanskje det motsatte: Senterpartiet går mot venstre. Svaret er da at vi er i en forpliktende koalisjon hvor det er snakk om å gi og å ta, og jeg føler at vi også får mye.

Mitt spørsmål dreier seg om at det ville være interessant å høre begrunnelsen for at et sentrumsparti etter hvert nå glir mer og mer mot høyre.

Dagrun Eriksen (KrF) [11:12:50]: Spørsmålet er hvor man setter tyngdepunktet. Det kan jo like godt ses på som at høyrepartiene skli mer og mer mot sentrum. Jeg tror nok at det som vi er med på i denne innstillingen, kan vi absolutt stå inne for.

Jeg tror at når det gjelder en del av de forslagene som Kristelig Folkeparti har skrevet seg inn i her, kan det nok hende at også Senterpartiet hadde vært sammen med oss i noen av disse – hvis Senterpartiet hadde vært like fri og frank som oss.

Hvis en leser innstillingen, ser en at Kristelig Folkeparti av og til også er alene sammen med regjeringspartiene, og at vi ikke alltid velger samme retning, og det er i sentrum vi har vårt hjerte.

Vi samarbeider godt både til høyre og til venstre, men det er ikke tvil om at Kristelig Folkepartis hjerte banker virkelig varmt for sentrum, og det tror jeg også Senterpartiets hjerte gjør. Jeg tror nok på sikt at vi sammen skal streve for å finne mer tyngde der enn både ute på høyresiden og ute på venstresiden. Da ville begge være mer lykkelige.

Presidenten: Presidenten vil minne om at Kristelig Folkeparti har to forslag sammen med Venstre.

Dagrun Eriksen (KrF) [11:13:56]: ... som jeg gjerne vil ta opp.

Presidenten: Representanten Dagrun Eriksen har tatt opp de forslagene det er referert til.

Dagrun Eriksen (KrF) [11:13:59]: I sentrumsånd!

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Inger S. Enger (Sp) [11:14:23]: Jeg har lyst til å be-

gynne med å si at denne regjeringa leverer. Vi har hørt at det er ulike oppfatninger om hvor mye, med hvilken kvalitet osv. En annen synsvinkel kan jo også være å se på utgangspunktet Regjeringa hadde da den tiltrådte, og hvor mye det er rimelig å rekke fra valg til valg. Det vil det nok også være delte meninger om.

Men det er neppe uenighet om at vi ønsker at landet vårt skal være en sterk kunnskapsnasjon, og at vi da må bygge på et utdanningssystem av høy kvalitet som gjør det mulig for hver enkelt med livslang læring.

For flertallet er det viktig å vektlegge at det nå føres en målretta politikk for å redusere forskjellene i samfunnet. Utdanningssystemet er en av de viktigste arenaene for ei slik utjamning. Målsettinga må være å gi alle barn og unge de beste muligheter for utdanning gjennom en helhetlig 13-årig grunnopplæring, slik at de er forberedt på arbeid og videre læring.

Da er det bl.a. nødvendig å sette skoleeierne, kommuner og fylkeskommuner, økonomisk i stand til å oppfylle forventningene til en god skole. Det er viktig med god kommuneøkonomi, og det er derfor bra med den ekstra økninga i kommunesektorens inntekter for 2009 på om lag 8,4 milliarder kr. Penger er sjelden et dårlig virkemiddel.

I denne stortingsperioden har det vært lagt fram mange meldinger. Jeg skal bare nevne to av dem: St.meld. nr. 16 for 2006–2007 som blei behandla våren 2007, og St.meld. nr. 31 for 2007–2008 som blei behandla nå i høst. I St.meld. nr. 16 for 2006–2007, ... og ingen stod igjen, var fokuset satt på tidlig innsats. Det blei klart dokumentert at tidlig innsats gir resultater. Meldinga var faglig godt underbygd både med internasjonale og norske undersøkelser. Faktum er jo at til nå har for mange unge gått ut av grunnskolen med utilstrekkelige ferdigheter og kompetanse. Litt enkelt kan en si at med St.meld. nr. 31 for 2007–2008, Kvalitet i skolen, kommer tiltaka. Økt fokus på kunnskap og læringsutbytte er sentralt i denne meldinga.

I løpet av de siste åra er det på nasjonalt nivå vedtatt og igangsatt vesentlige endringer for å styrke kvaliteten i grunnopplæringa. Den tilstandsbeskrivelsen som St.meld. nr. 31 for 2007–2008 presenterer, avdekker at det er et stort sprik mellom de forventninger som statlig myndighet har til skolesektoren, og sektorens evne til å realisere disse forventningene. Undersøkelser viser faktisk at de intensjonene og forventningene som ligger i Kunnskapsløftet, i for liten grad er tatt opp i skolenes arbeid lokalt. Dette følges nå opp med mer tilsyn med skolene.

Lesing og regning er grunnleggende for all videre læring og for å kunne mestre livet. Det er bakgrunnen for at det settes i gang forsterka opplæring i norsk og matematikk gjennom økt lærertetthet for elever på første til fjerde trinn fra høsten 2009. For å kunne gi alle elever en kvalitativt god opplæring mener vi at et viktig tiltak er å øke tallet på lærere. Det vil gi elever som sliter, tettere oppfølging i løpet av de første skoleåra.

Norske skolebarn på barnetrinnet har få timer på skolen sammenlikna med barn i andre land. Timetallet på barnetrinnets første til fjerde trinn blei utvida med fem uke-timer fra høsten 2008. Disse timene blei brukt til å styrke basisfaga. Fysisk aktivitet er òg viktig for å øke elevenes

læringsutbytte. Timetallet blir utvida med ytterligere to timer fra høsten 2009, og dette skal gå til fysisk aktivitet på barnetrinnet. Det er bra.

Læreren er den viktigste innsatsfaktoren for å bedre læringsutbyttet i skolen. Det er nødvendig med flere og bedre lærere. Fra 2009 etableres det en skolelederutdanning for alle nytilsatte rektorer og for rektorer som ikke har en sånn utdanning. I tillegg etableres det et varig system for videreutdanning for lærere. Dette er et veldig godt virkemiddel, slik at lærere blir oppdatert på de områder skolen har bruk for. Vi skal huske at mange av lærerne som fremdeles er i skolen, har to- eller treårig utdanning. Det følger også penger med, 400 mill. kr. For at nyutdanna lærere skal bli bedre rusta til å møte faglige og pedagogiske utfordringer, bevilges det 100 mill. kr til utvikling av lærerutdanninga. Jeg mener Regjeringas politikk har god sammenheng – den har både hode og hale, om en vil. I tillegg til dette kommer det en stortingsmelding om framtidens lærerutdanning rett over jul. Den blir veldig viktig.

Fra høsten 2007 begynte en gradvis innføring av gratis læremidler for videregående skole. Fra 2009 bevilges det penger, slik at ordninga også skal gjelde alle trinn. Det vil i tillegg bli gitt et stipend til utstyr gjennom Statens lånekasse for utdanning. Det er flott at alle elever fra skoleåret 2009/2010 sikres gratis læremidler. Dette er en historisk satsing og en god investering for Norge som kunnskapsnasjon. Vi ønsker å gi alle lik sjanse til å gjennomføre videregående opplæring, uavhengig av sosial bakgrunn.

Det er sagt mye om forskning i denne debatten. Jeg skal nøye meg med å vektlegge at det er bra at klimaforliket følges opp med penger til forskning. 300 mill. kroner til forskning og utvikling innenfor områdene fornybare energikilder, karbonfangst og karbonlagring er viktig, nødvendig og framtidsetta.

Jeg vil derimot bruke noe tid på regionale forskningsfond. Regjeringa har i budsjettet foreslått en betydelig satsing på forskning regionalt. Dette gjelder bl.a. opprettelse av regionale forskningsfond på 6 milliarder kr. De regionale fonda skal styrke forskningsevnen gjennom regional forskning og innovasjon. Den årlige avkastninga vil bli på om lag 285 mill. kr fra 2010. Fonda skal være et supplement til nasjonale FoU-midler og styrke regional forskning og samspeilet mellom næringsliv, høyskoler og regioner. Dette vil bidra positivt til å realisere gode prosjekter i alle deler av landet.

De regionale forskningsfonda skal bidra til langsiktig, grunnleggende kompetanseoppbygging i relevante forskningsmiljøer og bidra til økt forskningskvalitet. Fonda skal møte fylkenes FoU-behov ved å støtte FoU-prosjekter som er foreslått av private eller offentlige virksomheter. De kan være lokalisert i eller utenfor de geografiske nedslagsfeltene til fonda. Det skal opprettes mellom fem og sju regionale forskningsfond. Det er mange som mener at tallet burde utvides noe, så det kan det kanskje være verdt å tenke litt over. Hver fylkeskommune skal være med i bare ett fond. Fylkeskommunene får sjøl i oppgave å foreslå samarbeidsgrupperinger innenfor ramma på fem til sju fond. Dette er altså et nytt tiltak og et løft både for forskning og

regional utvikling. Forskningsfonda er et viktig virkemiddel i forvaltningsreformen, og den rød-grønne regjeringa styrker forskninga for hele landet.

En av mine bekjente fra høyskolemiljøet i innlandet uttrykte det slik da han hørte om dette:

«Terskelen for å komme i betraktning på det nasjonale nivået, er ofte høy. Vi har en fragmentert struktur på høyskoler. Ved at det nå åpnes for regionale forskningsfond, vil det være et viktig virkemiddel. Flere mindre forskningsmiljøer får mulighet til å vokse og kan bli interessante samarbeidspartnere for andre.»

Det er altså en vinn-vinn-situasjon.

Så til slutt noen få ord om Kirka. Trosopplæringsreformen har i de seinere åra vært et prioritert område i arbeidet med å videreutvikle Den norske kirke som en åpen og inkluderende folkekirke. Det er bra at opptrappingsplanen for trosopplæringa er fulgt opp over flere år, og også denne gangen med et forslag om 25 mill. kr i budsjettet for 2009. Det gjennomføres for tida store reformer i Kirka. Foruten demokratireformen og trosopplæringsreformen skal det også gjennomføres en omfattende gudstjenestereform. Vi får håpe at den betydelige reformperioden som Kirka nå er inne i, vil øke engasjementet for alle medlemmene – og der er jo de fleste av oss – slik at den forblir en åpen og inkluderende folkekirke.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Jon Jæger Gåsvatn (FrP) [11:23:40]: Siden Inger S. Enger tidligere har vært ordfører, regner jeg med at representanten vet forskjellen på finansiering og drift. I merknad fra regjeringspartiene, som Venstre og Kristelig Folkeparti også har hengt seg på, heter det at i samband med forvaltningsreformen vil drifts- og finansieringsansvaret for fagskoleutdanningen bli overført til fylkeskommunene i 2010. Altså: Driftsansvaret skal overføres, det tas ikke noen forbehold. De tekniske fagskolene vet vi i dag drives av fylkeskommunene, og de trenger ikke overføres.

Spørsmålet blir da om driftsansvaret for f.eks. Menighetsbibelskolen, Hald Internasjonale Senter og andre private fagskoler som finansieres over fagskolekapitlet, skal overføres til fylkeskommunen. Hvilke skolers driftsansvar skal overføres?

Inger S. Enger (Sp) [11:24:25]: Jeg har ikke fullstendig oversikt over de detaljene på det nivået som det snakkes om nå. Men som representanten sier, jeg har vært ordfører og veit egentlig godt forskjellen på investeringer og drift. Jeg ser at det her er flere enn regjeringspartiene som har slutta seg til denne merknaden. Når det gjelder driftsansvaret, er det for å gi fylkeskommunen flere oppgaver at man har gjort det på denne måten, for å knytte ansvaret litt nærmere der hvor fagskolene ligger. Jeg tror det er begrunnelsen for at det er gjort på denne måten, og det følger jo selvfølgelig penger med dette opplegget.

Gunnar Gundersen (H) [11:25:19]: Representanten sa at Regjeringa hadde både hode og panne i sin kunnskapspolitikk. Jeg synes det virker som om man har mistet

begge deler i visse tilfeller, bortsett fra at pannen kanskje tåler ganske mange trykker.

Et sted hvor man tydeligvis har mistet hodet, er jo i fusjonen mellom Norges veterinærhøgskole og UMB og VI, for der bevilger man 11 mill. kr som går både til Statsbygg, til UMB og til Veterinærinstituttet. Man har glemt Veterinærhøgskolen, som faktisk er den institusjonen som antakeligvis får den tøffeste oppgaven i fusjonen, for det er de som må legge til rette for romplaner og alt mulig. Flertallet fikk det travelt under komitébehandlingen, da det begynte å brenne, men klarte å inndrive kollekt, slik at man fikk inn 534 000 kr.

Mener representanten Enger at dette skaper et godt grunnlag for en god fusjonsprosess mellom de institusjonene?

Inger S. Enger (Sp) [11:26:19]: Jeg tror dette er litt ut fra øyet som ser, eller – hva skal vi si – hodet som leser. Jeg veit ikke riktig hvordan jeg skal uttrykke dette. Jeg føler iallfall at vi har både hode og hale med oss i denne prosessen. Vi har vært veldig opptatt av at det skulle skje fort, slik at miljøene har visst hva de skulle forholde seg til. Jeg kan ikke skjønne at Veterinærhøgskolen, som ble nevnt, kommer spesielt dårlig ut i denne sammenheng. At det har vært ulike synspunkter, at noen vil flytte og noen ikke vil, er en annen sak. Det er det som er vår politiske oppgave å overprøve. Det har vi gjort, og representanten ser her hvordan vi har tenkt dette framover.

Odd Einar Dørum (V) [11:27:08]: Venstre og Senterpartiet har til felles at vi liker små og mellomstore bedrifter. I den finanskrisen vi nå ser, får vi stadig meldinger om at også disse bedriftene får trøbbel med å kunne dra nytte av gode, offentlige ordninger for å drive næringsrettet forsknings- og utviklingsarbeid og for å drive det som ligger i alle budsjettene våre.

Vil Senterpartiet nå bli en aktiv pådriver i de samtalene som Regjeringen har invitert opposisjonspartiene til, slik at vi i denne krisepakketenkningen kan få med praktiske tiltak som gjør at denne forskningsinnsatsen ikke blir lidende, men at den tvert imot får ekstra hjelp, slik at den også kan fungere når det er tøffe tider i landet? Kan vi regne med at Senterpartiet vil bli en pådriver i det, i et klima hvor statsministeren har invitert til gode ideer? Det er ikke sensur på tanken ennå, og koalisjonsmakten har ennå ikke senket seg over representanten Engers sinn.

Inger S. Enger (Sp) [11:28:08]: Dette er jo hyggelig tale fra Venstre. Jeg tror at alle gode ideer vil bli brakt videre. Det er lettest i slike krisetider, som det faktisk er nå, å si: Bygg, bygg. Det er lett å komme med den typen tiltak. Men vi må her ha flere tanker i hodet samtidig, og jeg tenker at forskning er veldig viktig, og det er veldig framtidsretta. Så langt det står i min makt, skal jeg sørge for at Senterpartiet er aktivt på dette området og sørger for at det også blir midler til forskning. Jeg syns jo ikke at det som gjelder forskningsfonda er noen krisepakke, men det er å tenke i riktig retning, slik at vi også får med hele landet i denne tenkninga vår.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Odd Einar Dørum (V) [11:29:16]: I det alternative budsjettet Venstre har lagt fram tidligere i finansdebatten, og som også ligger her i dag, er vår desidert kraftigste omprioritering, innenfor de samme budsjetttrammene som regjeringspartiene hadde, kunnskap og forskning. Vi har lagt inn over 2 milliarder kr til disse formålene, hvorav bortimot 1,6–1,7 milliarder kr er til forskningen alene. Når vi har gjort det, er det fordi vi er helt overbevist om – uavhengig av trender og uavhengig av trekk i samfunnet som former våre liv – at vi er nødt til å tenke langsiktig. Det å styrke forskningen som både bygger allmenndannelse, demokrati og sivilisasjon, og som også styrker og bygger opp under det ufødte næringsliv, er helt nødvendig. Det er rett og slett uttrykk for det som er å sette noe først, og det er å prioritere i politikk. Venstre har gjort den prioriteringen, og vi vedkjenner oss den. Hadde våre prioriteringer blitt gjennomført i denne stortingsperioden, ville vi svært sannsynlig klart den ene prosenten av BNP, bl.a. fordi den sittende regjeringens førstegjerning var å kutte 25 milliarder kr på de forslagene som lå etter Bondevik II. Den nåværende regjering har så langt klart å ta igjen 22 av disse 25 milliardene til Forskningsfondet i løpet av sin tid. De har klart å dekke opp ca. 90 pst. av det de startet med å kutte i begynnelsen av perioden. Når man da snakker om å levere, leverer man etter at man har tatt ned ambisjonene så mye at man springer etter det.

Det samme skjer jo nå, senest uttrykt i brev mottatt i går fra Universitets- og høskolerådet, hvor det på nøkternt norsk sies følgende om budsjettet for 2009:

«Og institusjonene har måttet kutte i studietilbudet, redusere gruppeundervisningen og unnlate tilsetning i ledige stillinger pga manglende finansiering på 405 mill. kr.»

Det er jo et landskap som ikke handler om å levere. Det er et landskap som handler om at noen er nødt til å springe etter. Venstre er i hvert fall opptatt av både i de forslagene vi tidligere har hatt i finansinnstillingen, forslag vi har i dag, og forventninger vi har – senest til revidert, men gjerne før – å sørge for at basisfinansieringen ved universiteter og høyskoler ikke holdes skadelidende, slik at ledige stillinger blir fylt opp, slik at studietilbud blir forsvart, slik at kvalitetsreformen for høyere utdanning eksisterer, og slik at f.eks. leger som skal ut i allmennpraksis, får opprettholdt sine kvalitativt glimrende veiledningstilbud og ikke opplever at de kuttet. Dette blir det ikke noe av med mindre man vil prioritere, med mindre man vil sette forskningen – enten den er næringsrettet, eller det er rettet mot den alminnelige, generelle grunnforskning – først. Her er det en saklig forskjell mellom Venstre og regjeringspartiene.

I en tid med utrolig mye penger velger vi å sette dette først. Det betyr selvfølgelig at det går ut over andre deler av budsjettet. Jeg regner med at jeg muligens får noen livlige replikker på det, men det er jo slik at setter man noe først, må det gå ut over noe annet. Og hvis man ikke setter forskningen først, er det fordi man setter noe annet høyere enn forskning.

Etter min allmenndannelse og læring er det ubegripe-

lig hvorfor man ikke kan sette noe som er så samfunnsøkonomisk lønnsomt, og som gir så mye som forskning, først. Det begriper jeg ikke. Jeg begriper det heller ikke i et land hvor over halvparten av de yngste generasjonene har høyere utdanning enn grunntdanning. Jeg begriper det rett og slett ikke! Jeg begriper det ikke etter at vi for ca. 15 år siden – tror jeg det var – opplevde at tallet på akademikere passerte tallet på industriarbeidere i vårt land. Jeg begriper det heller ikke, for jeg vil våge å påstå at akkurat som faren til Einar Gerhardsen, som ledet et veiarbeidslag i Oslo og var sin tids proletar, er stipendiater på universiteter i vår tid vår tids proletarer. Dårlig er de lønnet, men de gjør sannelig en samfunnsinnsats som det virkelig skinner av! Det samfunnet vårt belønner dem med, er nærmest å forfremme dem til bingomillionærer fra Verdalen ved å prøve å få ut penger til forskning og forutsigbarhet for sine praktiske vilkår. Disse samfunnsmessige idealistene, som vi treffer gang på gang, ber om én ting, i motsetning til mange andre som slåss mest for lønna, de ber om forutsigbare rammevilkår for å kunne forske, de ber om anstendig utstyr, de ber om skikkelige bygninger – de ber rett og slett om en samfunnsmessig innsats.

For Venstre er det en gåte at vi har en rød-grønn regjering som ikke skjønner at det å bygge landet også er å bygge forskning. Så får vi se om den sittende regjering skjønner at det å satse på forskning også er god motkonjunkturpolitikk, ikke bare i den forstand, som alltid vil skje når det er vanskelige tider, at man bygger de byggene man kan bygge, man asfalterer de veiene man kan asfaltere, og man legger de skinnene man kan legge, men at man faktisk forstår at det å ta vare på den forskningsmessige infrastruktur, menneskene og utstyret, faktisk også er å bygge på tvers av konjunkturer og å skape optimisme.

Venstre har prioritert dette veldig sterkt, og vi er med på forslag hvor vi ber Regjeringen senest i revidert nasjonalbudsjett komme tilbake og sikre våre universiteter og høyskoler og forskningsmiljøene generelt. Og selvfølgelig er en del av det å la SkatteFUNN-ordningen bli tilbakeført til en del av de gode ordningene man hadde før, og ikke bare holde den i live og holde den i gang.

Så har vi i budsjettet vårt gjort en prioritering som er velkjent, men det er all mulig grunn til å understreke den. Vi velger å konsentrere midler innen skolen på det å rekruttere flere lærere og på å gi lærerne mer systematisk videreutdanning. Og hvorfor det? Jo, vi vet bl.a. gjennom innsats fra den sittende regjering at det som er overveldende dokumentert, er at det er en svært sterk sammenheng mellom det alminnelige kompetansenivået på lærerne ved en skole og resultatene på skolen. Det vet vi. Vi vet til og med at det er betydelige geografiske forskjeller i landet når det gjelder dette kompetansenivået. Vi vet at Oslo og Akershus og Sør-Trøndelag ligger høyt, og vi vet at fylker som Nordland og Telemark ligger lavt. Så det å prioritere videreutdanning og sette pengene først på det er kanskje noe av det viktigste vi kan gjøre for å sikre kvaliteten i skolen og også bidra til en sosial utjæmning.

På samme måte vil det antakelig etter dagen i dag være like ubegripelig for denne representanten at regjeringspartiene ikke kan stemme for systematiske rekrutteringstiltak

for lærere til grunnskole og videregående skole. Men det henger kanskje sammen med at man heller ikke har noe særlig trykk på rekrutteringen av stipendiater i høyere utdanning, og det henger også kanskje sammen med at man heller ikke er tung nok til å rekruttere førskolelærere, i en tid hvor vi mangler 4 000 av dem og har en lavere dekning av førskolelærere i barnehagene våre enn det våre naboland har. Det er mulig at det er en sammenheng i det at man ikke vil prioritere kvalitet på denne måten.

Så vil jeg også som representant for Venstre be om at vi omsider, endelig osv. får den saken til Stortinget som går på hva slags penger de private skolene skal få. Og nå snakker vi ikke om de skolene Venstre liker, men vi snakker om de skolene som Venstre også liker, og som i særdeleshet de rød-grønne partiene – og i denne sammenheng sammen med Kristelig Folkeparti – er dypt forelsket i. Disse skolene må jo kunne få anstendige, forutsigbare vilkår. De må kunne få vite hva slags penger de skal få. Vi må kunne få en gjennomgang av de modellene vi skal ha, slik at vi slipper de rundene som vi har hatt gang på gang etter at vi endret den gamle friskoleloven til å bli en privatskolelov. Det er ubegripelig at vi ikke får det, men vi bør i hvert fall få det, for det er jo noe helt spesielt over det at man etter å ha kommet med sterke kjærlighetserklæringer til kristne skoler, Montessori-skoler og Steinerskoler, driver og roter så mye at man ikke klarer å finne ut av finansieringssystemet. La meg si det slik: Enhver som tenker på et samarbeid med de rød-grønne, ser jo hvordan Kristelig Folkeparti her nærmest ikke behandles all right, for Kristelig Folkeparti trakk seg ut for å sikre noe. Det har jeg gitt dem ros for og også vært uenig i, men både de og hele Stortinget fortjener at disse skolene, som det ikke er strid om, får skikkelige rammevilkår. Jeg synes det er grunn til å si det så sterkt.

Så til slutt i dette innlegget vil jeg gjerne tilbake til at kirkeforliket ikke bare blir glade hyllingstaler til hverandre, en vår, en dag osv. i Stortinget, så jeg skal sitere hva komiteen nå samlet sier. Jeg synes det er viktig å gjøre det. Komiteen viser i forbindelse med forliket til det som skjedde i komiteen, til Bakkevig-utvalget og til Kirkemøtet. Så sier komiteen:

«Komiteen er kjent med at det vil kreves betydelige ressurser for å kunne gjennomføre den forutsatte demokratireformen i kirken allerede ved stortingsvalget 2009. Komiteen legger til grunn at departementet er i tett dialog med kirkens organer og kommer tilbake med egen sak til Stortinget om de nødvendige bevilgninger, så snart som mulig og senest i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2009.»

Dette er altså ikke en mindretallsmerknad. Det er en merknad fra hele komiteen. Og den er ment på den måten at vi som var med på forliket, forventer at denne utbedringen ikke i kvantitet, men i kvalitet i demokratiarbeidet i Kirken, faktisk får et økonomisk grunnlag. Jeg legger sterkt til grunn at kirkestatsråden, som tidligere har blitt hyllet for sin innsats – etter min mening berettiget så – for det som skjedde i vår, også kan gi tunge bidrag som gjør at vi kan gå julen i møte med rolige sinn på dette punkt. Det finnes sikkert andre punkter hvor vi ikke vil ha rolige

sinn, men på dette punkt burde det i stortingsalen være rolig sinn.

La meg så slutte der jeg begynte. Det å slåss for allmenndanning og det å slåss for kunnskap og nysgjerrighet har alltid vært en radikal reforminnsats i ethvert land. Det er det som løftet et fattig Norge til å bli et bra land. Det er også det som trengs når vi ser økonomiske kriser rundt oss, at vi tør satse på kunnskapen, at vi tør satse på forskningen. Jeg har en drøm, og det er at jeg en dag våkner og ser at den rød-grønne regjeringen har klart å prioritere forskning og allmenndannelsen som følger av dette løpet. Man må aldri slutte å drømme, for da har man tapt kampen om å få til en bedre verden.

Presidenten: Presidenten har grunn til å tru at representanten Dørum skal fremje eit forslag.

Odd Einar Dørum (V) [11:39:24]: Presidenten er som vanlig klok og presis, og jeg slutter meg til dette utmerkede forslaget av presidenten.

Jeg tar opp forslaget fra Venstre.

Presidenten: Representanten Odd Einar Dørum har teke opp det forslaget han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Freddy de Ruiten (A) [11:39:47]: Det blir vanskeligere og vanskeligere å se forskjellen på Venstres og Fremskrittspartiets skolepolitikk. Når en ser at Fremskrittspartiet og Venstre står sammen om nærmere 80 merknader og 22 forslag, er det relativt omfattende.

Det jeg lurer på, er: Når Venstre sier at de ikke er interessert i et politisk samarbeid og i hvert fall ikke i noe regjeringssamarbeid med Fremskrittspartiet, er det bare uttrykk for symbolikk, og ikke realpolitikk? Kan vi nå kanskje se konturene av en Oslo-modell? Det kan i hvert fall virke slik i vår komité.

Odd Einar Dørum (V) [11:40:33]: Man må ikke blande sammen den dannede dialog mellom borgeren Anders Anundsen og meg og tunge politiske realiteter. Det er slik: Det å samarbeide på sak er ikke det samme som å inngå en forpliktende samboerkontrakt. En samboerkontrakt mellom Venstre og Fremskrittspartiet ville ha startet med ekteskapsmegling fra sekund null. Slike samboerkontrakter inngår vi ikke, av respekt for alle dannede mennesker som vi ellers omgår.

Det er jo ikke tatt opp her at det er en klar uenighet mellom Venstre og Fremskrittspartiet. Vi er imot å ta ut overskudd fra og å tjene på private skoler, vi er imot en statlig stykkprisordning osv. Det er en helt grunnleggende forskjell på hvordan vi organiserer samfunnet gjennom kommuner.

Men Venstre har den linje at vi er for det vi er for, og vi er mot det vi er mot. Vi står også sammen med f.eks. regjeringspartiene på viktige punkter, uten at jeg tror at representanten av den grunn skulle tro at jeg var blitt en nyomvendt sosialdemokrat. Dette er rett og slett Venstre på det beste. Vi står i sentrum og er for det vi er for, og

mot det vi er mot. Og når vi kommer bort i godt selskap, enten det er rødt eller blått eller hvordan det er, vedkjenner vi oss det.

Lena Jensen (SV) [11:41:43]: Den rød-grønne regjeringen satser på skolen. Vi satser på lærerne. Vi satser på flere timer i skolen, fordi vi vet at de yngste elevene trenger flere timer for å lære det de skal lære. Derfor har vi satt inn sju flere uketimer i skolen. Og de pengene som vi bruker, bruker vi på å betale for flere lærere til dette. Dette kutter Venstre i.

Venstre er i programmet sitt for skolemat, men i budsjettet kutter man på frukten til ungdomsskolen. Det utvikles gratis læremidler i videregående skole i Venstres budsjett. Og man kutter på barnehagene, noe som vil føre til at man vil få en økt foreldrebetaling. Det er barna som betaler for den økte forskningsinnsatsen som Venstre har i sitt budsjett. Det må være klart. Halvparten av Venstres økte forskningsbudsjett finansieres ved å kutte de sju timene i skolen.

Mitt spørsmål til Venstre er: Hvorfor må ungene betale for den økte satsingen på forskning som Venstre ønsker?

Odd Einar Dørum (V) [11:42:50]: Det er neppe noen prinsipiell forskjell på at den rød-grønne regjeringen prisjusterte barnehagesatsene i budsjettet for 2007, og at Venstre gjør det i budsjettet for 2009. I så fall har vi hatt like dårlig hensikt, men det er selvfølgelig ikke slik.

Vi har brukt penger der de rød-grønne ikke gjør det de skal, på å styrke kompetanse, fagutvikling og rekruttering i barnehagene. Vi har brukt penger for å fjerne forskjellsbehandlingen mellom private og offentlige barnehager. Og så er det helt riktig at vi har konsentrert pengene i skolen om å sikre nok lærere og å sikre videreutdanning for lærerne, fordi vi i denne stortingsalen og i denne perioden har sagt at vi alltid setter det viktigste først. Det er gode lærere, og det er nok lærere.

Når det så gjelder frukt og grønt, er vi selvfølgelig ikke imot det. Vi har lagt fram et forslag om å sette laveste momssats på frukt og grønt og kjøre sukker til topps. Men når det gjelder å prioritere penger i skolen, prioriterer vi å bruke pengene til nok lærere og gode lærere. Vi vet at er det noe som gir sosialt gode resultater og gode skolerresultater, så er det gode lærere og nok lærere. Det har vi overveldende dokumentasjon på, og der prioriterer Venstre annerledes enn regjeringspartiene.

Gorm Kjærli (A) [11:44:03]: Representanten Dørum bad om livlige replikker. Han slipper nok ikke unna at Venstre har et forklaringsproblem. For hvis vi leser Venstres merknader og alternative budsjett, ser vi hvordan representanten Dørum og Venstre finansierer de tiltakene han refererte til i sitt innlegg.

En av Venstres inndekninger er å ta skolebøkene fra elevene på videregående. Venstre sier én ting og gjør noe annet, og det er for så vidt ikke noe nytt. De er mot det de er for. De sier de er for gratis læremidler, men fjerner ordningen i sitt alternative budsjett. Jeg stoler mer på hva et parti gjør, enn på hva de sier.

Betyr dette at Venstre ønsker å ta bøkene fra elevene igjen, slik som de var med på i 2001, dersom de skulle få regjeringsmakt igjen?

Odd Einar Dørum (V) [11:44:51]: Når det gjelder læremidler, har vi vært for i denne perioden, fordi vi ikke kan garantere en god ordning med et skolebokstipend til hver elev. Vi vil ha behovsprøvd stipend, slik at de som av økonomiske grunner trenger læremidlene, får dem, og vi har hele tiden vært imot den utlånsordningen som vi nå har. Vi synes at det er en dårlig ordning. Det mener alle som har et forhold til den, inkludert elevorganisasjonen.

Hvis jeg skulle holde meg til representanten Gorm Kjernlis retorikk, får jeg vel si det slik, at vi ville ikke være med på de rød-grønnes løp, hvor man ikke besetter stillinger på universiteter og høyskoler. Vi vil ikke være med på de rød-grønnes løp, hvor man risikerer å ta det som vi har skrevet i denne innstillingen, og kutte utdanningstilbud, kvalitet på utdanningstilbud og sørge for bortimot å reversere viktige deler av Kvalitetsreformen i høyere utdanning. Vi vil rett og slett ikke være med på det.

Siden politikk handler om at man setter det viktigste først, tror vi at det å forsvare Kvalitetsreformen, det å satse på forskningen, det å skaffe flere lærere og det å ha en behovsprøvd ordning ikke gjør Norge dårligere, men det gjør forskningen bedre, og det gjør gjennom gode lærere skolen bedre. Det er rett og slett å velge å prioritere. Der er vi uenige.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed avslutta.

Statsråd Bård Vegar Solhjell [11:46:20]: Dersom vi ser nokre tiår fram i tid, er etter mi oppfatning dei aller største utfordringane vi står overfor som samfunn nasjonalt og internasjonalt, å løyse dei globale miljø- og fattigdomsproblema som er sjølv grunnlaget for korleis verda vår skal sjå ut. Det er å redusere dei sosiale forskjellane, som òg i vårt land er for store, og få til eit skikkeleg velferdslyft. Vi har store velferdsutfordringar, ikkje minst innanfor eldreomsorga i dei tiåra som kjem. Og det er halde fram med ei omstilling til eit kunnskapsbasert næringsliv, som vi veit vil kome i aukande grad, og der vi må vere føre var og ta dei grepa som er nødvendige. Det vi i dag gjer på det området, er avgjerande for det. Motivasjon, nysgjerrigheit, lærelyst, tryggleik og like moglegheiter for alle i skulen i dag er kanskje det aller viktigaste vi gjer for å løyse dei utfordringane som ligg nokre tiår fram i tid.

Det er dette Regjeringas kunnskapsbudsjett legg til grunn, og det er derfor satsinga på området er så sterk frå tidleg barnehagealder til og med etter- og vidareutdanning og forskning og høgare utdanning. Lat meg trekkje fram dei tre sentrale skulegrepa i dette budsjettet, som fortset den satsinga vi har hatt.

For det første: Tidleg innsats. Den amerikanske nobelprisvinnaren i økonomi James Heckman har dokumentert korleis satsing på tidleg innsats i barnehagealder og tidleg skulealder er dei aller beste investeringane ein kan gjere for læring, men òg for utjamning av sosiale forskjellar. Han seier rett ut at den typen investeringar kan bryte fat-

tigdomsfellen og på ein heilt annan måte leggje grunnlag for kunnskapsutvikling. Derfor har vi 1 milliard kr til fleire lærarar i lesing og rekning, i norsk og matematikk, frå første til fjerde klasse. Derfor har vi ei sterk lese- og reknesatsing på etterutdanning neste år, og utvikling vidare av kartleggingsverktøy. Det er òg interessant å sjå at den nyleg publiserte TIMSS-undersøkinga om elevane sine resultat i matematikk og naturfag, viser ein framgang for norske elevar på fjerde trinn og eit meir broket bilete på åttande trinn. Eller for å seie det på ein annan måte, dess større del av tida elevane har gått i skulen med den raudgrønne regjeringa, dess betre resultat.

Det er òg interessant å sjå frå den undersøkinga at vi finn ein veldig klar oppgang i talet på lærarar som har kompetansegevande etter- og vidareutdanning i faga, og vi veit at det same skjer på andre felt. Vi har hatt ei omfattande satsing dei siste åra. No går vi vidare til eit varig lyft, og for første gong eit varig system for vidareutdanning i den norske skulen. Det er heilt nødvendig. Når det er fullt oppe og står, vil mange lærarar årleg kunne gå ut. Den store utfordringa vil ikkje vere økonomien, det vil vere rekrutteringa og å få nok vikarar. Derfor har vi òg ei omfattande rekrutteringssatsing, bl.a. med avskrivning av studielån for dei som ønskjer å verte lærarar innan språk og realfag, der vi ser at lærarmangelen kan verte mest akutt i åra som kjem.

Vi innfører òg tilbod om ei rektorutdanning, ei skuleleiarutdanning, for alle frå neste år, og vi legg inn betydeleg med pengar til ei ny lærarutdanning som skal leggjast fram om kort tid.

Så veit vi òg at kunnskap og trivsel ikkje er to motsetnader, men to ting som heng saman. Og ikkje minst skal vi skape sosial utjamning i skulen, må skulen vere ein stad som både skapar tryggleik og tilhøyring, og ein stad for meir læring. Derfor er satsinga på å pusse opp skulebygg viktig. Skulen skal signalisere til elevane at kunnskap og skule er viktig. Då må vi vere opptekne av å ruste opp norske skulebygg. Vi satsar òg på fysisk aktivitet, fordi vi veit at det er ein sterk samheng mellom fysisk aktivitet og resultat i skulen, og fordi vi har betydelege folkehelseutfordringar i dei tiåra som kjem.

Sjølv om ein ikkje kan få det inntrykket frå debatten, er det interessant å sjå at hovudbiletet er at nesten alle dei store forslaga frå Regjeringa har full tilslutnad frå opposisjonen: etter- og vidareutdanning, ny skuleleiarutdanning, 1 milliard kr til fleire lærarar på første til fjerde, oppussing av skulebygg. Det er brei einigheit i opposisjonen om at Regjeringas forslag på dei viktigaste feltene er bra. Der det er ueinigheit, går det litt i alle retningar – ein er for og imot timar, for og imot frukt og grønt, for og imot gratis lærebøker. Men eg meiner likevel at vi kan oppsummere med at det er eit godt budsjett, som derfor òg har brei støtte i salen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anders Anundsen (FrP) [11:51:34]: Fremskrittspartiet og Regjeringa er jo enige om at det er viktig med ernæring i skolen, og at næring og læring henger sammen.

Derfor har Fremskrittspartiet foreslått at staten skal fullfinansiere frukt og grønt for alle elever i grunnskolen. Det går Regjeringen imot. Regjeringen har ikke fremmet noen forslag om det. De har tidligere lovfestet et merkelig klaseskille, hvor halvparten av elevene i grunnskolen skal få frukt og grønt, mens den andre halvparten av elevene ikke skal få det.

I erkjennelsen av den effekten som statsråden selv har nedfelt i proposisjonen som vi behandler i dag, som viser at næring og læring henger sammen, hvordan kan statsråden forsvare at halvparten av elevene da enten må betale for frukt og grønt selv eller ikke få tilbud om det? Regjeringen viderefører her et klaseskille.

Statsråd Bård Vegar Solhjell [11:52:31]: Nei, det er eit eksempel på at vi må ta skritt for skritt, og vi har teke det første skrittet, nemleg frukt og grønt på ungdomstrinnet. Vi har førebels ikkje teke det neste skrittet, nemleg frukt og grønt for elevane på barnetrinnet. Det er lett å argumentere for at det var riktig å ta det første skrittet, ungdomstrinnet, først. Vi veit faktisk at utfordringane når det gjeld kosthald, er aller størst der, og at talet på elevar som ikkje har eit kosthald på skulen som er godt, og som ikkje har med matpakke, er større der.

Eg er heilt einig i det som står i Soria Moria-erklæringa, og som Framstegspartiet støttar, nemleg at vi bør innføre ei frukt- og grøntordning for alle elevar, og så må vi ta eitt skritt av gangen.

Gunnar Gundersen (H) [11:53:28]: Jeg må si meg veldig enig med kunnskapsministeren i at fysisk aktivitet i skolen er viktig, jeg tror det er uhyre viktig for læring. Men SV er jo på hjemmebane når de skaper de forventningene som de gjør til denne ordningen. 48 mill. kr holder ikke til den kvaliteten man ønsket inn i en slik ordning.

Med statsrådens åpning av sitt innlegg om hvilke utfordringer vi står overfor i et kunnskapssamfunn, der han begynte med helse, synes jeg det er riktig å fokusere på BKA-ordningen. Vi står nå ved starten på en finanskrise. BKA er en ordning som er omfavnet av næringslivet. Den har betydelig økning i søkermassen, og søkermassen er omtrent fire ganger så stor som det Regjeringen har bevilget penger til. Hvorfor følger ikke kunnskapsministeren opp sitt budskap og bevilger atskillig mer penger den ordningen?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [11:54:26]: Lat meg først berre kort kommentere fysisk aktivitet. Det er ingen tvil om at skal vi nå målet om fysisk aktivitet dagleg, må vi gjere det gjennom ei blanding av den tradisjonelle kroppsøvingsundervisninga, som er ein del av læreplanens timetal, og anna tid til fysisk aktivitet. Frå undersøkingar veit vi at skulen sjølv seier at tid til fysisk aktivitet er den største hindringa for å gjere det betre. Derfor har vi lagt det inn, og vi har samtidig sett i gang eit kvalitetsarbeid leia av Marit Breivik for å utvikle kvaliteten.

Så er eg einig med representanten i at nå når vi gradvis går inn i ein situasjon meg høgare arbeidsløyse, i alle fall seier prognosane det, og betydelege utfordringar, er

kompetanse- og kunnskapsoppbygging heilt sentralt for å gjere noko med det, i høgare læringsinstitusjonar, i vidaregåande skule, men ikkje minst i bedriftene. Veldig ofte vil bedriftsrelaterte tiltak ha stor suksess. Derfor vil det vere blant dei tinga vi skal vurdere i ei krisepakke mot finanskrise og i vidare budsjett, for det er veldig fornuftig å sjå på m.a. basiskompetanse i arbeidslivet.

Dagrun Eriksen (KrF) [11:55:33]: Et av de tiltakene som er forelagt statsråden for å redusere frafallet i videregående skole, er å gi lærlinger i risikozonen ett år mer teori. Som foregående replikant var inne på, ser vi nå for oss konturene av en finanskrise som vil være krevende for arbeidslivet, og vi vet også at lærlinger kan bli skadelidende, særlig hvis ikke økonomien rundt det å ta inn lærlinger er tilfredsstillende.

Kristelig Folkeparti har foreslått å senke arbeidsgiveravgiften, øke lærlingtilskuddet pluss å øke tilskuddet til lærlinger med spesielle behov. Er dette tiltak som statsråden vil jobbe for å få inn i krisepakken fra Regjeringen, den som er varslet i januar/februar, slik at ikke lærlinger, som er de mest sårbare, blir ekstra skadelidende av denne finanskrisen?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [11:56:35]: Eg vil vurdere alle typar tiltak i tida framover som tek sikte på å halde oppe det høge talet på lærlingar som vi har klart å etablere i løpet av dei siste åra. Vi har hatt ein kraftig oppgang. Det har vore ekstremt viktig, for vi veit f.eks. at fråfallet er langt mindre blant dei som får lærlingkontrakt, enn andre. Det er òg ekstremt viktig for kvaliteten på fagarbeidarane som kjem ut i arbeidslivet.

Vi bør vere bekymra no. Eg har derfor òg hatt dialog med NHO om det som er viktig, nemleg at næringslivet ikkje lèt lærlingar verte ein salderingspost når dei ser at det kjem trongare tider. Det er svært viktig for næringslivet å tenkje langsiktig og halde oppe satsinga på å utvikle arbeidskraft. Det kan vere mangel på kompetent arbeidskraft om få år igjen. Vi må òg sjå på tiltak frå det offentlege og vurdere eit breitt spekter av ulike tiltak for å halde fram med satsinga på mange lærlingar og kvalitet i lærlingordningane.

Odd Einar Dørum (V) [11:57:38]: I den store tid da det var strid om privatskoler og friskoler, var det én ting det ikke var strid om i denne salen. Det var ingen strid om at skoler som eksisterte ut fra et trosmessig, religiøst, grunnlag, Steiner-pedagogikk eller Montessori-pedagogikk, for så vidt heller ikke de skolene som vi kaller for 6A, altså de som er opprettet gjennom historien på et samfunnsmessig godt grunnlag, skulle ha en plass i det systemet som hele Stortinget var enig i. Det var en del av dette at når striden var over, skulle man komme tilbake med en forutsigelig og god, oversiktlig tilskuddsordning for disse private skolene, og det skulle man gjøre etter at man hadde ha sett på alle de økonomiske modellene man hadde til rådighet.

Det er lenge siden dette nå er vedtatt i stortingsssammenheng, i den forstand at det som skulle komme raskt, ikke har kommet raskt. Så mitt spørsmål til statsråden er:

Hvor raskt kan vi nå regne med at vi får en slik sak til Stortinget, som hele Stortinget var enig i, og som er med på å sikre trygge vilkår for disse skolene, religiøse skoler, Steinerskoler og Montessori-skoler?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [11:58:57]: Det som verkeleg er trist når det gjeld situasjonen for private skular i den perioden her, er at Venstre valde å stå utanfor det forliket som regjeringspartia inngjekk med Kristeleg Folkeparti saman med Høgre og Framstegspartiet, eit forlik som har sikra veldig gode og føreseielege rammer for ei gruppe privatskular som eit alternativ på religiøst eller pedagogisk grunnlag. Det har skapt ein tryggleik for at dei vil kunne fortsetje varig, og det har skapt ei heilt anna ro rundt det spørsmålet enn det har vore tidlegare. Derfor meiner eg det er veldig beklageleg.

Så har vi no ei finansiering som gjer at vi klarer å halde oppe mange gode privatskular i Noreg, og det er òg omtalt i budsjettet. Frå Regjeringa si side kjem vi sjølvsagt òg til å fortsetje med å kikke på dei behova som er for det, saman med dei parti og aktørar som er opptekne av å sikre ei god finansiering vidare. Det kjem vi framleis til å ha eit auge på.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til replikk.

Torfinn Opheim (A) [12:00:26]: Selv om vi i dag skal behandle et budsjett for neste år, er det viktig at vi kanskje akkurat i år evner å kikke oss over skulderen, for det har skjedd mye i det året som er gått som har betydning for neste års budsjett, ikke minst gjelder det innenfor kirkebudsjettet.

Alle vet at det er snakk om at vi i april i år gjorde det historiske: å bli enige om hvordan forholdet mellom staten og Den norske kirke skulle utvikle seg. De grunnlovsendringene vi ble enige om, og som vil gjøres gjeldende fra 2013, har sin innvirkning på budsjettet for neste år.

Avtalen fra april i år la på plass en del premisser for finansieringen av Den norske kirke. Dette innebærer en videreføring av dagens finansieringsordning for Kirken, med offentlig finansiering over kommunebudsjettene og statsbudsjettet. Grovt sett kan vi si at kommunene står for to tredjedeler av finansieringen og staten en tredjedel. Dette sier kanskje ikke så mye, men i kroner utgjør det for statens del ca. 1,4 milliarder i 2009. For å sette det i perspektiv var statens andel i 2006 1,2 milliarder kr.

Overføringene fra kommunene er altså den viktigste finansieringskilden for fellestrådene. Sett under ett og sammenlignet med 2006 har det vært en betydelig vekst i inntekter. Dette går også klart fram av proposisjonen. Dette har sin klare bakgrunn i at det har vært en styrking av kommuneøkonomien de siste årene.

Selv om jeg er fornøyd med kirkebudsjettet, som i dag behandles fordi det inneholder påplussninger til 7,5 årsverk til Kirkerådet, bispedømmerådene og demokratireformen, 2,4 mill. kr i økning til presteskabet og 800 mill. kr til rentekompensasjonsordningen for kirker, 5 mill. kr for å styrke kirke og kultur, 2 mill. kr til drift av medlemsregis-

teret og 0,4 mill. kr ekstra til sjømannskirken, for å nevne noe, så ser jeg allikevel noen utfordringer.

En utfordring blir å forstå hvorfor i all verden Fremskrittspartiet ikke mener at trosopplæringsreformen er en viktig forutsetning for å opprettholde en bred og engasjert folkekirke. Men kirken får trøste seg med at alle andre partier mener dette er viktig, og jeg er selvsagt glad for at trosopplæringsreformen støttes med ytterligere 25 mill. kr. Totalt er det kommet opp i 150 mill. kr – helt etter planen.

En annen utfordring er gjennomføringen av demokratireformen. Den vil kreve mye både når det gjelder planlegging og gjennomføring. Saken er også spesielt viktig fordi vi i komiteen kommer til å fokusere spesielt på dette. Denne reformen er en viktig grunnstein i kirkeforliket, og jeg legger ikke skjul på at dette er komiteen opptatt av skal bli en suksess.

I tillegg ser jeg at det er utfordringer når det gjelder rekruttering av prester. Her blir det viktig å støtte seg til det arbeidet Stiftelsen Kirkeforskning gjør, for de skal undersøke hvilke faktorer som påvirker rekrutteringen til tjenesten. Der er det slik at systematisert kunnskap på dette området vil gi grunnlag for å sette inn målrettede tiltak i framtiden.

Det er en enorm flora av tilbud og muligheter både for dannelse og utdanning. Det ser vi på det store området vi behandler i dag, alt fra barnehage og helt opp til forskningsinstitusjoner. Det er viktig i et kunnskapssamfunn at kunnskapen skal være tilgjengelig for flest mulig.

En blomst i denne floraen av tilbud er studieforbundene. Studieforbundene er et viktig supplement til det offentlige utdanningssystemet. Jeg er glad for at denne regjeringen prioriterer tilskudd til studieforbundene etter at Bondevik II-regjeringens avskjedsgave var et kutt på over 50 mill. kr av et totalbudsjett på 150 mill. kr. Jeg ser at Høyre og Fremskrittspartiet foreslår liknende kutt på neste års budsjett. Dette er ekstra uforståelig i en situasjon hvor samfunnet vil ha et stort behov for studieforbundenes kompetanse og ikke minst deres evne til raskt å kunne tilby opplæring, videreutdanning m.m. I motsetning til de to høyrepartiene vil vi spille på lag med studieforbundene. Ikke minst i disse finanskrisetider vil de kunne spille en ekstra viktig rolle. Jeg er glad for den formidable jobben studieforbundene gjør, og hva slags betydning dette har i forbindelse med målet om livslang læring.

Jon Jæger Gåsvatn (FrP) [12:05:21]: Regjeringens totale mangel på satsing på såkalt tertiærutdanning er direkte skremmende hvis vi ser det i lys av behovet nasjonen Norge vil ha for kunnskap i årene framover.

Universiteter og høyskoler har blitt stemoderlig behandlet. Først ble de påført et hvileskjær, som nå nesten etterfølges av to nye hvileskjær. På toppen av det står nå også fagskolene overfor å bli påført et direkte feilskjær. Som saksordfører for fagskoleutdanning har jeg et sterkt behov for å kommentere dette.

Berg-utvalget skisserte i 2000 problemene for de yrkesrettede utdanningene, som da falt mellom to stoler. Fagskoleloven ble en realitet. Et enstemmig storting gikk etter hvert inn for en statlig finansiering av de tekniske og ma-

ritime fagskolene, mens driftsansvaret fortsatt lå hos fylkeskommunene. På den måten ble fagskolene behandlet mer likeverdig med høyskoler og universiteter, som også bygger på videregående utdanning.

Siden 2004 har så et enstemmig storting bedt om å få på plass en finansiering av de øvrige godkjente fagskoletilbudene, men Regjeringen har ikke levert. Som en følge av Regjeringens angrep på friskolene, valgte noen 6A-skoler å bli godkjent som fagskoler. Det er i dag over 1 100 godkjente fagskoleutdanninger, flesteparten er drevet av private.

Fagskolene gir et tilbud om utdanninger som fører til en kompetanse som er viktig for samfunnet, og som etterspørres av arbeidslivet. Det gjelder f.eks. fagskoleutdanning innenfor helse- og sosialfag, mesterutdanning og IKT. Ut fra en likhets- og rettferdighetstanke er det ikke noen saklig begrunnelse for at disse fagskoletilbudene ikke skal ha samme offentlige finansiering som de tekniske og maritime fagskolene. Dette understrekes også av Karlsen-utvalget, som nylig la fram en utredning, Fagopplæring for framtida. Riktignok har Regjeringen lagt opp til en ad hoc-løsning i helse- og sosialfag, som gjør at kommunene kan kjøpe fagskoleutdanning, noe som i beste fall kun dekker 25 pst. av behovet.

Karlsen-utvalgets utredning er nå på høring, og jeg finner det oppsiktsvekkende at regjeringspartiene, med Kristelig Folkeparti og Venstre på slep, så fundamentalt endrer fagskolenes forutsetninger mens denne saken er på høring. Både de privat drevne og de fylkeskommunalt drevne fagskolene er mot at finansieringsansvaret skal føres tilbake til fylkeskommunen. Det er kun disse politiske partiene som synes at dette er et fornuftig grep.

Bakgrunnen er selvsagt at de ønsker å opprettholde tre forvaltningsnivåer i Norge. Jeg har mistanke om at det viktigste er å sikre taburetten til alle fylkespolitikere fra disse partiene. Mange er frikjøpt i fulle stillinger, og derfor må jo noen skaffe dem litt å syse med. Det kan jo også være hjelp til selvhjelp for en del stortingspolitikere, for da blir det mindre kamp om plassene til Stortinget.

Det er i hvert fall ikke utdanningspolitikk og likeverdig behandling av tærtierutdanningene som står i fokus. Viktigheten av regionalutvikling brukes som et argument for overføringen av ansvaret. Det er regionens behov for kompetanse som skal styre utviklingen av fagskolene, heter det. Med respekt å melde, dette blir for snevert. Vi har et nasjonalt og et internasjonalt arbeidsmarked. Er det den enkelte fylkeskommune som skal vurdere kompetansebehovet i arbeidslivet? Er det virkelig noen som tror at vi med 19 fylkeskommuner som selvstendige forvaltningsnivå vil få opprettet fagskoletilbud med faglig spesialisering i de fag som ikke kan finne sin plass innenfor videregående opplæring? Er det noen som tror at den enkelte fylkeskommune ser seg økonomisk i stand til å opprette eller finansiere et tilbud om spesialisering til alle som har avlagt fag- eller svennebrev?

Jeg kjenner til hvordan politikere i fylkeskommunene så på fagskolen før staten tok over finansieringen. Fagskole er ikke rettighetsbasert eller obligatorisk utdanning. Det er ikke lovpålagt oppgave å drive fagskole, så fagskolene

blir en salderingspost. Kutt og nedleggelse av fagskoletilbud var resultatet. Det flertallet nå går inn for, er å føre oss tilbake til den situasjonen igjen. Samtidig ser vi at ingeniørutdanningen dokumenterer en gjennomføringsprosent på 44 pst. Mange av dem som faller fra, vil kunne være aktuelle for fagskolen. Er det noen som tror at fylkeskommunen kan se det samfunnsøkonomiske aspektet her?

Er det virkelig noen som tror at fylkeskommunen kan sikre fagarbeidere smidige overganger til høyere utdanning uten at de skal måtte gå unødvendige omveier eller havne i blindveier? Hva med betydningen av internasjonaliseringsarbeidet i fagopplæring og fagskoler? Vi venter på en internasjonaliseringsmelding om høyere utdanning, men hva med det aspektet i forhold til fagopplæring? Er det noen som tror at de 19 fylkeskommunene skal drive med internasjonalisering hver for seg? Dette er en sorgens dag for fagskolene, og redningen får være at Fremskrittspartiet og Høyre må få flertall i 2009, slik at vi kan få reversert hele forslaget.

Statsråd Trond Giske [12:07:31]: Den norske kirke spiller en viktig rolle for svært mange nordmenn. Medlemstallet i Kirken er høyt og stabilt, 82 pst. av befolkningen var ved utgangen av 2007 registrert som medlemmer av Den norske kirke. Antallet konfirmanter som velger kirkelig konfirmasjon, øker, 73 pst. av alle fødte ble i 2007 døpt i Den norske kirke, og om lag 93 pst. av alle døde fikk en kirkelig gravferd.

Derfor er jeg glad for at hele komiteen uttaler et mål om å bevare Den norske kirke som en bred og inkluderende folkekirke. Den enigheten er det som gjorde det mulig at alle de politiske partiene på Stortinget i vår kunne komme fram til en felles avtale om det framtidige forholdet mellom stat og kirke. Det hører med til sjeldenhetene at samtlige partier på Stortinget blir enige om en så omfattende og prinsipiell sak, men i denne saken klarte man nettopp det.

Endringene i statskirkeordningen peker fram mot løse bånd mellom stat og kirke, men har samtidig som mål å videreføre og styrke Den norske kirke som folkekirke – løse bånd mellom stat og kirke og sterkere bånd mellom folk og kirke er et riktig motto. En viktig forutsetning i avtalen er at det skal gjennomføres en demokratireform i Kirken, som sikrer kirkelige organer sterkere demokratisk legitimitet og forankring hos kirkemedlemmene.

Bakkevig-utvalget kom med en del forslag til hvordan demokratireformen bør innrettes i innstillingen «Styrket demokrati i Den norske kirke». Innstillingen har nå vært på en bred høring i Kirken. Kirkemøtet behandlet saken i begynnelsen av november. I budsjettforslaget for 2009 er det lagt inn en satsing for Kirkerådet og bispedømmerådernes første forberedelser av reformen. Da budsjettet ble utarbeidet, var ikke innholdet i reformen klart. Det var derfor helt umulig å lage et kostnadsbilde av denne reformen på det tidspunktet. Det kommer vi grundig tilbake til i den odelstingsproposisjonen som kommer i begynnelsen av neste år. Da vil det være riktig av oss også å beskrive kostnadene og deknningen av dette prosjektet – at reformen er fullgodt finansiert.

Skal Den norske kirke kunne utvikle seg som folkekirke, er den avhengig av at også nye generasjoner finner sin plass og tilhørighet i menighetene. Trosopplæringsreformen hjelper oss til å opprettholde en bred og engasjert folkekirke. Kirkebudsjettet for 2009 innebærer nye 25 mill. kr til videreføring av reformen. Den samlede bevilgningen til trosopplæring i Den norske kirke vil i reformens sjettede år med dette være kommet opp i 150 mill. kr i 2009, som er helt i rute med det opplegget som ble valgt for reformen.

Gjennom denne regjeringsperioden har altså satsingen på trosopplæringsreformen økt med 100 mill. kr. Det er vel en av de største kirkelige reformer noensinne. Gjennom forsøksperioden har vi høstet mange viktige erfaringer. Reformen er gjennomgående blitt godt mottatt i menighetene. Den viktigste utfordringen blir nå å få alle menigheter med, slik at alle barn og unge i Kirken får et godt tilbud om trosopplæring.

For mange mennesker er selve kirkebygget Kirkens viktigste ansikt utad. Det er også en del av vår felles kulturarv. Vi har i Norge lang og god tradisjon for at lokalsamfunnene stiller opp for kirkene sine, men noen ganger trenger kommunene drahjelp. I 2009-budsjettet foreslår vi derfor å øke investeringsrammene under rentekompensasjonsordningen for kirkebygg med hele 800 mill. kr. Det innebærer at vi har lagt inn 2,1 milliarder kr siden 2005, som betyr at mange av våre mest bevaringsverdige kirker kan få et etterlengtet løft.

Som kultur- og kirkeminister er jeg opptatt av Kirkens rolle som kulturbærer. Jeg er glad for at vi i kulturbudsjettet for 2009 gjør noe helt nytt – vi bevilger 5 mill. kr til kirkekultur. Det vil gi gode kulturopplevelser over hele landet. Men det er viktig at disse pengene ikke fører til oppbygging av nye byråkratier, nye støttesystemer og nye tilskuddsordninger innenfor kulturlivet. Kirken bør ha anledning til å lære seg å bruke de samme kulturordningene som resten av kulturlivet bruker. Vi har økt kulturbudsjettet med nær 2 milliarder kr siden valget – bare realveksten i 2009 er dobbelt så stor som veksten under hele Bondeviks fireårsperiode. Det gjør at også disse pengene må komme kirkekultur til gode. Det å bruke 5 mill. kr til å styrke kompetansen i Kirken med hensyn til hvordan kulturlivet og Kirken kan spille på lag, hvordan kirkelige kulturaktiviteter kan utvikles og hvordan kirkebygget kan brukes til kulturaktiviteter, er en riktig strategi for å løfte kirkekulturen. Det er et godt kirkebudsjett, og jeg er glad for at det blir vedtatt her i dag.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anders Anundsen (FrP) [12:15:20]: I den utmerkete innstillingen som vi behandler i dag, har komiteen samlet seg om en liten omtale knyttet til demokratireformen, som statsråden også så vidt berørte i sitt innlegg. Jeg har lyst til å sitere en setning derfra:

«Komiteen er kjent med at det vil kreves betydelige ressurser for å kunne gjennomføre den forutsatte demokratireformen i kirken allerede ved stortingsvalget i 2009.»

Statsråden fortalte nå at årsaken til at det ikke ligger

finansiering i budsjettet, er at budsjettet var ferdig før man var i land med avtalen. Men det er altså slik at det er mulig å lage tilleggsproposisjoner som kunne løst dette tidlig. Årsaken til at jeg tar det opp, er at det er viktig å skape gode og forutsigbare rammevilkår for dem som arbeider med demokratireformen i Kirken, slik at de tidlig får kjennskap til hvilke rammer de skal forholde seg til, og at det ikke kommer snubletråder på oppløpssiden.

Hvordan vil statsråden forsikre seg om at de som i dag arbeider med demokratireformen i Kirken, vet hvilke rammer de har å forholde seg til, og hvilke ressurser som kommer fra staten?

Statsråd Trond Giske [12:16:28]: Jeg tror vi har en felles interesse av at denne demokratireformen blir vellykket. Vi har allerede lagt inn 5 mill. kr i budsjettet for at Kirkerådet og bispedømmerådene skal kunne styrke sine forberedelser med rundt sju-åtte årsverk, som kan starte opp allerede fra 1. januar. Vi kommer forhåpentligvis så raskt som mulig på nyåret med både lovendringer og omtale av økonomien som skal til for å gjennomføre demokratireformen. Da vil de ulike nivåene i Kirken, som skal gjennomføre dette i samarbeid med kommuner og lokale myndigheter, få lagt til rette for at demokratireformen og valgene i september vil bli gjennomført på en meget god måte.

Representanten er jo kjent med at en vellykket demokratireform var nøkkelen til hele forliket, kanskje særlig for mitt parti. Det skal ikke stå på vår vilje for å få dette til på en god måte.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [12:17:37]: I svaret til Høyres gruppe på et spørsmål i forbindelse med budsjettbehandlingen skriver departementet sjøl at de beregnede kostnadene i forbindelse med demokratireformen ligger et sted mellom 80 mill. kr og 110 mill. kr. I budsjettet for 2009 legges det inn, som statsråden sa, 5 mill. kr, altså 7,5 årsverk.

Kirkerådet har vært veldig opptatt av særlig opplæringsfasen som man nå går inn i. Når det gjelder valgfunksjonærer og en del annet personell, er det viktig å komme i gang med dette raskt.

Statsråden varsler at det kommer en proposisjon med lovendringer og bevilgningsforslag på nyåret. Dette vil det også ta tid å behandle i komiteen. Spørsmålet er hvorfor det ikke er mulig for Regjeringa å legge inn de 3 mill. kr til opplæringstiltak som Kirkerådet ber om, og hvorfor det ikke er lagt inn mer av de 80–110 mill. kr allerede nå, slik at demokratireformen kommer på skinner. Det har vi et felles ansvar for, og det tror jeg vi alle har interesse av også.

Statsråd Trond Giske [12:18:36]: For det første er det viktig å si at anslaget på 80–110 mill. kr som representanten viste til, er bygd på Bakkevig-utvalgets anslag og ikke departementets. Vi går nå gjennom dette og kommer til å ha en meget grundig og god beskrivelse av det når vi kommer på nyåret.

Vi mener at det behovet som Kirken har allerede nå for

å komme i gang med kompetansebygging og informasjon, er dekket gjennom de sju-åtte årsverkene som allerede ligger i budsjettet.

Vi har god dialog med Kirkerådet om gjennomføringen av demokratireformen. Jeg er helt sikker på at vi skal få til den informasjonen, den opplæringen og den gjennomføringen som demokratireformen krever, på en god måte.

Dagrun Eriksen (KrF) [12:19:26]: Jeg er glad for de signalene statsråden gir for oppfølging av demokratireformen. Jeg tror vi har en felles interesse av å få den i havn så god som mulig.

En annen reform som har vært gjennomført, og som statsråden var inne på i sitt innlegg, er trosopplæringsreformen. På Kirkemøtet i fjor signaliserte statsråden at nå må den bli gjort tilgjengelig for alle menigheter. Det skapte stor begeistring på Kirkemøtet. Det så også ut som om statsråden koste seg på den nasjonale trosopplæringskonferansen, der han fikk seg forelagt mange av de prosjektene som er satt i gang i forbindelse med denne reformen. Natt til første søndag i advent var det flere tusen elleveåringer som overnattet i kirkene som følge av dette, i Lys-Våken-prosjektet, så her bobler det over alt. Derfor var det nok litt skuffende at man ikke forserte investeringstakten og gjorde reformen landsdekkende. Når ser statsråden for seg at denne trosopplæringsreformen skal kunne gjøres tilgjengelig for alle?

Statsråd Trond Giske [12:20:26]: Det ble jo lagt et løp for hvordan denne reformen skulle bygges ut. Den skulle nå 250 mill. kr i løpet av ti år. Det tilsier en jevn opptrapping på 25 mill. kr i året.

Representantens parti skal ha ære for å ha tatt initiativet til at dette ble vedtatt i Stortinget. Men ofte er det jo slik at den største regningen blir overlatt til andre, mer eller mindre frivillig antakelig – som ved valget i 2005. Vi har i hvert fall nå sørget for 100 mill. kr av de 150 mill. kr som trosopplæringsreformen hittil er trappet opp med. Jeg mener at vi har kommet til en terskel der vi må gå over fra forsøksfase i enkeltmenigheter og enkeltbispedømmer til at dette skal nå alle. Utbredelse til alle menigheter bør komme inn i 2009. Det blir også en utfordring etter hvert å få dette til å bli en ordinær virksomhet i Kirken, ikke bare et prosjekt, men noe som er fullt ut integrert i Kirkens vanlige aktivitet. Det må være ambisjonen med trosopplæringsreformen.

Odd Einar Dørum (V) [15:21:39]: Det går an å se på stat/kirke-forliket i forhold til noen viktige pilarer. Det ene er trosopplæringsreformen, som er kommentert. Den skal jeg ikke gå inn på. Det andre er demokratireformen som ligger i forliket, der jeg velger å ta statsråden på ordet, nemlig at han har den aktive interessen som han sa, for å få det til. Men når vi fra opposisjonen legger trykk på dette, er det fordi vi vil at dette skal lykkes, på samme måte som statsråden.

Det tredje punktet for at vi skal ha den alminnelige folkekirken, er at vi har nok prester, og at de som utdan-

nes til prester, rett og slett begynner i yrket. Uten det vil også den folkekirken som ligger som et felles ideal i forliket, kunne bli undergravd av de av oss som ønsker et totalt skille mellom kirke og stat, og de som ikke vil gå så langt.

Mitt spørsmål til statsråden er: Hva tenker han nå å gjøre for å sikre en bedre rekruttering av prester? Statsråden vet jo at det er forskjellige budsjettalternativ, men jeg er bekymret over det og velger å stille spørsmålet på denne måten.

Statsråd Trond Giske [12:22:41]: Realiteten i Norge er at vi har prester nok. Problemet – eller det fine – er at prester er så attraktive som arbeidskraft at det er mange andre enn Kirken som gjør bruk av dem – alt fra privat næringsliv til undervisningsformål og mange andre ting. Med det presset som har vært på arbeidsmarkedet nå, hvor mange bransjer og virksomheter har manglet arbeidskraft, har også prester blitt lokket over fra kirkelig arbeid til andre virksomheter.

Nå ser vi formodentlig en helt annen situasjon på arbeidsmarkedet i tiden framover. Det er bekymringsfullt på mange måter, men akkurat når det gjelder tilgangen på prester, kanskje særlig til menigheter ute i distriktene, vil det antakelig føre til en noe bedret situasjon. Vi skal i hvert fall sørge for å legge til rette for en så attraktiv prestegjerning, tror jeg, at det blir interessant for folk med presteutdanning å ta arbeid i Den norske kirke.

Jon Jæger Gåsvatn (FrP) [12:23:47]: Sjømannskirken har stadig større betydning for beredskap og sykebesøk og sossalsaker i utlandet, men gapet mellom det faktiske antallet stillinger de har, og det de får i statlig støtte, blir stadig større, til tross for at de får økte arbeidsoppgaver. Sjømannskirken har søkt om å få fem årsverk, men blir avspist med 0,72. Nå er Kirkens menn og kvinner gjerne fromme personer. De står ikke på barrikadene, sånn som heismontører og flyveledere og politifolk, men det fratar vel ikke kirkeministeren ansvaret for å sørge for rammer som gir muligheter til å rekruttere og beholde personell. Hva skyldes Regjeringens manglende anerkjennelse og støtte til det arbeidet som Sjømannskirken gjør?

Statsråd Trond Giske [12:24:37]: Jeg deler ikke den virkelighetsbeskrivelsen. Tvert imot har Sjømannskirken – om jeg ikke tar feil – hatt en realvekst i hvert eneste kirkebudsjett som vi har lagt fram. Det har faktisk vært et av de områdene som innenfor de økonomiske rammene Kirken har hatt, har fått en styrking.

Jeg har selv brukt tid på å besøke Sjømannskirken flere steder. Når jeg er ute og reiser, prøver jeg å sette av tid til å ta en tur innom Sjømannskirken, hvor man gjør et formidabelt arbeid. Man har omstilt seg til en annen virkelighet – nordmenn i utlandet tilhører andre yrker og andre grupper enn den tradisjonelle sjømannen, selv om sjømannen fortsatt finnes der.

Også i budsjettet for 2009 styrker vi budsjettet til Sjømannskirken. Så jeg mener tvert imot at Sjømannskirken

blir sett av Regjeringen og fulgt opp og støttet opp også i faktiske vedtak og i budsjett og bevilgninger.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Gunnar Gundersen (H) [12:25:51]: Finanskrisen har vært i fokus siden budsjettet ble framlagt. Spenningen er egentlig større knyttet til hvilke forundringspakker Regjeringen skal komme med framover, enn hva som blir diskutert og vedtatt nå.

Dette var et budsjett godt tilpasset situasjonen, sa Regjeringen. Vi ser vel heller hvor «på hæla» Regjeringen er. Innenfor høyere utdanning og forskning har vi vel sett et av de beste eksemplene på at Regjeringen ikke skjønner effekten av sin egen politikk. Tre år med klampen i bønn i høykonjunktur har gitt oss en kostnadsekspløsjon langt utover det som er kostnadskompensasjonen i budsjettet. Resultat: Hvileskjæret er ikke lenger bare Djupedals, det er permanent og rød-grønt kronisk.

Regjeringen har brukt de tre gode årene til å skjære ned på og strupe stimulansetiltak for næringsrettet forskning. Den har overhodet ikke ofret den politiske enigheten om at næringslivets forskning skal økes til 2 pst. av BNP innen 2010, en tanke i perioden. Departementet skriver selv i stortingsmeldingen at offentlige investeringer i FOU-tiltak mot bedriften gir en vesentlig nytte utover de bedriftsøkonomiske resultatene. Regjeringen kan umulig skjønne konsekvensene av hva de selv skriver. Dette er jo selve kjerneargumentasjonen for å finne løsninger som løfter den bedriftsøkonomiske lønnsomheten opp.

Tidene har endret seg. Kriseoverskriftene er over oss, motbakken blir tung, og Forskningsrådet og Norsk Industri har lagt fram tall som viser at krisen kan komme til å påvirke næringslivets forskning svært negativt. Regjeringen har ikke kommet med mottiltak, men kan se til Høyres alternative budsjett for gode ideer.

SkatteFUNN er en svært effektiv ordning. Den mobiliserer og når fram til den delen av næringslivet som vanligvis både er vanskelig å nå, og som forsker lite: de små og mellomstore bedriftene. Den når bredt. Derfor styrker Høyre SkatteFUNN med ca. 490 mill. kr. BIA styrkes med 25 mill. kr og næringsrettet forskning med 125 mill. kr.

Dette er tiltak som vil stimulere prosjekter ut fra kvalitet og potensial og fungere på næringslivets premisser. Den lille økningen Regjeringen bevilger til BIA, øremerkes i stor grad. Det samsvarer ikke med ordningens intensjon.

Finansminister Kristin Halvorsen var raskt ute med krav mot forretningsbankene om å kutte renten da Norges Bank senket den. Underlig er det da å høre at forskningsministeren ikke ser noen grunn til at Statens lånekasse skulle ha behov for det samme. Studentene er vel nå den eneste gruppen som vil se en renteøkning før de får se en rentenedgang. Det er paradoksalt og underlig at regjeringspartiene ikke støtter forslag nr. 23. Representanten Lena Jensen sa i et replikkordskifte at det var en vurderingssak, og gjorde det til et spørsmål om penger på statsbudsjettet. Det at man måtte ta slike hensyn, var ikke særlig framtreddende i forhold til de private aktørene da kravet fra Halvorsen kom. På mange måter illustrerer vel dette heller kon-

sekvensene av statlig styring med SV i førersetet når det gjelder å ha konkurranse i markedet.

Høyre sørget for at kvalitet i skolen er kommet i fokus. Utfordringene er mange. I et kunnskapssamfunn går de fra barnestadiet og helt til videreutdanning og omskolering av voksne. Vi har utfordringer langs hele linjen. I skolen har vi vært opptatt av å få fram eierskap og ledelsesperspektivet. Å være leder i en skole er en stor utfordring. Jeg er glad for at Regjeringen har kommet etter oss på dette punktet, men at man ikke vil kreve obligatorisk lederutdanning for ledere i skolen, mener jeg fortsatt er et paradoks. Det er skolelederen som skaper den gode, lærende og velfungerende skolen. Da kommer også resultatene.

Det er viktig å huske at finanskrisen også skaper muligheter. Innen utdanning gir det oss en mulighet til å iverksette utdanningstiltak rettet mot dem som blir permittert eller står i fare for igjen å havne utenfor arbeidsmarkedet. Derfor avsetter Høyre 100 mill. kr ekstra til BKA-ordningen. Da kan man få opplæringstiltak tilpasset bedriftene, og man når de mange som ikke ønsker seg inn i en skole. I Høyre registrerer vi stor interesse for programmet fra bedriftenes side. 279 søknader med omsøkt beløp på 129,5 mill. kr i 2007, som var en økning på 35 mill. kr fra 2006, fører ikke til økning i bevilgningene fra Regjeringen. Høyre vil satse på dette som et tiltak i krisetider med 100 mill. kr ekstra. Regjeringen kan fortsatt komme etter i de varslede krisepakker.

Statsråd Tora Aasland [12:31:09]: På 1980- og 1990-tallet foregikk det et veritabelt kappløp om å kartlegge menneskets fullstendige genetiske kode. Alle visste at resultatet fra dette arbeidet ville kunne få enorme konsekvenser for menneskers helse i framtiden. Kappløpet om det menneskelige genom kan tjene som en illustrasjon på forskningens betydning og hva som skal til for at forskningen skal lykkes.

Noen av forutsetningene for at «The Human Genome Project» skulle lykkes, var en kraftfull satsing fra amerikanske myndigheter, det var sterke grunnforskningsmiljøer, og det var kloke hoder med tilgang til tidsriktig utstyr. Den rød-grønne regjeringen utformer en politikk for forskning og høyere utdanning som vil kunne gi tilsvarende muligheter – fordi vi mener det er viktig.

Det er avgjørende at et lite land som Norge definerer klare innsatsområder for forskningen. Jeg har framholdt tre overordnede perspektiver for norsk forskningsinnsats: Vi skal gi bidrag til å møte de store, globale utfordringene, vi skal legge grunnlaget for å videreutvikle velferdssamfunnet, og vi skal skape kunnskapsgrunnlaget for morgendagens verdiskaping. Det er ikke myndighetenes ansvar å plukke ut den enkelte forskningsvinneren, men det er myndighetenes ansvar å skape gode rammevilkår gjennom kraftfulle satsinger. I statsbudsjettet for 2009 viderefører vi slike satsinger.

Den rød-grønne regjeringen har definert styrking av forskningsevnen som virkemidlet for å nå de store forskningsmålene. Forskningsevnen har mange elementer som virker sammen, og som vi har styrket betydelig i budsjettet for 2009.

Viktig for forskningsevnen er universiteter og høyskoler som har handlefrihet til å foreta de gode forskningspolitiske valgene. Derfor har Regjeringen styrket universitetene og høyskolenes basisfinansiering. Jeg vil gjøre oppmerksom på at Regjeringen ved hver eneste korsvei det siste året har styrket basisfinansieringen – i revidert budsjett i år, i budsjettforslaget nå for 2009 og i nysalderingen for 2008. Det klare budskapet til Forsknings-Norge er at Regjeringen prioriterer denne sektoren og imøtekommer behovene. Jeg vil legge til at av realveksten på over 1 milliard kr fra 2004 til 2008 til universitetene og høyskolene har over halvparten vært vekst i basisbevilgningene.

Infrastruktur er også viktig for forskningsevnen. Regjeringen setter derfor i gang bygging av flere nye kunnskapsbygg. Vi gjør også et avgjørende grep for å sikre langsiktig og forutsigbar finansiering av vitenskapelig utstyr. Ved å sette av to tredjedeler av økningen i forskningsfondet til finansiering av slikt utstyr sikrer vi at det vil være en forutsigbar avsetning som hele forskningssektoren kan forholde seg til. Som opptrapping til denne ordningen, som vil være på plass fra 2010, legger vi også inn utstyrsmidler i statsbudsjettet for 2009. Vi introduserer i dette budsjettet for første gang også regionale forskningsfond som vil styrke og stimulere innsatsen ytterligere over hele landet.

For å skape god forskningsevne trengs selve råmaterialet – de kloke hodene. Regjeringen setter inn en rekke tiltak for at studentenes kompetanse skal utnyttes på en best mulig måte. For å legge til rette for studentenes arbeidsvilkår skal det bygges rekordmange studentboliger neste år. I motsetning til den forrige regjeringen sikrer vi studentene kjøpekraftutvikling ved å prisjustere studiestøtten. Vi har også lagt inn ekstra styrking for studenter med barn og for funksjonshemmede studenter som blir forsinket i studiene. Når vi også setter universitetene og høyskolene økonomisk i stand til å tilby god undervisning ved å øke basisfinansieringen, legger vi til rette for å få fram talentene Norge er avhengig av.

Regjeringen bidrar også til at studentene som er ferdige, kan utvikle seg videre til innsats innenfor forskningen, ved en solid bevilgning til rekrutteringsstillinger. For å sikre at disse forskningsrekruttene får tilstrekkelig oppfølging i institusjonene, har Regjeringen foreslått en betydelig økning i finansieringen av disse stillingene.

De direkte bevilgningene til rekrutteringsstillinger er bare en av finansieringskildene for stipendiater og post doc.-stillinger. Regjeringens andre store satsinger, f.eks. innenfor nordområdepolitikken og klimapolitikken, vil også indirekte bidra til at den sterke veksten i antallet uteksaminerte doktorander fortsetter. Årets tall tyder på at vi ligger meget godt an til å nå målet om 1 100 uteksaminerte kandidater innen 2010. At vi lykkes med dette, aktualiserer også behovet for å legge til rette for videre karriereveier innenfor universiteter og høyskoler. Derfor vil også post doc.-stillinger være en viktig byggestein. Samtidig blir den nye ordningen med næringsdoktorgrader, innført av denne regjeringen i 2007, videreført og styrket. Jeg vil selvfølgelig vurdere de videre mål og virkemidler for rekrutteringspolitikken i den varslede forskningsmeldingen.

Med dette statsbudsjettet har Regjeringen gått forbi den

forrige på alle avgjørende områder. Vi har økt forskningsbevilgningene med 1,6 milliarder kr i forhold til fjoråret, vi har bygd opp regionale forskningsfond og styrket Forskningsfondet i langt større grad enn den forrige regjeringen, vi har bevilget klart flere rekrutteringsstillinger, bygd flere studentboliger og sørget for kjøpekraftutvikling for studentene.

Vi legger forskning og kunnskap gjennom hele livsløpet til grunn for vår politikk. Vi har levert solide resultater. Forslaget til statsbudsjett for 2009 bekrefter Regjeringens satsing på kunnskapssamfunnet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Åse M. Schmidt (FrP) [12:36:27]: Statsråden slipper ikke unna flystøy – vi har vel nesten en fast avtale hvert år om dette i budsjettet, så hun slipper ikke unna denne gangen heller. Vi ser nå at Agder faktisk har fått på plass to forskjellige tilbydere av luftfartsfag – Universitetet i Agder, som ligger i Vest-Agder, og Luftfartshøyskolen Sør, som ligger i Aust-Agder. Vi vet også at Regjeringen kun ønsker et utdanningstilbud lagt til Tromsø, selv om dette pr. dags dato ikke er oppe og står, og heller ikke har den mengde studieplasser som markedet egentlig tilsier at det er behov for.

Hvorfor er det da ikke mulig for Regjeringen å kunne gå for en objektiv finansieringsmodell, som ikke favoriserer den enkelte tilbyder, men som faktisk gir studentene en valgmulighet, og som også vil kunne sikre nok studieplasser i forhold til behovet i markedet?

Statsråd Tora Aasland [12:37:13]: Vi er veldig opptatt av at de enkelte universitetene og høyskolene er våre viktigste operatører til å utføre de utdanningstilbudene vi trenger, og når det gjelder både flygerutdanning og flygelederutdanning – alle sidene ved det som har med luftfarten å gjøre – ser vi selvfølgelig med stor interesse på de kreftene som beveger seg både i Agder og i Tromsø. Vi prøver gjennom høyskolene å stimulere til at de også vil være interessert i å prioritere dette.

Enkeltutdanningstilbud er det aldri lett for Regjeringen bare å sette inn uten at man også har en god dialog med helheten i systemet. Så vi vurderer helheten i behovet og ser på hvordan vi kan hjelpe til å stimulere de enkelte utdanningsstedene til eventuelt å prioritere på en annen måte enn de gjør i dag.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [12:38:15]: Det er jo ingen bragd for noen regjering å klare å skryte på seg en opptrapping, når det første de gjør, er å kutte ned. Kuttet på 25 milliarder kr i overføringen til Forskningsfondet er jo et eksempel på noe denne regjeringa startet sin regjeringstid med, likeså kuttet i basisbevilgning til universiteter og høyskoler.

Det var akkurat det siste som fikk meg til å reagere, for statsråden sier: Ved hver eneste korsvei har vi styrket basisfinansieringen.

I bladet Utdanning nr. 10 for 2008 kan man lese følgende utsagn fra tidligere statsråd Øystein Djupedal:

«(...) jeg sloss hardt mot kuttet på rundt 250 millioner til høyere utdanning og advarte meget sterkt Kristin Halvorsen om at vi kom til å få kritikk og tape titusener av stemmer i høyere utdanning. Jeg kjørte også et lysbildeforedrag for regjeringen med en presentasjon av noen av de rundt 1000 kritiske artiklene og innleggene i mediene. Presentasjonen gjorde nok inntrykk».

Det virker ikke som om den har gjort spesielt inntrykk.

Er det tidligere statsråd Djupedal som har rett i at det er et dramatisk kutt i høyere utdanning, eller er det statsråd Tora Aasland som har rett i at det har vært en styrking ved hver eneste korsvei?

Statsråd Tora Aasland [12:39:27]: Jeg sa det hadde vært en styrking ved hver eneste korsvei det siste året, og jeg vet at det har vært kutt tidligere. Men det jeg sa, og som er veldig viktig i forhold til helhetstenkningen, er at fra 2004 til 2008 har det faktisk vært en økning av basisbevilgningen – altså før den forrige regjeringen gikk av og til nå – på over 1 milliard kr. Men det har vært økning til sektoren på 1 milliard kr., og halvparten av dette er basis.

Vi har ment å styrke basis. Vi ser hvor viktig det er, og det er derfor jeg heldigvis har fått til en styrking av basisbevilgningen nå ved tre korsveier det siste året. Jeg har som mål at denne utviklingen skal fortsette.

Dagrun Eriksen (KrF) [12:40:17]: Komiteen slår fast at faglige krav skal ligge til grunn for å bli universitet. Likevel ser vi nå at de nye universitetene i urimelig grad blir hengende etter på flere områder. For Kristelig Folkeparti er det viktig at det de nye universitetene gjør, og som er likt med høyskoler, skal finansieres som høyskoler. Men det som vi gjør som er likt med universiteter, burde også belønnes.

Vi ser spesielt at Universitetet i Stavanger og Universitetet i Agder blir hengende etter med hensyn til forskningsfinansiering. Når det gjelder stipendiattildeling, hadde de hatt høyere andel dersom de var forblitt høyskoler, enn det de får som universiteter. I Agder får man ikke finansiering av psykisk helse-fag, og Kristiansand er utelatt som pressområde – der er det ikke bygd nye studentboliger, slik det er gjort andre steder i landet.

Synes statsråden at dette er verdig behandling av et nytt universitet og to nye universitetsområder?

Statsråd Tora Aasland [12:41:22]: Det har vært en fantastisk innsats fra de to nye universitetene som representanten nevner, for å komme gjennom nåløyet og klare å bli et universitet. Der er det tøffe krav. Det er, som representanten selv sier, de faglige prestasjonene som ligger til grunn for svært mye av de bevilgningene som universitetene får.

Jeg er veldig opptatt av akkurat denne problemstillingen, og det er også en viktig grunn til at vi nå gjennomgår finansieringssystemet for universiteter og høyskoler, nettopp for både å forsøke å finne gode muligheter for at samarbeid skal lønne seg, og for å finne muligheter for eventuelle strategiske virkemidler som kan hjelpe dem over en kneik der hvor det er nødvendig. Men vi er nødt til å be-

handle hele systemet på en åpen og rettferdig måte, og jeg kan forsikre representanten om at dette er viktig for meg i vår vurdering av finansieringssystem og i den videre oppfølgingen av hele sektoren.

Odd Einar Dørum (V) [12:42:28]: I Stortinget har vi hørt statsrådens virkelighetsbeskrivelse av nåsituasjonen ved universiteter og høyskoler. Jeg skal bidra med en annen virkelighetsbeskrivelse fra et brev fra Universitets- og høgskolerådet som utdanningskomiteen fikk i går:

«Budsjettsituasjonen i sektoren er fortsatt vanskelig.»

Og så slutter en med at på grunn av forskjellige «øremerkede tiltak» har handlingsrommet «blitt betydelig redusert».

Og så konklusjonen:

«Og institusjonene» – det gjelder budsjettet for 2009 – «har måttet kutte i studietilbudet, redusere gruppeundervisning og unnlate tilsetning i ledige stillinger pga manglende finansiering på 405 mill kr.»

Det er altså universitets- og høyskolesektorens oppsummering av sitt budsjett for 2009. De velger kloge nok ikke å gå inn på teknisk norsk. De går inn i realsituasjonen, og realsituasjonen beskrives.

Mitt spørsmål er da: Kan statsråden garantere at man skal få slippe å få gjennomført det som her beskrives av Universitets- og høgskolerådet, slik at pengene kommer på plass så raskt som mulig i 2009? Kan vi regne med det?

Statsråd Tora Aasland [12:43:31]: Jeg vil gjenta det jeg også sa til representanten Dørum i finansdebatten forleden, at det ikke er noe kutt som er påført sektoren, det som har med oppfølging og håndtering av lønns- og pensjonsspørsmål å gjøre. Men jeg kan love representanten at vi arbeider med det strukturelle i lønns- og priskorrigeringene, som er et av de to elementene i de litt store ekstra utgiftene som universitetene og høyskolene nå stod overfor.

Det som er mitt ønske, som jeg håper jeg deler med representanten Dørum, er at disse institusjonene fortsatt skal være nettobudsjettert, at de skal klare seg selv, og at de skal kunne håndtere situasjonen også budsjettmessig ut fra det å ta eget ansvar. Der står vi sannsynligvis overfor et viktig valg. Skal de fortsette med det? Da er jeg klar over at de må ha tilstrekkelig med rammer og forutsigbarhet, og det jobber man med. Eller skal de gå tilbake til ordningen før kvalitetsreformen? For meg er det en helt sentral del ved kvalitetsreformen at de beholder sin selvstendighet.

Jon Jæger Gåsvatn (FrP) [12:44:55]: Jeg ble ikke så mye klokere av replikkvekslingen med Inger Enger i stad, så jeg tillater meg å stille dette spørsmål til statsråden:

I statsbudsjettet står det at vi pr. 1. september i år hadde 1 058 godkjente fagskoleutdanninger. Mesteparten av disse er privat drevet. I neste setning står det at driftsansvaret for disse fagskolene skal overføres til fylkeskommunene i 2010.

Jeg har ikke hørt om noe makent til dette, med unntak av kommunistene i Øst-Europa sin konfiskering og nasjonalisering av private eiendommer. Som saksordfører

prøvde jeg derfor å rydde opp i dette og si at dette måtte være en upresis beskrivelse. Men så meldte regjeringspartiene seg ut. Kristelig Folkeparti og Venstre meldte seg også ut, så vi ble stående alene sammen med Høyre om å mene at dette var upresist. Da må jo de andre partiene mene at det er presist å si at driftsansvaret skal overføres til fylkeskommunene.

Da må jeg spørre statsråden: Hvilke skoler skal få overført driftsansvaret sitt til fylkeskommunene i 2010?

Statsråd Tora Aasland [12:45:49]: Jeg tror nok vi er politisk uenige om bakgrunnen for denne overføringen av fagskolene. Det kan vi vel konstatere. For oss har det vært viktig at fagskolene nå overføres til fylkeskommunene og ses i sammenheng med videregående utdanning og de valg ungdommene skal gjøre etter det.

De fagskolene som allerede er i fylkeskommunene, er de tekniske fagskolene. De har vært der tidligere, og de skal fortsette å være der. Vi har en utfordring når det gjelder helsefagskolene, altså helseutdanningen. Det er helt klart at helsefagskolene skal overføres til fylkeskommunene, med driftsansvar og alt ansvar som følger med. Så har vi selvfølgelig en del formelle utfordringer i forhold til de øvrige fagskolene.

Målet er å overføre ansvaret til fylkeskommunene. Men i den grad fagskolene i utgangspunktet er private og eid av andre, blir det i første rekke den formelle forankringen som blir overført til fylkeskommunene. Så må man ha en prosess for den overføringen, eventuelt tenkning omkring hvordan ansvaret skal deles. Men jeg ser representantens poeng, og jeg vil sørge for at vi får gode prosesser for dette.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

Anna Ljunggren (A) [12:47:22]: Mens Skole-Norge i perioden med Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre i regjering var å betegne som en slagmark på grunn av bulldoserpolitikken som ble ført, opplever vi i dag at skoledebattene preges av konstruktiv debatt og ro. Elevene streiker ikke lenger, og lærerne er fornøyd med at de igjen blir hørt og tatt med i viktige beslutninger.

Det er ikke lenger vi som styrer som får skolefolk til å se rødt. Det er det opposisjonen som gjør, med tullede uttalelser som den fra Fremskrittspartiets helsebyråd i Oslo, Sylvi Listhaug, om at «lærerne har blankofullmakt til å ødelegge folks framtid», og Ine Marie Eriksen Søreides uttalelser om «den rødgrønne lekeskolen» i begynnelsen av dette året.

Det at komiteens leder underslår betydningen av læring gjennom lek, er oppsiktsvekkende. Alle vet at barn er nysgjerrige og kunnskapshungrige, og om da læringen gjøres morsom, kan jo det bare være en fordel – men tydeligvis ikke fra et høyrestandpunkt.

Skolen har ingen oppgaver som er viktigere enn at ungene lærer å lese, skrive og regne. At læring allerede skjer i barnehagen, er en styrke for læring videre i livet. Hovedoppgaven til skolen de første årene må være å gi elevene de ferdighetene som er grunnlaget for all annen læ-

ring senere – på skolen og i livet. Ingenting er bedre enn at dette skjer på barnas premisser. Det er viktig å lære på mange ulike måter. Det er mange år siden vi sluttet å tro at tavleundervisning i klasserom var den eneste veien til kunnskap.

Det utdanningsbudsjettet som vi vedtar i dag, har en klar kunnskapsprofil. Vi fortsetter styrkingen av den offentlige fellesskolen. Lærerstatusen skal løftes, ny rektorutdanning skal på plass, og vi vedtar et varig system for videreutdanning av lærere.

Forslagene fra St.meld. nr. 31 for 2007–2008, Kvalitet i skolen, følges opp med konkrete tiltak og penger.

Over jul kommer en stortingsmelding om lærerutdanningen, men allerede i dette budsjettet vedtar vi viktige tiltak på lærerfeltet. Vi oppretter 180 nye plasser på lærerutdanningen og starter en rekrutteringskampanje til neste år. De lærerstudentene som velger realfag og språk og tar praktisk-pedagogisk utdanning, får 50 000 kr i avskrivning av studielånet. Det bevilges 400 mill. kr til etter- og videreutdanning av lærere, der staten betaler deler av vikkarkostnadene. Vi bevilger 470 mill. kr til tidlig innsats på første til fjerde trinn, med helårsvirkning på 1 milliard kr fra 2010. Dette vil øke lærertettheten og komme de elevene som sliter i matte og norsk, til gode.

Å øke timetallet i grunnskolen har vært viktig for denne regjeringen. Mens opposisjonen mangler en plan og er uenig med seg selv, har vi en klar profil. Fra høsten 2008 er timetallet økt med til sammen fem uketimer på 60 minutter hver, og fra neste høst utvides skoledagen ytterligere med to uketimer til fysisk aktivitet på barnetrinnet. Fysisk aktivitet er viktig for en mer variert skoledag og et bedre læringsutbytte for elevene.

I dag vedtar vi en ny åtteårig rentekompensasjon på 15 milliarder kr. I år går 2 milliarder kr til investeringsrammen.

Jeg blir ganske provosert og finner det rett og slett svært underlig at deler av opposisjonen nå omfavner denne ordningen. Daværende Høyre-statsråd Kristin Clemet foreslo i 2005 å kutte ordningen helt. At ordningen nå blir omfavnet av Høyre, er ganske vanskelig å forstå. Jeg vil minne om at det ikke var på grunn av Høyre, men til tross for Høyre at ordningen ble sikret i 2005. I en replikkveksling tidligere i dag sa representanten Eriksen Søreide at vi tar en pause i ordningen, og hun gjorde et nummer av at det ikke er penger til ordningen for inneværende år. Nei, hadde Høyre fortsatt styrt, hadde det kanskje vært penger i år også, men det ville det ha vært fordi de ville ha betalt ut et betydelig lavere beløp hvert år. Men med Bondevik-regjeringens forslag i 2005 kan mye tyde på at de vurderte å stoppe hele ordningen.

I dette budsjettet fortsetter vi styrkingen av den offentlige fellesskolen. I motsetning til opposisjonen har vi en klar plan for skolen. Vi har utvidet timetallet på barnetrinnet med styrking av norsk, matte og engelsk, og vi har styrket tidlig innsats i grunnleggende ferdigheter på barnetrinnet ved å trappe opp lærertettheten i norsk, matte og engelsk.

Vi skal bygge skolen lag på lag, stein på stein. Vi skal samarbeide med foreldre, lærere, elever og skoleeiere. For

mens den eneste planen høyresiden ser ut til å ha for skolen, er å kritisere den sønder og sammen, er vår plan å bygge en god offentlig skole for framtiden.

Gorm Kjernli (A) [12:52:36]: Det er både forutsigbart og uforutsigbart å høre representanter fra opposisjonen snakke om skolepolitikk fra denne talerstolen. Forutsigbart fordi vi vet de vil forsøke seg med massiv kritikk av regjeringspartienes skolepolitikk – det biter ikke særlig. Men det er også uforutsigbart, fordi vi ikke helt vet hva kritikken går på fra gang til gang eller fra parti til parti. Opposisjonen mangler en retning i skolepolitikken sin – de om det.

Arbeiderpartiet og Regjeringen gjør det vi har sagt vi skal gjøre: satse på kvalitet og utvikling i skolen for alle. De foregående innleggene i debatten fra representanter for regjeringspartiene viser dette med all tydelighet.

La meg ta noen andre områder: Frafallsproblematikken er vi nødt til å gjøre noe med. Jeg er overbevist om at mange av årsakene til frafall finner vi tidlig i skoleløpet. Derfor har jeg stor tro på tidlig innsats og den satsingen vi gjør her. Alle fortjener å komme bra i gang med sitt skoleløp.

Så er det én ting jeg er veldig glad for at vi har fått til i dette budsjettet, og det er den økte satsingen på karrieresentrene rundt om i fylkene – 17 mill. kr fordelt på alle fylkene for å styrke rådgivningstjenesten. En bedre overgang mellom ungdomsskolen og videregående er viktig for å redusere frafallet. Noen velger feil løp. Med bedre rådgivning kan vi redusere risikoen for feilvalg. At vi tidligere har delt rådgivningstjenesten i en sosial og en yrkespedagogisk del, vil også være med på å styrke rådgivningen.

Før valget i 2005 deltok jeg i mange debatter rundt om hvor jeg sa at Arbeiderpartiet ville gi elevene på videregående gratis læremidler. Gamle, tomme løfter var svaret fra de borgerlige partiene. Men med budsjettet for neste år er dette en realitet. Høsten 2009 vil alle trinn på videregående ha tilgang på gratis læremidler. Vi begynte jobben med dette allerede i 2000–2001. Det første Bondevik II-regjeringen gjorde var å fjerne bøkene med et pennestrøk. Det er en ærlig sak at Høyre og Venstre ikke vil ha gratis læremidler for alle, og at de heller ønsker at man nærmest må møte på rektors kontor første skoledag med lua i hånda og be om penger til skolebøker hvis man har behov for det. Et slikt samfunn ønsker ikke Arbeiderpartiet. Vi vil fortsette med gratis læremidler for alle og er glad for at det er på plass fra neste høst. Det er verdt å merke seg for alle landets elever at dersom Høyre og Venstre kommer i regjering i 2009, kan det bety at de tar læremidlene ut av hendene på dem – igjen.

Studietiden er både en spennende og en krevende tid for de fleste. Mange ser tilbake på studietiden som den beste tiden i livet. Men det er få som ser tilbake på studietiden som den tiden da man hadde det best økonomisk og materielt, og sånn skal det nok heller ikke være. Men det er viktig at vi sikrer studentene gode rammevilkår, stipend, lån og studentboliger. Derfor har regjeringspartiene hvert år, inklusiv for 2009, indeksregulert lån og stipend. Satse-

ne økte ikke én eneste krone under den forrige regjeringen. Fra neste år får en student 7 600 kr mer i året enn da vi overtok i 2005.

Så legger vi opp til å bygge 1 000 nye studentboliger. Det er over tre ganger så mange som det ble gitt tilsagn om for 2005. Vi har økt bevilgningene hvert år. 1 000 nye studentboliger har vært et mål som vi nå kan innfri.

Vi er stolt av det vi har fått til på utdanningsområdet med dette og de foregående budsjettene, men det betyr ikke at vi er fornøyd. Det gjenstår fortsatt utfordringer i skolen og i høyere utdanning som vi må løse. I en tid med stor økonomisk uro er det viktig at vi har et godt utdanningssystem som favner om alle.

Noe av det som forener oss mest i Norge på tvers av kultur, religion og samfunnslag, er den norske fellesskolen. Den raseringen de borgerlige partiene la opp til i forrige periode, fikk vi heldigvis stoppet i 2005. Jeg har merket meg at Høyre og Fremskrittspartiet ikke snakker så mye om privatskoler i offentligheten lenger. Men jeg har også merket meg signalene fra de samme partiene om økt privatisering, kommersialisering og mulighet for utbytte til skoleeierne dersom de får bestemme. Arbeiderpartiet er beredt til å ta den debatten når som helst.

Presidenten: Dei talarane som heretter får ordet, har ei taletid på inntil 3 minutt.

Freddy de Ruiten (A) [12:57:37]: Skolen er en av de viktigste pilarene i vårt velferdssamfunn, og debatten om hvordan skolen skal være, engasjerer heldigvis mange.

Jeg er glad for at Arbeiderpartiet, sammen med SV og Senterpartiet, kontinuerlig har et våkent blikk på hvordan skolen kan bli enda bedre. Istedenfor å syte og klage har vi gjort grep – og gjort grep – for å gjøre skolen enda bedre. Det gjør vi i forståelse med skoleeiere, skoleledere, lærere, andre ansatte, foreldre og elever. For å lykkes er det nødvendig å skape et eierforhold til de forandringene som gjøres. Vi registrerer at så ikke nødvendigvis var tilfellet under den forrige regjering.

Vi har mye å være stolt av på det skolepolitiske området. Her kommer noen eksempler: Vi har stoppet frislipet av kommersielle og private skoler, vi har innført gratis læremidler for elever i videregående opplæring, vi har styrket rådgivningstjenesten, bl.a. gjennom oppretting av karrieresentre i hvert fylke, vi har innført nye nasjonale prøver, mer tid til fysisk aktivitet, og vi har innført fem nye timer på barnetrinnet med styrking av norsk, engelsk og matematikk.

Vi vil jobbe videre med å gjøre skolen enda bedre. Derfor vil vi legge fram forslag til ny lærerutdanning til våren. Vi vil også kontinuerlig jobbe med tiltak mot frafall, bedre opplæringen i basisfagene, se på flere muligheter til å yrkesrette undervisningen og sørge for bedre mulighet for videre- og etterutdanning av lærerne.

Vår skolepolitikk handler om å sette skoleeiere, skoleledere, lærere, andre ansatte, foreldre og elever i stand til å skape en enda bedre skole. Det gjør vi ved å motivere og engasjere i kombinasjon med de riktige skolefaglige virkemidlene.

Vi tror ikke at opposisjonens svartmaling av norsk skole på noen som helst måte gjør skolen bedre. Vi tror heller ikke at opposisjonens svartmaling av den norske skolen får flere til å ønske å bli lærere.

Skolen vår er en viktig fellesskapsarena for både faglig og sosial læring. Arbeiderpartiet vil være en garantist for det også i fremtiden. Vi skal derfor hele tiden ha et våkent blikk for det som er utfordringer i skolen. Disse utfordringene skal vi løse sammen med dem som er involvert i skolen. Vi skal verdsette dem på en skikkelig måte – ikke ta fra dem motivasjonen med syting, klaging og negative karakteristikk, som lekeskole o.l.

Gunn Olsen hadde her overtatt presidentplassen.

Åse M. Schmidt (FrP) [13:00:32]: I forskningen er det viktig at den ene hånden vet hva den andre gjør. Norge har ingen mobilitetsstrategi for studenter ut av og inn til Norge. Vi har kun 5 pst. PhD-studenter fra andre land til Norge – målt opp mot OECD-land, som ligger på et snitt på 16 pst.

Vi må også i langt større grad vurdere hvem vi vil trekke til oss, og hvor vi sender våre studenter ut. En målrettet plan som ivaretar Norges interesser på kort og lang sikt, må ligge i bunnen, noe også OECD påpekte da komiteen var på besøk i Frankrike i september. Vi fikk mange gode innspill fra ulike grupperinger og representanter for OECD. Jeg ønsker å påpeke et par av disse innspillene her fra talerstolen, for jeg kan ikke akkurat se at de har fått tilstrekkelig plass i Regjeringens budsjett.

Tips som ble gitt til Norge: Vi må få på plass en langsiktig strategi knyttet til økonomiske behov og næringslivets behov. Norge bør i enda større grad øke forsknings- og utviklingsandelen. Vi må få inn eksterne i akademien, tverrsektorielt og tverrfaglig samarbeid.

Vi må forvente og kreve at våre studenter innen høyere utdanning gir noe tilbake, at de tar ansvar for sine valg. OECD mente også at vi må se på det jeg vil kalle evighetsstudenten, som shopper fag etter fag, og tar opp viktig plass for andre studenter. Det bør være en konsekvens når studentene skifter studier underveis.

Vi må definere langt tydeligere mål og profilere hva hvert enkelt universitet og hver enkelt høyskole har som spiss- og fagkompetanse. Vi må i langt større grad få til et samarbeid mellom akademien og næringslivet. Jeg vil også vise til de to nyeste universitetene, Universitetet i Agder og Universitetet i Stavanger. De har lyktes godt med det. Vi må bli flinkere til å snu oss, omsette kunnskap til konkret handling etter næringslivets behov.

Dette var bare noen av de forslagene som ulike aktører påpekte overfor komiteen da vi var i Paris.

Jeg håper at Regjeringen har lyttet til OECD. Vi i Fremskrittspartiet jobber intensivt med flere gode forslag som vil komme utover våren, og vi håper at Regjeringen vil lytte, og vil kunne slutte seg til dette.

Når det gjelder forskningsbasert innovasjon, mener Fremskrittspartiet at myndighetene i langt større grad må følge industriens prioriteringer, ikke omvendt, når universitetene skal motiveres til å utvikle gode forretningsideer i

stedet for å legge dem i skuffen. Men man skal også huske at forskning ikke drives i Forskningsrådet eller i Innovasjon Norge, men derimot i små og store industribedrifter samt av universitetenes vitenskapelig ansatte, studenter og enkeltpersoner.

Tidsbildet er åpent. Det gjenstår bare å se om det er politisk vilje fra Regjeringen til å benytte seg av de mulighetene vi har i dag, men kanskje ikke i morgen.

Per Rune Henriksen (A) [13:03:51]: Siden jeg kom på Stortinget for tre år siden, har vi fra Arbeiderpartiet i Hordaland kjempet for å få realisert tre viktige statlige bygg i Bergen. Det dreier seg om nytt odontologibygget, nytt gulating og en samlokalisering av Høgskolen i Bergen. Jeg er veldig glad for at vi med dette budsjettet er i havn med oppstart av odontologibygget og et nytt gulating. Jeg er også glad for at samlokalisering av Høgskolen i Bergen nå nærmer seg en realisering. I budsjettet er det lagt opp til oppstart i 2010, og Statsbygg har nå fått klarsignal til å klargjøre prosjektet for snarlig oppstart. I disse tider, med økende ledighet i byggebransjen, vil det være nyttig og nødvendig å framskynde oppstart av dette prosjektet. Vi trenger byggeoppdrag, og vi trenger utdanningskapasitet.

Hordaland Arbeiderparti har foreslått overfor Regjeringen at man framskynder oppstart av dette prosjektet i forbindelse med den bebudede krisepakken som skal komme i januar/februar.

Høgskoleomtten på Kronstad i Bergen er på 72 mål. Høgskolen vil ligge på søndre del, mens 30 mål på nordre del er avsatt til annen virksomhet, ferdig regulert. Jeg vil oppfordre forsknings- og høyere utdanningsministeren til å ta initiativ med sikte på at utviklingen av dette området også kommer i gang så snart som mulig. Her går det an å lokalisere bygg og næringsvirksomhet, som kan støtte opp om Høgskolens virksomhet, både ved at skolens utdanningskapasitet styrkes, og ved at det etableres samarbeid med næringslivet.

Jeg vil også benytte anledningen til å slå et slag for den satsing som Høgskolen i Bergen har på ingeniørstudium i undervannsteknologi. Dette er pr. i dag finansiert av private midler, ettersom det er smekkefullt når det gjelder de øvrige ingeniørfag ved Høgskolen i Bergen. Det er ikke rom for overføring av driftsmidler fra disse. Jeg forventer at departementet og Høgskolen i Bergen finner en løsning på dette problemet, slik at dette viktige utdanningsstilbudet kan videreføres.

Dagrun Eriksen (KrF) [13:06:02]: I stedet for å syte og klage ville regjeringspartiene bygge skole, sa representanten Freddy de Ruiten, og så begynte han å syte og klage over opposisjonen. Det er jo et paradoks i seg selv.

Jeg har behov for å si noe i forhold til kirkepolitikken til komiteen. Kirkepolitikken skal understøtte Kirkens visjon for Den norske kirke, som er:

«I Kristus, nær livet – en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke.»

Den norske kirke må få være et trossamfunn som kan invitere mennesker i alle aldre og livssituasjoner til tro og fellesskap.

Kristelig Folkeparti vil følge opp det brede stat–kirke–forliket som er inngått mellom alle partiene i Stortinget. Den norske kirke står overfor en omfattende demokratireform, og det er behov for midler til å kunne gjennomføre denne på en god måte. Vi mener at Regjeringens budsjettforslag ikke er tilstrekkelig, men vi er glad for de signalene som kirkeministeren gir her i salen i dag om forpliktelse i forbindelse med den odelstingsproposisjonen som kommer over nyttår. Det viktige er at Regjeringen følger opp forliket og forplikter seg, slik at Stortingets og Kirkens ønske om økt tilgjengelig demokrati kan gjennomføres.

Kirkens ordninger og ritualer benyttes ved viktige hendelser i den enkeltes liv og danner ofte rammen omkring nasjonale eller lokale begivenheter. Den norske kirke er i gang med en omfattende reform av gudstjenesteordningen. Vi er enig med Regjeringen i at dette er en viktig reform av stor betydning for Den norske kirke, en reform som også statlige myndigheter har et ansvar for å støtte opp om. Derfor foreslo vi i vårt alternative budsjett å bevilge 1 mill. kr til Kirkerådets arbeid med reformen.

Kristelig Folkeparti er også glad for at trosopplæringsreformen følges opp. Det er et viktig mål å gjøre reformen landsdekkende og tilgjengelig for alle. Derimot er det feil å finansiere dette ved å ta fra de kirkelige fellestrådene. Fellestrådene, spesielt i de små kommunene, er utsatt ved økonomiske svingninger. Derfor er det de minste kommunenes fellestråd som rammes hardest av dette kuttet.

Den norske kirke står overfor en alvorlig prestemangel. Det finnes knapt søkere til de om lag 100 stillingene som nå står ledige, noe som kanskje spesielt rammer de tre nordligste fylkene. Aldersfordelingen i presteskaper gjør at dette bare vil forverre seg i de nærmeste årene. Det er derfor behov for en handlingsplan for hvordan man kan øke rekrutteringen til prestetjenesten i tiden framover. Vi har mange prester som jobber ute i det sivile liv, men vi har også en viktig jobb med å få rekruttert prester inn i utdanningssituasjoner.

Jeg mener at vi sammen kan bygge noe positivt for Den norske kirke, men jeg tror man trenger å lytte litt mer til Kristelig Folkeparti, for å få de riktige budsjettene på plass.

Odd Einar Dørum (V) [13:09:38]: Først om skolen: Den helt grunnleggende forskjellen mellom de rød-grønne partiene og Venstre er hva vi prioriterer i skolen, hva vi setter først.

Venstre har i alle år i denne salen sagt at vi setter først det å ha nok lærere og lærere med stor kompetanse. Derfor har vi fremmet krav om kompetanse til å undervise. Derfor har vi fremmet forslag om reform i lærerutdanning. Derfor har vi også omprioritert penger for å styrke den videreutdanningen Regjeringen har begynt på, for for oss er ikke det en videreutdanning for noen lærere i noen fag. For oss er det en videreutdanning for alle lærere i alle fag, med jevne, regelmessige mellomrom. Så vi har en helt annen ambisjon.

For dem som lurer på hvor vi kan se resultater av

ambisjonen, kan man f.eks. se på skolesystemet i denne byen, hvor både Venstre og Høyre har hatt byråd de siste åtte årene. Vi ser at i et skolesystem med 37 pst. språklige minoriteter og mange, mange forskjellige elever løftes elevene fordi man har læringstrykk – satser på god ledelse, satser på gode lærere og på å bygge lærerne. Denne fellesskolen er Venstres ideal, men for å få den til må vi prioritere.

Og på samme måte: Når det gjelder universiteter og høyskoler, får vi rett og slett ikke til – heller ikke i en krisetid – å sikre god undervisning og grunnleggende, god forskning ved å underfinansiere disse institusjonene. Jeg er enig med statsråd Aasland i at vi skal beholde en nettobudsjettering, men i en nettobudsjettering må det være slik at man kan forholde seg til det på en rimelig måte. Når det inntreffer stormkast rundt en, f.eks. når staten blir skikkelig raus i et lønnsoppgjør, er det ikke så lett å fange opp dette innenfor rammen av en nettobudsjettering, og når en plutselig får noen hopp og rykk når det gjelder pensjonsbeløp, er det heller ikke lett å gjøre det. Når man ser dette i sammenheng med hva som har skjedd før – for det første hvileskjæret, med de skader det påførte sektoren når man måtte omprioritere, deretter massevis av øremerkinger og en sviktende basisbevilgning – får vi et press mot disse institusjonene ved at fleksibiliteten er borte. Derfor valgte jeg med vilje å si at det mangler penger for å sikre at folk ikke blir oppsagt, at ledige stillinger faktisk blir fylt opp, at det blir satsset på forskning, og at studietilbudet ikke blir forringet. Det er dette som er den politiske utfordringen.

Vi er politikere, og vi skal ikke i denne salen snakke som om vi lager et rundskriv til Finansdepartementet – uansett hvilket parti vi tilhører. Dette er realisasjonen. Dette er situasjonen ute i verden – som vi har fått melding om senest i går, gjennom Universitets- og høyskolerådet, ledet av veldig nøkterne folk, som har som jobb å fortelle oss hvordan situasjonen er.

Det er dette Venstre nå forventer at regjeringspartiene rydder opp i i løpet av den tiden vi har på nyåret – snarest mulig og senest i revidert – når vi vet at vi får forskjellige budsjetttrunder i 2009. Vi forventer rett og slett at universiteter og høyskoler i praksis ikke får et nytt hvileskjær – selv om det ikke kalles det. Vi forventer at det å ofre statsråd Djupedal faktisk var et så stort blot for regjeringspartiene at man får gode resultater for universiteter og høyskoler. Venstre forventer det, og vi kommer til å agitere for det.

Inger S. Enger (Sp) [13:13:02]: Fagskolene har vært nevnt flere ganger her i dag. Bakgrunnen er at ansvaret for disse skal overføres til fylkeskommunen fra 2010. Det er et stort flertall i komiteen som går inn for dette – det er bare Fremskrittspartiet og Høyre som ikke støtter opp om det. Jeg tror det er viktig at ansvaret blir overført til fylkeskommunen. Det er de som har ansvaret for videregående skole i dag, og det er rett å se videregående skole og fagskolene i sammenheng.

De tekniske fagskolene har for øvrig fylkeskommunen ansvaret for allerede. Nå kommer først og fremst helsefagene i tillegg. Og det er viktig, med tanke på at det er stor

mangel på helsefagarbeidere rundt om i hele landet. Da kan det være greit at det er fylkene som får oversikt over dette. Jeg tenker både på psykiatri, på geriatri, osv.

Statsråd Aasland nevnte i sitt innlegg at på dette området trengs det et ryddearbeid – også når det gjelder en del av fagskolene. Det hun tenkte på her, var nok de private, f.eks. ulike naturbruksskoler. Vi er mange som er opptatt av disse skolene, og vi må se på – og få til – gode ordninger for dem. Jeg kan forsikre om at vi er mange partier som vil stå på for denne typen skoler.

Så til representanten Gundersen, som var innom meg når det gjaldt «universitetet for mjølk og brød» – som noen av oss kaller det – og Veterinærhøgskolen. Jeg oppfattet det slik at Gundersen mente at NVH ikke var nok ivarettatt – det er mulig jeg misoppfattet det. Men jeg vil gjerne si bare lite grann om det.

For det første må jeg si at da denne sammenslåingen ble bestemt, ble det nedsatt et interimsstyre med en gang, som altså fungerer. Der er alle parter med.

Så har flertallet i forbindelse med den samlokaliseringen foreslått å bevilge 3 mill. kr som en engangsbevilgning til administrasjon og faglig integrasjonsprosess. Det er viktig for meg å understreke at disse midlene vil gå til begge parter, altså både til NVH og til UMB.

For å styrke dette arbeidet videre bevilges det 534 000 kr ekstra som en engangsbevilgning. Det skal være til frikjøp for personalet ved NVH i forbindelse med denne fusjonsprosessen. Det har vi gjort nettopp på bakgrunn av at vi vet at denne prosessen er veldig tung og vanskelig. Da skal det i hvert fall ikke stå på penger for at denne prosessen skal bli vellykket.

Vera Lysskløtt (V) [13:16:29]: Statlige myndigheter har et selvstendig ansvar for å bevare og videreutvikle den samiske kulturen og språket, som også er en del av den felles kulturelle arven i Norge. Det er viktig at vårt urfolk sikres retten til eget språk, kultur og samfunnsliv, slik det er forankret i internasjonale konvensjoner. Staten har bl.a. gjennom Grunnloven § 110 a forpliktet seg til å legge forholdene til rette for dette. I denne debatten vil jeg særlig understreke våre felles forpliktelser og vårt felles ansvar også for samiske barn i grunnskolingen.

Det er viktig at samiske barn får ivareta og utvikle sin språklige identitet. Utvikling av nye læremidler på samisk er svært viktig for å sikre samiske barn god opplæring i og på samisk. Jeg er sikker på at de fleste vil være enig med meg i at alt rotet rundt samiske lærebøker ikke kan fortsette. Samiske elever har krav på oppdatert læremateriell, i tråd med Kunnskapsløftet Samisk. Dette gjelder læremidler både til elever som har samisk som førstespråk, og til dem som har det som andrespråk.

Det er positivt å lese flere av merknadene fra flertallet i innstillingen om dette, men jeg vil framheve at jeg er glad for at Venstre i sitt alternative budsjett foreslår å øke bevilgningen med til sammen 5 mill. kr for å styrke produksjonen av samiske læremidler og bedre vilkårene for samiske lærebokforfattere. Jeg er tilsvarende skuffet over at regjeringspartiene ikke vil støtte vårt forslag. I vårt budsjettalternativ skal 3 mill. kr gå til produksjon av

samiske læremidler, mens 2 mill. kr skal være med på å bedre vilkårene for samiske lærebokforfattere.

Ifølge avisen Sågat den 24. april i år lå det på daværende tidspunkt rundt 150 000 nye og ferdigproduserte lærebøker på ulike forlagslager, samtidig med at det var stor mangel på lærebøker i den samiske skolen. Dessverre er det fortsatt fullstendig mangel på lærebøker tilpasset den nye reformen, og fra flere hold blir det hevdet at læremiddelkrisen muligens ikke vil være over før i 2013. Dette er en helt uakseptabel lang tid. Derfor er det svært viktig at man fra nasjonalt hold ser det overordnede ansvaret man har for at produksjonen av samiske læremidler kommer i gang, og bidrar til at Sametingets nye strategiske læremiddelplan kan oppfylles.

Det andre punktet som Venstre har tatt til orde for en bevilgning utover Regjeringens forslag, handler om å bedre vilkårene for lærebokforfattere. Samiske lærebokforfattere rekrutteres fra et svært lite miljø. Det er ofte lærere som må ta permisjon fra sin stilling i skolen for å utvikle samiske bøker. For å ta et konkret eksempel: Det kan ikke være rimelig at en lærer som har tatt 50 pst. permisjon fra sin stilling som lærer for å utvikle 15 samiske lærebøker, skal tape fem års pensjonsopptjening på dette viktige arbeidet – et arbeid som er absolutt helt nødvendig for den offentlige samiske skolen.

Anders Anundsen (FrP) [13:19:53]: Jeg har merket meg at representanten Gorm Kjærnli mente at opposisjonen manglet retning i skolepolitikken sin, at den spriket fra det ene til det andre. I samme debatten har representanten Freddy de Ruiten to ganger sagt at det er så mange likhetstrekk i opposisjonens politikk at han nærmest mente at det er grunnlag for samboerskap. Jeg tror representanten Kjærnli bør merke seg at opposisjonen ikke er én. Den består av fire forskjellige partier, som i denne saken har klart å samle seg om 22 forslag og – ifølge representanten de Ruiten – 80 felles merknader. Det spriker ikke så mye av det!

Årsaken til at jeg tok ordet var representanten Opheims forundring over at Fremskrittspartiet ikke er med på merkningen om at trosopplæringsreformen er en viktig forutsetning for en bred og engasjert folkekirke. Fremskrittspartiet mener at det er å trekke trosopplæringsreformen og konsekvensen av den for langt, for vi er helt overbevist om at den brede og engasjerte folkekirken vil kunne ha et liv også uten trosopplæringsreformen, men det er ikke et angrep på den.

Jeg må si at jeg ble litt overrasket over representanten Engers innlegg sett opp mot statsrådets svar i replikkordskiftet om fagskoler. For det jeg oppfattet at statsråden sa, var at de private fagskolene skal overføres til fylkeskommunene, slik at de ikke lenger skal driftes av private, men av fylkeskommunen. Det er jo det driftsansvar handler om. Men jeg oppfattet representanten Engers forsvar for fagskolene innenfor landbrukssektoren på en annen måte. Jeg er derfor ikke helt sikker på om regjeringspartiene er enig med seg selv om hvorvidt de mener at alle disse private fagskolene skal nasjonaliseres eller ikke. For hvis de

mener det, er dette en sak som er langt større enn den oppmerksomheten den har fått så langt.

Så synes jeg til slutt det er gledelig å kunne uttrykke at representanten de Ruiters innlegg i dag var så lite provoserende at det i grunnen ikke er noe annet å bemerke enn at sammenligningen om at man skulle motivere og engasjere lærere, foreldre og elever for å skape en god skole også kanskje kunne ha blitt brukt innenfor høyere utdanning og forskning, hvor man ikke opplever det samme engasjementet, men opplever kutt, uforutsigbarhet, dårlig utstyr, litt håp, som igjen erstattes med ny håpløshet.

Hvis representanten de Ruiters kunne overbevise sine regjeringspartikolleger om det samme engasjementet for høyere utdanning og forskning som det han hevdet å ha for skolen, for grunnsopplæringen, ville det være en fordel for fremtiden.

Gunnar Gundersen (H) [13:22:56]: Det er med en viss undring jeg har hørt på debatten. Jeg hører at de rødgrønne politikerne nå forsøker å ta æren for det retnings-skiftet som Høyre og Kristin Clemet stod for i forrige periode.

Det er åpenbart at det å bryte en trend krever tøffe tak, og det vil også skape motbør. Men vi ser jo alle i dag hvor viktig det var.

Nå er skolen på vei tilbake til at den skal formidle kunnskap og kompetanse, og det skal stilles krav. Her tror tydeligvis de fleste av regjeringspartienes representanter at det egentlig bare er å flyte videre på den bølgen som allerede er skapt. Det viser vel kanskje hvorfor det mangler et trykk i mange prosesser i skolen, og hvorfor vi vegrer oss mot å ta de ytterligere nødvendige grep som man må ta for virkelig å få Kunnskapsløftet på plass. Det framtidige kunnskapssamfunnet er avhengig av at man får mer trykk.

Så litt tilbake til det med fysisk aktivitet i skolen. Jeg er enig med Regjeringen i at her trenger man mer trykk. Vi må over fra ord til handling også på dette området. I vårt alternative budsjett har vi fokusert på at kvaliteten på fysisk aktivitet i skolen må mye mer i fokus. Det dreier seg faktisk om å nå de inaktive, og det gjør man ikke uten også å ha masse kunnskap om hvordan man skal nå fram. Vi ser at det er et mye større spenn i ungdomsgruppen i dag enn det noen gang har vært med hensyn til aktivitet. Vi vet at mellom 15 og 20 pst. av ungdommen lever det livet en forsker ville kalle inaktivt, og det kommer til å skape store utfordringer for helsebudsjettene framover.

Det er også en lederutfordring i skolen, vil jeg si. Det er et spørsmål om hvordan man i det hele tatt best skal få innpasset den fysiske aktiviteten inn i en skoledag, slik at man gjør det praktikabelt ute i skolene. Det er en kjempeutfordring, som krever ganske mye forsøk – og forsøk med nye modeller.

Til slutt vil jeg komme med noen kommentarer om Wang og NTG og toppidrettstilbudet. Behandlingen i komiteen har egentlig avdekket at det er en ganske stor usikkerhet om hvordan man praktiserer en del løsninger i forbindelse med idrettssatsing og landslinjer for skiidrett. Det kan skape ganske store konkurransevridninger, avhengig av om fylkeskommunene gir tilskudd uavhengig av lands-

linjene – slik at det kommer på toppen – eller om de fylkeskommunale tilskuddene kommer etter at landslinjetilskuddet kommer. Vi har framsatt et par forslag om at man ved den gjennomgangen som departementet har varslet, tar hensyn til konkurransevilkårene i forhold til de private tilbudene, og at man også ser på dette med en egen idrettssats og særskilt tilskudd med hensyn til hvor mange plasser man har. Jeg ber om at departementet tar med seg det i den vurderingen.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [13:26:23]: Først vil jeg få oppklare en åpenbar misforståelse. Forslaget fra Høyre og Fremskrittspartiet om å vurdere endringer i den tida det tar for Lånekassen å endre sine renter, har ingenting med rentepåslaget å gjøre. Rentepåslaget er der fordi Statens lånekasse gir usikrede lån. Det er bare et spørsmål om å følge tempoet i pengemarkedet, det er ikke snakk om rentepåslaget. Det kan kanskje bety at regjeringspartiene likevel vurderer å støtte vårt forslag.

Flere har vært inne på forskningsinnsatsen, kanskje spesielt knyttet til Forskningsfondet. Det er interessant å merke seg at dersom regjeringspartiene og Regjeringa ikke hadde kuttet 25 milliarder kr i den planlagte opptrappingen i Forskningsfondet, som de gjorde da de kom i regjering, hadde vi i dag vært nærmere målet om at staten bruker 1 pst. av BNP til forskning.

Så har det vært mye diskusjon, kanskje spesielt når det gjelder representantene Anna Ljunggren og Gorm Kjernli, om at opposisjonspartiene svartmaler skolen. Det er veldig interessant at de nevnte representantene sier at skolen var en slagmark for bulldoserpolitikken og ikke minst at den forrige regjeringen drev rasering av den offentlige fellesskolen. Det er noe med ordbruken her som jeg ikke syns hører hjemme i stortingssalen med tanke på hva vi vet at den forrige regjeringa gjorde, og med tanke på hvordan språkbruken er. Den forrige regjeringa var veldig opptatt av å styrke den offentlige skolen gjennom Kunnskapsløftet, gjennom satsing på flere lærere, gjennom lærerkompetanse, gjennom flere timer – det som var viktig først. Det var også det vi gjorde.

Så mener jeg det er feil å si at det å påpeke hva den rødgrønne regjeringa har gjort for skolen, og hva de samme partiene gjorde før de kom i regjering, er en svartmaling. Snarere tvert imot syns jeg det er en fornuftig påpeking.

I innstillingen da Stortinget behandlet Reform 97, mente Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV at leken i skolen skulle resultere i prøving av flere ferdigheter på en gang, som å synge, hoppe og klappe eller i sang og kvadder fortelle en historie og leke i lag. Grete Knudsen fra Arbeiderpartiet, som var leder av utdanningskomiteen, mente at norsk skole holdt en høy standard, og at den lyktes langt på vei i å gi grunnleggende ferdigheter. Man kan ikke ta mer feil. Den norske skolen i 1999, som var tidspunktet da Grete Knudsen uttalte dette, var ikke i nærheten av å gi grunnleggende ferdigheter til elevene. Hadde den vært det, hadde vi ikke hatt det store frafallet vi har i videregående opplæring, da hadde det ikke vært slik at 20 pst. av elevene som går ut av ungdomsskolen, ikke kan lese og skrive ordentlig. Hvis den norske skolen på det tidspunktet hadde

vært i nærheten av å gi grunnleggende ferdigheter, hadde ikke Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vært nødt til å starte på den enorme snuoperasjonen vi gjorde for å få den norske offentlige fellesskolen på rett kjøl igjen.

Åsa Elvik (SV) [13:29:33]: Spesielt Høyre sine representantar har i debatten i dag prøvd å gjere det til eit poeng at sidan økonomien veks, får ein meir og meir pengar, og då skal ein jo ikkje ha nokon grunn til å skryte av at ein faktisk kan bruke dei pengane. Det synest eg er ein litt enkel argumentasjon frå Høyre si side. Vi er heldigvis i den situasjonen at i dette rike landet har vi ein del rom for å gjere prioriteringar og gjere satsingar.

Dette fleirtalet har klart å oppfylle Nasjonal transportplan, vi har gjennomført ein barnehagerevolusjon, og vi har brukt 1 milliard kr ekstra til nordområdesatsing. Eg registrerer at Høyre meiner at nordområdesatsing er det same som eit studiesenter i Nord-Troms. Det står for deira rekning. Eg synest det er trist at dei ikkje vil støtte forslaget om regionale fond. Dette fleirtalet har klart å bruke 2 milliardar kr meir på kultur, nesten 30 milliardar kr meir på kommunane, og berre til neste år brukar vi altså 2 milliardar kr meir på skoleutviklingstiltak. Samtidig har denne regjeringa, dette fleirtalet, klart å styrkje forskinga sin del av BNP frå 0,66 pst. då vi overtok, til 0,75 pst. neste år. Det er delen av BNP som blir styrkt. Det tyder at vi gjer ei prioritering i forhold til forskning. Der Høyre også hadde ein sekk med ekstra pengar, prioriterte ein altså å bruke hovuddelen av den sekken på skattelette. Det er heilt typisk borgarleg politikk. I opposisjon snakkar ein om velferd, i posisjon prioriterer ein alltid skattelette fordi skattelette alltid er det rette svaret på alle spørsmål.

«Tallenes tale er klar,» sa Ine Marie Eriksen Søreide og refererte til ein annan talar frå regjeringspartia tidlegare i debatten. – Ja, tala sin tale er klar. Når Høyre spør, og får til svar at det trengst 6,5 milliardar kr for å sørgje for at ein når forskingsmålet innan 2010, svarer Høyre med å kome med om lag 5 pst. av den løyvinga i deira forslag til budsjett. Så kan ein leggje på bordet eit forslag om å bruke 10 mill. kr til oppstart for Høgskolen i Bergen. Det er ikkje i nærleiken av det som trengst for å setje i gang. Ein er stor i retorikk, stor i ord – men den politikken som ein faktisk legg på bordet, står ikkje i forhold til det.

Retorikk er viktig i politikk. Eg vil rå alle som er opptekne av dette feltet, til å gå bak retorikken og sjå på realitetane. Vi har altså klart å styrkje forskinga sin del av BNP frå 0,66 pst. til 0,75 pst. Eg synest faktisk det er noko å vere stolt av, sjølv om vi ikkje er nøgde – fordi forskinga er det gode svaret på utfordringane i framtida. Det betyr at vi skal halde fram med å auke dei løyvingane. I desse tre åra har vi vist at vi gjer det. Høyre snakkar om at dei kunne ha gjort det.

Jon Jæger Gåsvatn (FrP) [13:33:01]: Da Stortinget behandlet stortingsmeldingen som fulgte etter Berg-utvalgets utredning, «Mellom barken og veden», tok Arbeiderpartiet i sin tid til orde for at korte, yrkesrettede utdanninger som bygger på videregående skole, skulle legges til høyskolenivå – mens SV mente at det skulle være en

fylkeskommunal oppgave, og at det ville være en videre påbygning av fagutdanningen på videregående skole. Jeg konstaterer nå at SV har vunnet fram med sitt syn i dag. Alle de andre partiene, inklusiv Senterpartiet, ville ha en egen lov for et eget skoleslag, og vi fikk fagskoleloven. Personlig skulle jeg kanskje ønske at man hadde kalt det skoleslaget noe annet, at vi hadde sett til Finland og kalt det for yrkeshøyskole. Da hadde vi kanskje fått ryddet opp i en del av de forholdene vi har sett i ettertid, hvor man har vært litt usikker på hva som egentlig skulle ligge i fagskolebegrepet. Men vi har presisert det. Da vi behandlet loven igjen i 2007, gjorde vi noen innstramninger der.

Statsråden bekreftet min frykt i sitt replikk svar til meg. Særlig når det gjelder helse- og sosialfag, er Regjeringen opptatt av at fylkeskommunen får driftsansvaret, sier statsråden. Det burde få Kristelig Folkeparti og Venstre til å våkne og tenke gjennom hva de egentlig er med på. Det burde også få Arbeiderpartiet og Senterpartiet til å våkne, for mange av de godkjente fagskoleutdanningene vi har innenfor helse- og sosialfag, drives bl.a. av AOF, Kommunal Kompetanse og en rekke andre private aktører. Hvis vi skal ta statsråden på alvor – og det bør vi vel – har Regjeringen tenkt å ta over driftsansvaret for disse utdanningene. Her har altså private brukt massevis av ressurser og ikke minst tid på en omfattende søknadsgodkjenning hos NOKUT, og så kommer Regjeringen og skal høste fruktene av det arbeidet. Det illustrerer denne regjeringens manglende respekt for private skoler. Fagforbundet bør seriøst vurdere hva de har fått igjen for sin støtte til Regjeringen i 2005.

Vi vet at private skoler er mye raskere til å fange opp behovene i arbeidsmarkedet enn de offentlige. Hvis det er slik at det offentlige skal undergrave private skoler, slik det her legges opp til, tror jeg det vil drepe ethvert initiativ fra private. Jeg tror også at det på sikt vil rasere fagskoletilbudet. Regjeringen har gitt etter for presset i forhold til helse- og sosialfag på grunn av den skjevheten som har vært når det gjelder kjønn. Det har ført til at man nå dekker behovet for ca. 25 pst. av helse- og sosialfagutdanningene. Men jeg skulle ønske at man også så til alle de andre fagskoleutdanningene som vi har behov for i det norske arbeidsmarkedet, og sørget for at også de fikk en god behandling uavhengig av om de er drevet av offentlige eller private.

Statsråd Bård Vegar Solhjell [13:36:01]: Det var representanten Dørum sitt innlegg om prioriteringar som fekk meg til å teikne meg, spesielt at han viste til den systematisk forskjellige prioriteringa mellom Venstre og dei raud-grøne partia. Det er riktig. Eg har merka meg at det riktignok er einigheit om mykje, om det meste av det Regjeringa føreslår – men eg har òg merka meg at Venstre faktisk utmerkjer seg med å vere det av opposisjonspartia som går imot flest av Regjeringas tiltak for barnehage og grunnopplæring. Det er litt overraskande.

Eg vil nytte sjansen til å skryte av eit par av dei tinga dei føreslår. Dei føreslår ein kraftig auke til etter- og vidareutdanning blant lærarar som ein introduksjon til eit kompetanseår. Riktignok var det slik at i dei sju åra Venstre sjølv

sat i regjering, vart det ikkje noko kompetanseår, ikkje ein-gong ein kompetansedag. Men det er trass alt betre at dei føreslår det når dei er i opposisjon enn ikkje i det heile.

Det er òg ei veldig god satsing på forskning. Riktignok er det slik at då Venstre sjølv sat i regjering, var opptrappinga på forskning langt mindre enn under denne regjeringa. Men likevel – det er langt betre at dei føreslår det i opposisjon enn ikkje i det heile. Det er inndekninga som overraskar både meg og mange andre, trur eg – for ein kuttar til saman, grovt sett, 1,7 milliardar kr i barnehage, grunnskule og vidaregåande. Norske foreldre til barnehagebarn og foreldre som har barn i vidaregåande skule, skal betale meir pengar om Venstre får det slik dei vil – 1 500 kr grovt sett i auke for barnehagar i løpet av eit år, og det kan vere tusenvis av kroner i lærebøker for dei i vidaregåande skule. Eg trur at mange familiar i Noreg no i finanskrisa ikkje synest det er ein god politikk at ein skal ha auka utgifter om ein har ungar.

Så skal ein kutte timetalet i grunnskulen, kutte fysisk aktivitet i grunnskulen og kutte frukt og grønt i grunnskulen. Eg må igjen seie at Venstre sitt syn på frukt og grønt er kjent. Venstre sitt syn på timetalet er òg kjent. Eg er ueinig i begge delar. Men at Venstre òg var imot fysisk aktivitet og meiner at det skal vere mindre fysisk aktivitet, overraskar meg veldig sterkt. Eg trur nesten ikkje eg har høyrte om nokon som ikkje meiner at norske elevar bør vere meir fysisk aktive i skulen. Vi veit at skulane seier at tid er det som er det viktigaste.

Ein seier at ein treng pengar for å prioritere andre ting. Då er det interessant å sjå på om ein i hovudbudsjettet kunne gjort andre grep. Ja, ein kunne t.d. valt å halde oppe dei endringane på skatt, på arveavgifta og formuesskatten, som Regjeringa foreslo, i staden for å foreslå lettar i formuesskatten og arveavgifta til dei rikaste i Noreg. Venstre har altså prioritert dei lettane i sitt alternative budsjett, framfor innhaldet i skulen, og framfor norske familiar sine utgifter. Venstre seier at for Venstre er det eit spørsmål om prioriteringar. For å vere meir nøyaktig er det eit spørsmål om nedprioriteringar – ei nedprioritering av skulen, som eg for min del meiner er overraskande.

Lena Jensen (SV) [13:39:20]: Historien skal skrives.

«Det er ingen ressursmangel i skolen i dag.»

Dette er en uttalelse fra Høyres landsmøte i 2003. Det var da Høyre satt i regjering og Clemet var utdanningsminister. På det samme møtet sa Clemet i sin tale til landsmøtet at vi må sørge for å få nok igjen for pengene. Hun sa videre at den norske skolen hadde høy lærertetthet og høy ressursbruk, og konklusjonen var at vi må ha en bedre utnyttelse av de pengene vi bruker på skole.

Valget for Høyre, den gangen de satt i regjering, var skattelette for de aller rikeste.

Det er et språk i opposisjonens merknader i innstillingen i dag på noen av de aller viktigste og sentrale punktene. Venstre kutter og ønsker færre timer fag, og de ønsker færre timer gym. Høyre ønsker flere timer, men de har ikke det med i sitt budsjett. Når man legger Fremskrittspartiets program på toppen av dette, ønsker partiet der å kutte ett år av grunnskolen. Dette er borgerlig kaos på sitt verste.

Venstres Vera Lysklætt var på talerstolen i dag og snakket om læremidler for samiske barn. Det er et veldig viktig punkt. Flertallet i utdanningskomiteen har lange, brede merknader om dette, og det har vært et tema som vi har vært veldig opptatt av. Det er ikke pengeproblematikken som er den store utfordringen nå. Den store utfordringen er å øke produksjonsaktiviteten og redusere produksjonstiden på de samiske læremidlene.

Komiteen har også bedt om en vurdering av hvorvidt et bedre samarbeid med Utdanningsdirektoratet kan øke produksjonen og redusere produksjonstiden på samiske læremidler. Jeg tror dette er en veldig viktig vurdering å ta, for det er ikke akseptabelt at så mange barn som går på samiske skoler, ikke har gode nok læremidler.

Når det gjelder Lånekassen, er det for denne regjeringen aller viktigst å få ned renten for alle, og sikre at alle kommer ut i jobb. Nå tar det mellom tre og seks måneder før renten endres – om den endres opp, eller om den endres ned. Hadde Høyre fått det som de ville i sitt forslag, ville det vært mange studenter nå i dag som ville ha opplevd et rentepåslag like før jul. Med den ordningen som er i dag, vil man kunne ha en langsiktighet og forutsigbarhet både når renten skal gå opp og når den skal gå ned.

Gerd Janne Kristoffersen (A) [13:42:36]: Ikke overraskende har vi i dag hørt veldig mye om kutt i høyere utdanning. Dette har vi hørt repetert gjennom flere innlegg over år. Som jeg sa i mitt første innlegg, viser tallene noe annet. Men det som er oppsiktsvekkende med de stadige repetisjonene fra opposisjonen, er at de som frambringer kritikken, ikke selv sørger for å legge inn enda mer penger i budsjettene sine til forskning og høyere utdanning. Alle partier har de samme økonomiske rammene å prioritere innenfor. Fremskrittspartiet har endog 30 milliarder oljekroner ekstra å leke seg med. Men jeg kan ikke se noen spesiell offensiv satsing utover vår fra noen av opposisjonspartiene.

Hos Kristelig Folkeparti kan jeg ikke se noen påplussning i det hele tatt, f.eks. til basisbevilgning til universitet og høyskole. Opposisjonen tar våre tall og plusser på litt til. Jeg lurer derfor på om forventningene til oss som utgjør det rød-grønne flertallet, er høyere enn forventningene opposisjonen har til seg selv. Dette er interessant. Interessant er det også å se hvor kuttene kommer, kanskje spesielt partiet Venstres.

På ett område vil jeg imidlertid si meg helt enig med Kristelig Folkeparti: Viktigheten av å satse på ungdomsskolen. Dette er viktige år for unge mennesker, og mange mister motivasjonen for skolegang disse årene. Mange faller av lasset de årene de går i ungdomsskolen. Derfor ønsker også Arbeiderpartiet enda mer oppmerksomhet rettett mot ungdomsskolen.

I denne perioden har vi innført et nytt fag, nemlig utdanningsvalg. Dette faget gir elevene smakebiter på den videregående skolen og på arbeidslivet. Dette faget må videreutvikles.

Vi har også delt den sosialpedagogiske rådgivningen og yrkesveiledningen, for å bedre kvaliteten på nettopp rådgivning til unge mennesker slik at de kan velge rik-

tig vei i den videregående skolen og for livet videre. I budsjettet til neste år styrker også stortingsflertallet karrieresentrene, nettopp for å bedre kompetansen innenfor rådgivningstjenester, og spesielt i ungdomsskolen.

Jeg vil signalisere at Arbeiderpartiet i arbeidet framover med ny kompetansemelding vil ha økt oppmerksomhet rettet mot ungdomsskolen. Vi er sikre på at økt innsats i de årene ungdommene går i ungdomsskolen, vil forebygge frafall i den videregående skolen og dermed gi unge mennesker en bedre start på voksenlivet. Kunnskapsministeren har da også tydelig sagt at han vil være enda mer opptatt av ungdomsskolen i tiden som kommer. Derfor er jeg trygg på at dette skoletrinnet vil få den økte oppmerksomheten som Kristelig Folkeparti etterlyser.

Anna Ljunggren (A) [13:45:49]: Representanten Ine Marie Eriksen Søreide kritiserer representantene fra Arbeiderpartiet for en språkbruk som ikke hører hjemme i denne sal. Men én ting er å svartmale skoler, noe helt annet er å svartmale motstandernes politikk.

Men la meg komme med et eksempel på bulldoserpolitikk ført av den forrige regjeringen med tidligere utdanningsminister Kristin Clemet i spissen – den såkalte frikoleloven. Dersom alle elevplassene som den forrige regjeringen hadde godkjent, hadde blitt tatt i bruk, ville det ha betydd en økning på ca. 6 800 elevplasser i grunnskolen og ca. 15 000 elevplasser i videregående skole. Det betyr i praksis en økning på 150 pst. på videregående skole og 50 pst. på grunnskolenivå. I Tromsø alene lå det inne søknader om 1 100 nye private plasser i videregående skole, og i Rogaland var planen at så mye som 20 pst. av fylkets videregående skoler skulle bli private. Til og med Høyre i Rogaland var imot dette. Men i Høyre sentralt var de så privatiseringskåte at de trosset sine idealer om lokalt selvstyre. Dette kalte fylkespolitikkerne en dramatisk omlegging over natten. Jeg kaller det for bulldoserpolitikk. Det er ikke bare i Rogaland og i Troms at videregående skoler hadde blitt endret. Utdanningstilbudet i Norge hadde blitt drastisk endret hvis dette hadde blitt gjennomført.

I sommer ble det avdekket at John Bauer-skolene i Oslo og i Bergen måtte betale tilbake 7,3 mill. kr i statsstøtte, bl.a. fordi skolene hadde omgått forbudet mot utbytte. Det er ingen grunn til å tro at John Bauer, som driver kommersielt i Sverige, etablerer seg i Norge for å være snill. Utbyttepraksisen de benytter seg av, er en klar konsernpolitikk, og det vil vi bare se mer av dersom høyresidens ønske om privatskolefrislipp skulle bli en realitet igjen.

Hvis den forrige regjeringen hadde fått fortsette, hadde det vært mange flere enn 150 elever som hadde mistet skoleplassene sine. Vil Høyre, hvis de kommer i posisjon etter valget til neste år, innføre en friskolelov? Vil det åpnes for å ta skolepenger fra elevene? Og vil det være mulig for skolene å ta utbytte? Alle vet at Fremskrittspartiet har en mer liberal holdning til dette enn det Høyre tidligere har hatt. Hvordan vil det bli hvis Fremskrittspartiet og Høyre skal styre sammen?

Når det gjelder representanten Dørums andre innlegg, var det interessant å høre at Oslo-skoler er et godt eksempel på Venstres skolepolitikk. Men med forslaget fra den

gang Venstre var i regjering, ville vi jo hatt et mye større innslag av kommersielle skoler enn det vi ser i Oslo i dag. Har Venstre skiftet mening om de private skolene?

Presidenten: Representanten Odd Einar Dørum har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Odd Einar Dørum (V) [13:49:00]: Til representanten Gerd Janne Kristoffersen: Venstre har omprioritert 1,6 milliarder kr til forskning. Det står i budsjettet vårt. Det er mye. Vi har gjort det i hele denne stortingsperioden. Regjeringen er så vidt i ferd med å ta igjen den satsingen vi hadde på Forskningsfondet ved inngangen til perioden.

Når det så gjelder skolen, har jo statsråd Solhjell skissert det helt klart: Venstre vil ha mer penger for å få flere lærere. Det prioriterer ikke Regjeringen. Venstre vil ha systematisk videreutdanning for flere lærere. Det prioriterer ikke Regjeringen, for den prioriterer seg bredt over hele feltet. Statsråden vet jo hvordan man får resultater – bl.a. ved å vise til Oslo-skolen, som jeg har sagt.

Jeg blir selvfølgelig ikke forundret over at en SV-er ikke har den ringeste forståelse for å sikre jobber, eller for at det trengs aktive eiere og folk som synes det er en ære å skape en jobb og skape en jobb for andre. Så at en SV-er da ikke skjønner hvorfor arveavgiften er et poeng – dette er jo hele den grunnleggende politiske forskjellen! Selv i en krisetid hvor vi skal sikre jobber, må vi ta vare på dem som også skaper jobbene. Jeg vil i hvert fall håpe at Regjeringens flertall ikke deler SV-synet når det gjelder aktive eiere. Da går det dårlig med sysselsettingen framover.

Presidenten: Representanten Anders Anundsen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Anders Anundsen (FrP) [13:50:15]: Representanten Ljunggren gav uttrykk for Arbeiderpartiets sedvanlige privatiseringsallergi. Men jeg tror representanten kanskje bør sørge for at i hvert fall de skoleslagene som i dag er tillatt etter privatskoleloven, ikke sammenlignes med en annen privat skole som har gjort feil. Alle er enige om at en ikke skal drive skole på den måten.

Men representanten stilte et spørsmål som jeg synes det er relevant å besvare, nemlig hvordan vil det bli med Fremskrittspartiet og Høyre i regjering. Det blir veldig bra!

Men det jeg tok ordet for, var for å si at vi er veldig opptatt av at det er problemer med regne- og leseferdighetene i grunnopplæringen. Jeg fikk under representanten Kristoffersens innlegg en følelse av at det kanskje ikke står så veldig bra til i denne sal, heller. Fremskrittspartiet har da vitterlig foreslått nesten 1 milliard kr til høyere utdanning i sitt alternative budsjett og 28 milliarder kr mer til Forskningsfondet. Hvis det er småpenger, forstår ikke jeg hvorfor ikke Regjeringen kan støtte de forslagene i dag.

Presidenten: Representanten Ine Marie Eriksen Søreide har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [13:51:32]: Jeg må nok også be Gerd Janne Kristoffersen om å lese budsjettinnstillingen. Hun vil da se at vi øker våre investeringer til forskning og høyere utdanning med henholdsvis 750 mill. kr over rammeområde 16 pluss nesten 500 mill. kr i økte SkatteFUNN-satser. Det er viktige tiltak.

På slutten av en budsjettdebatt har regjeringens partienes representanter alltid litt lyst til å snakke om friskoler, og denne dagen er intet unntak. Men jeg syns regjeringens partiene mister muligheten til å stille det interessante spørsmålet: På hvilken måte har bråbremsingen når det gjelder friskoler, bedret den offentlige skolen?

Det er fortsatt slik at norske elever skårer dårlig på internasjonale undersøkelser, sjøl om det var en bitte liten oppgang på et av TIMSS-områdene denne gangen. Vi har sett at den offentlige skolen er offer for massive nedleggelsener. I Skien skal det legges ned flere skoler. 40 lærerårsverk sies opp. I rød-grønne Trondheim skal det legges ned tre skoler. I november i fjor sendte Bård Vegar Solhjell ut en pressemelding hvor han var bekymret over skolenedleggelsene. Dette er ting som skjer under rød-grønt styre, og som også er et eksempel på at den offentlige skolen ikke er blitt bedre.

Freddy de Ruiten (A) [13:52:52]: Jeg hører ikke så mange som ønsker seg Kristin Clemet tilbake som utdanningsminister og Erna Solberg tilbake som kommunalminister, og det skjønner jeg for så vidt godt. Når representanten Eriksen Søreide snakker om snuoperasjon, så er det riktig. Den forrige regjeringen foretok en snuoperasjon, men det var en snuoperasjon til det verre.

Jeg kan nevne noen saker. Nasjonale prøver var for det første faglig svært dårlige, og ikke forankret verken hos elever eller lærere, slik at det ble elevstreiker, det var læreropprør osv. Det var ett av områdene hvor det ble foretatt en snuoperasjon ved ikke å forankre utviklingen i skolen hos dem som faktisk stiller med skole.

Det ble foretatt en snuoperasjon når det gjaldt privatisering av skolen. Hadde vi ikke fått et rød-grønt styre høsten 2005, hadde vi hatt anslagsvis 20 000 flere private skoleplasser i videregående opplæring. Nå ser vi hvordan det har gått med en del av de skolene. Bauer-skolen er et glimrende eksempel i så måte. En kan spørre seg om det er de skolene som på nytt skal kunne få etablere seg fritt, hvis Høyre og Fremskrittspartiet får makten etter valget.

Færre lærere – det var en klar utvikling mot færre lærere. Det er jo ikke så rart, på grunn av dårligere kommuneøkonomi, men nå har det flatet ut. Vi kunne ønske oss flere lærere – det må sies – men vi så en svært negativ utvikling når det gjaldt lærertettheten under den forrige regjeringen.

Så stoppet den forrige regjeringen også gratis læremidler. Det var også en snuoperasjon – ikke så hyggelig for dem som opplevde at denne reformen var i ferd med å bli innført. Det er jo en snuoperasjon som er varslet også i denne debatten, for kommer opposisjonen til makten, vil de ta fra elevene gratis læremidler.

Så var det en snuoperasjon til. Det ble mindre student-

velferd – det ble mindre stipend og lån til studentene, for dette ble ikke regulert. Dog har den forrige utdanningsministeren beklaget det, og det er jo for så vidt bra. Jeg vet jo ikke om de har tenkt seg en liknende snuoperasjon hvis de kommer til makten til høsten. Det er kanskje tvilsomt, de har vel kanskje lært litt av dette.

Presidenten: Representanten Dagrun Eriksen har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Dagrun Eriksen (KrF) [13:55:48]: Når det gjelder styrking av høyere utdanning, har vi lagt inn igjen midler med tanke på hvileskjæret gjennom flere år – denne sektoren ville sett helt annerledes ut hvis det hadde vært Kristelig Folkeparti som hadde styrt. I tillegg ber vi om at saken om kompensasjon for lønns- og pensjonsutgifter blir løst snarest, senest i revidert i 2009, noe som vil gi ytterligere rom i forhold til basisfinansiering.

Vi utjevner forskjellene mellom gamle og nye universiteter, vi har styrket Forskningsfondet og SkatteFUNN-ordningen. I tillegg har vi i vårt budsjett pekt på løsninger for en del private institusjoner som er kommet særdeles uheldig ut under denne regjeringen.

Siden det er siste gang jeg får ordet: Jeg er glad for løftet om demokratireformen, jeg er glad for løftene om å se på FUGs situasjon, på trosopplæringen, på ungdomsskolen og på Universitetet i Agder og på Universitetet i Stavanger.

Kranglingen mellom høyre- og venstresiden vil kunne finne sin gode løsning i sentrum, og der er Kristelig Folkeparti!

Presidenten: Også representanten Gunnar Gundersen har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Gunnar Gundersen (H) [13:57:01]: Når Freddy de Ruiten nærmer seg talerstolen, frykter vi alle resultatet, og her var det mye å svare på. Jeg rekker ikke alt på ett minutt.

Om studiestøtten kan jeg si: Vi prioriterte å fullfinansiere Kvalitetsreformen. Denne regjeringen har gjort det motsatte – og det får jo være en prioritering.

Når det gjelder lærebøker, synes jeg nå at man også burde begynne å se på hvordan man kan få til ordninger som er treffsikre i forhold til sosial utjevning. Det er i hvert fall ikke den metoden man nå bruker. Nå blir det vel fortsatt debatt – kanskje!

Så litt tilbake til Clemet og Solberg. Jeg tror mange ønsker seg Kristin Clemet tilbake i utdanningspolitikken. Og etter det året vi nå går inn i – hvis ikke krisepakken er enormt stor – tror jeg mange kommer til å ønske seg Erna Solberg tilbake i Kommunaldepartementet. For makan! For makan til den måten den rød-grønne regjeringen nå flyr rundt og sprer forventninger på, uten å finansiere dem, skal man lete lenge etter.

Presidenten: Representanten Freddy de Ruiten har nå

hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Freddy de Ruiten (A) [13:58:16]: Siste ord er ikke sagt – er det ikke det som blir sagt av og til!

Et par kommentarer til representanten Gundersen. Når det gjelder kommuneøkonomien, har vi bevilget 28,6 milliarder kr. Jeg kan godt si at med det etterslepet vi hadde etter den forrige regjeringen, må vi fortsette den jobben. Og det er jeg helt sikker på at vi kommer til å gjøre. Vi har signalisert overfor kommunene at de vil få kompensert en eventuell skattesvikt neste år. Det er jo noe som betyr mye.

Rentekompensasjonsordningen er viktig, og vi har varslet overfor kommunene at de vil få midler til bygg for at vi skal kunne klare å holde sysselsettingen på et bra nivå også neste år, under finanskrisen.

Så vi gjør mye i forhold til kommunene.

Gorm Kjærli (A) [13:59:17]: Jeg har også behov for å kommentere et par ting.

Ikke i det siste innlegget nå, men i et innlegg tidligere, gikk representanten Gundersen så langt som til å si at Høyre hadde æren av mye bra som har skjedd i norsk skole, og i debatten prøver de så å skyve skylden for dårlige resultater over på den sittende regjeringen. Det er godt å se at representantene fra Høyre har god selvtillit. Det er jo noe av det samme som gjenspeiles i de internasjonale undersøkelserne. Norske elever har høy selvtillit, men de kunne scoret bedre på faglige resultater. Det gjelder vel også til dels for partiet Høyre.

Tidligere fikk jeg en kommentar angående opposisjonen som spriker eller ikke spriker, alt ettersom. Jeg synes synet på timetallsutvidelse er et godt eksempel på at opposisjonen spriker. Og lytter man til representanten Dørum, så har han et litt annet syn enn representanten Anundsen på likheten mellom partiene. Det helt greit for meg at opposisjonen spriker, det er helt i orden. Jeg bare påpekte det, og det sier vel sitt når representanten Anundsen hadde et behov for å kommentere det.

Representanten Eriksen Søreide bad oss snakke pent og ærlig om hva Bondevik II-regjeringen faktisk gjorde. Det var nettopp det jeg gjorde da jeg i mitt innlegg påpekte manglende økning av studiestøtten, færre nye studentboliger og at man fjernet gratis læremidler. De fakta kommer ikke representanten Eriksen Søreide unna.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 1456)

Sak nr. 3 [14:01:05]

Innstilling fra kyrkje-, utdannings- og forskingskomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2008 m.m. under Fiskeri- og kystdepartementet (Innst. S. nr. 68 (2008–2009), jf. St.prp. nr. 17 (2008–2009) unntatt kap. 1070, 4062 og del 2)

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 1467)

Sak nr. 4 [14:01:19]

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2008 under Kunnskapsdepartementet (Innst. S. nr. 98 (2008–2009), jf. St.prp. nr. 23 (2008–2009) unntatt kap. 231)

Presidenten: Ingen har bedt om ordet, men det bør fremmes et forslag.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [14:01:55] (komiteens leder og ordfører for saken): Det er helt korrekt.

Jeg vil på vegne av forslagsstillerne ta opp det forslaget som er omtalt i innstillingen.

Presidenten: Representanten Ine Marie Eriksen Søreide har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4. (Votering, se side 1467)

Sak nr. 5 [14:02:10]

Innstilling fra kyrkje-, utdannings- og forskingskomiteen om endringer i statsbudsjettet for 2008 under Kultur- og kyrkjedepartementet (Innst. S. nr. 86 (2008–2009), jf. St.prp. nr. 27 (2008–2009) kap. 340, 341, 3340 og 3341)

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 1470)

Sak nr. 6 [14:02:34]

Forslag fra stortingsrepresentant Dagrun Eriksen på vegne av Kristelig Folkeparti oversendt fra Odelstingets møte 20. november 2008 (jf. Innst. O. nr. 4):

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å gi gravide som står uten foreldrepenge rettigheter knyttet til arbeidslivet, bedre økonomiske vilkår gjennom en opptrapping i engangsstøtten for gravide til 2 G.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 1470)

Statsråd Trond Giske overbrakte 2 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Thorbjørn Jagland gjeninntok her presidentplassen.

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Stortinget skal nå votere i sakene nr. 1–6.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde innstilt:

Funksjonstiden for de medlemmer og varamedlemmer som av Stortinget er valgt til Norsk kulturråd for perioden 1. januar 2005–31. desember 2008, prolongeres til 30. juni 2009.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten er det satt fram 47 forslag. Det er

- forslagene nr. 1–22, fra Ine Marie Eriksen Søreide på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre
- forslagene nr. 23–25, fra Ine Marie Eriksen Søreide på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre
- forslagene nr. 26 og 27, fra Anders Anundsen på vegne av Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 28, fra Ine Marie Eriksen Søreide på vegne av Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre
- forslagene nr. 29–42, fra Anders Anundsen på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 43, fra Ine Marie Eriksen Søreide på vegne av Høyre og Venstre
- forslag nr. 44, fra Ine Marie Eriksen Søreide på vegne av Høyre
- forslagene nr. 45 og 46, fra Dagrun Eriksen på vegne av Kristelig Folkeparti og Venstre
- forslag nr. 47, fra Odd Einar Dørum på vegne av Venstre

Det voteses først over forslag nr. 47, fra Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge til rette for at den enkelte kommune utarbeider rammeplan for SFO med krav om innhold og kvalitet.»

Votering:

Forslaget fra Venstre ble med 95 mot 6 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.12.30)

Presidenten: Det voteses så over forslagene nr. 45 og 46, fra Kristelig Folkeparti og Venstre.

Forslag nr. 45 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utvikle en obligatorisk mentorordning for nyutdannede lærere.»

Forslag nr. 46 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utarbeide retningslinjer for kulturskolevirksomheten som sikrer den faglige og sosiale profilen på tilbudet.»

Votering:

Forslagene fra Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 88 mot 13 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.12.47)

Presidenten: Presidenten: Det voteses så over forslag nr. 44, fra Høyre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen knytte inntektsgrensen for hva studenter kan tjene uten å få avkortet studiestøtten opp mot folketrygdens grunnbeløp. Grensen settes til 2 G.»

Votering:

Forslaget fra Høyre ble med 86 mot 15 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.13.03)

Presidenten: Det voteses så over forslag nr. 43, fra Høyre og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen, senest i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2009, gjøre om utlansordningen for læremidler til en behovsprøvd stipendordning.»

Votering:

Forslaget fra Høyre og Venstre ble med 82 mot 18 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.13.19)

Presidenten: Det voteses over forslagene nr. 29–42, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 29 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om innføring av fritt skolevalg for grunn- og videregående skole på nasjonalt plan.»

Forslag nr. 30 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen iverksette forskning på eventuell sammenheng mellom den norske velferdsmodellen, innbyggernes verdiutvikling, familiesituasjon mv. og svak faglig elevprestasjon i norsk skole, for å få en helhetlig og systematisk gjennomgang som grunnlag for iverksetting av ytterligere tiltak.»

Forslag nr. 31 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem sak med status for byggvedlikehold innenfor grunnskoler og videregående skoler med tiltaksplan og finansieringsplan for å sikre læringsmiljø for elevene i tråd med opplæringsloven § 9 a.»

Forslag nr. 32 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem sak om etablering av et politisk og administrativt uavhengig skoleombud.»

Forslag nr. 33 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om innføring av skole-PC som skolemateriell til elever på videregående skole.»

Forslag nr. 34 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen innføre en tilleggsfinansiering som stykkpris pr. elev til skoler med spesielt tilrettelagt opplæring for elever med dyskalkuli, dysleksi eller som er sterkt hørsels- eller synshemmede.»

Forslag nr. 35 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sette ned et utvalg som skal gå gjennom dagens bachelorgrad, og komme med forslag til endringer av graden for i større grad å gjøre kandidatene kvalifisert til å gå rett ut i arbeid.»

Forslag nr. 36 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til en finansieringsordning som ikke diskriminerer tilbydere av trafikkflyverutdanning. Utdanning som skal være berettiget til offentlig støtte skal være akkreditert gjennom NOKUT på fagskolenivå eller høyere.»

Forslag nr. 37 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendige forslag for å fjerne skillet mellom borteboende og hjemmeboende studenter, slik at alle studenter, uavhengig av bosted, har samme mulighet for utdanningsstøtte gjennom Lånekassen.»

Forslag nr. 38 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendige forslag for gradvis å heve inntektsgrensen for hva man kan tjene før stipendandelen blir redusert.»

Forslag nr. 39 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendige forslag for gradvis å heve grensen for hvor mye studenter kan ha i formue før de får redusert stipendandelen.»

Forslag nr. 40 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med forslag om å likebehandle bachelor- og masterstudenter i utlandet med tanke på studiefinansiering.»

Forslag nr. 41 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere å gi studenter ved godkjente private høyskoler i Norge samme mulighet til å få skolepengestøtte som norske studenter i utlandet i dag får.»

Forslag nr. 42 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendige forslag for å øke og bedre koordinere forskningen på før til oppdrettsfisk.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 80 mot 21 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 14.13.38)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 28, fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at Norges veterinærhøyskole blir tildelt øremerkede planleggingsmidler til den omfattende planprosessen institusjonen står overfor.»

Votering:

Forslaget fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 75 mot 25 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 14.13.55)

Presidenten: Det voteres så over forslagene nr. 26 og 27, fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti.

Forslag nr. 26 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til endring av retningslinjene for BKA-midler slik at studenter også kan omfattes av ordningen.»

Forslag nr. 27 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2009 om å vurdere statlig tilskudd til trafikkflygerutdanning og flygeledelse ved UiA og Luftfartshøyskolen Sør.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti ble med 73 mot 28 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 14.14.19)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 23–25, fra Fremskrittspartiet og Høyre.

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere om renteendringer i Statens lånekasse for utdanning bør skje raskere enn tre måneder etter endring av styringsrenten i Norges Bank.»

Forslag nr. 24 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2009 legge fram en plan for å fordele tilsagnene til bygging av nye studentboliger i perioden 2009–2013 slik at det bare gis tilsagn til prosjekter i de definerte pressområdene.»

Forslag nr. 25 lyder:

«Finansieringsansvaret for godkjent fagskoleutdanning overføres ikke til fylkeskommunene i 2010, men forblir et statlig ansvar for å sikre likeverdig behandling mellom fagskoler, høyskoler og universitet.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 67 mot 33 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 14.14.38)

Presidenten: Det votes så over forslagene nr. 1–22, fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge fram en egen sak for Stortinget med forslag til tiltak for hvordan voksnes rett til grunnskoleopplæring kan sikres.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en vurdering av finansieringen og organiseringen av landslinjene senest i statsbudsjettet for 2010.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen snarest mulig, og senest innen Revidert nasjonalbudsjett 2009, iverksette en forpliktende nasjonal rekrutteringsplan for å sikre tilstrekkelig antall kvalifiserte lærere i grunnskolen og den videregående skolen.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag om at funksjonshemmede skal ha rett til skyss mellom oppholdssted i SFO og hjemmet.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen snarest komme tilbake til Stortinget med en nærmere vurdering av økningen i premiesatsen på pensjonsinnbetalinger og høyere reell lønnsvekst for å unngå realnedgang i bevilgningene til de private skolene.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen så snart som mulig komme tilbake til Stortinget med en egen sak om tilskuddsordningene for private skoler når gjennomgangen av utregningsmodellen for skolene er gjennomført.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at offentlige og private tilbydere innen toppidrett sikres likebehandling i forhold til støttenivå.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen reversere sin innstramming av fortolkningen av privatskoleloven med hensyn til innkreving av en egen idrettsavgift, inntil Regjeringen fremmer forslag om at antall plasser med særskilt tilskudd ved toppidrettsgymnasene kan heves opp på samme nivå som antall godkjente plasser ved de samme skolene.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen på egnet måte og senest i Revidert nasjonalbudsjett for 2009 redegjøre for hvordan fornyelsesbehovet ivaretas innen folkehøyskoletilbudet.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge til grunn økt fleksibilitet ved tildeling av nye elevplasser ved folkehøyskolene, slik at elevplassene i større grad kan beholdes i sektoren dersom en eller flere folkehøyskoler blir lagt ned.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen oppheve kostnadsrammen for bygging av studentboliger.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere Kristiansand som pressområde i kostnadsrammeberegningen for studentboligbygging, senest i Revidert nasjonalbudsjett for 2009.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med sak om kompensasjon for ekstraordinære lønns- og pensjonsutgifter ved universiteter og høyskoler for 2009 snarest, og senest i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2009.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen på nytt vurdere innplassering av studietilbud i kostnadskategori bl.a. ved bachelorutdanningen i teaterarbeid bl.a. ved Høgskolen i Nord-Trøndelag, 4-årig musikkutdanning ved Høgskolen i Staffeldsgate og kunstutdanning ved Universitetet i Tromsø.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem en egen sak med avklaring av finansieringsordningen for all godkjent fagskoleutdanning.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen gjennomføre nødvendige tiltak for å etablere en egen kiropraktorutdanning i Norge.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med forslag om at studenter skal få tilgang til samme låne- og stipendordninger for Freshman Year og første år av bachelorgrad i ikke-vestlige land som for annen høyere utdanning tatt i utlandet.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere om studiestøttesystemet for mastergradsstudenter ved private institusjoner bør endres slik at en større del av tillegsslånet til studieavgifter kan gjøres om til stipend dersom eksamen er bestått og det skjer innen normert tid.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen, senest i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2009 vurdere nærmere om tilskuddet per kvadratmeter til private kirkebygg i tilstrekkelig grad tar høyde for økningen i byggekostnader de senere år.»

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en vurdering av ulike tiltak for å støtte videre drift av Flyktningenettverket.»

Forslag nr. 21 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem for Stortinget en handlingsplan for hvordan en på kort og lang sikt vil bedre rekrutteringen til prestetjenesten.»

Forslag nr. 22 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om en klargjøring av retningslinjene for bruk av avkastningen til Fondet for forskning og nyskaping, for på denne måten å sikre at avkastningen benyttes til strategiske satsinger.»

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 54 mot 46 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.14.57)

Presidenten: Før vi tar innstillingen opp til votering, vil presidenten gjøre oppmerksom på tre korreksjoner i innstillingens forslag til vedtak. Det gjelder

- kap. 272 post 72, som skal reduseres med 266 000 kr. Riktig sum blir da 52 744 000 kr
- kap. 275 post 72 skal økes med 266 000 kr. Riktig sum blir da 9 694 000 kr
- kap. 281 post 79. Riktig sum skal være 287 089 000 kr

Komiteen hadde innstilt:

Rammeområde 16 (Kirke, utdanning og forskning)

I

På statsbudsjettet for 2009 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
200		Kunnskapsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	215 240 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	6 503 000	
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 645 000	
220		Utdanningsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	202 018 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	3 519 000	
	70	Tilskudd til læremidler mv., <i>kan overføres,</i> <i>kan nyttes under post 21</i>	48 264 000	
221		Foreldreutvalget for grunnopplæringen		
	1	Driftsutgifter	9 777 000	
222		Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat		
	1	Driftsutgifter	120 104 000	
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 468 000	
223		Samisk utdanningsadministrasjon		
	50	Tilskudd til Sametinget	33 290 000	
225		Tiltak i grunnopplæringen		
	1	Driftsutgifter	136 690 000	
	60	Tilskudd til landslinjer	163 287 000	
	63	Tilskudd til samisk i grunnopplæringen, <i>kan</i> <i>overføres</i>	47 505 000	
	64	Tilskudd til opplæring av barn og unge asylsøkere .	188 379 000	
	66	Tilskudd til leirskoleopplæring	38 926 000	
	67	Tilskudd til opplæring i finsk	8 973 000	
	68	Tilskudd til opplæring i kriminalomsorgen	183 338 000	
	69	Kompensasjon for investeringskostnader ved grunnskolereformen	333 695 000	
	70	Tilskudd til opplæring av lærlinger og lærekandidater med spesielle behov	8 698 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	71	Tilskudd til utvikling av musikk- og kulturskolene .	9 121 000	
	72	Tilskudd til internasjonale utdanningsprogram	3 310 000	
	73	Tilskudd til studieopphold i utlandet	9 144 000	
	74	Tilskudd til organisasjoner	14 928 000	
226		Kvalitetsutvikling i grunnsopplæringen		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	1 016 411 000	
	70	IKT-tiltak, <i>kan nyttes under post 21</i>	3 628 000	
227		Tilskudd til særskilte skoler		
	60	Tilskudd til Moskvaskolen	1 287 000	
	62	Tilskudd til Fjellheimen leirskole	4 896 000	
	70	Tilskudd til den franske skolen	5 200 000	
	71	Tilskudd til internatdrift ved Krokeide yrkesskole ..	20 988 000	
	72	Tilskudd til Røde Kors Nordisk United World College	26 470 000	
	73	Tilskudd til opplæring i Kenya og Etiopia	3 504 000	
228		Tilskudd til private skoler mv.		
	70	Private grunnskoler, <i>overslagsbevilgning</i>	986 748 000	
	71	Private videregående skoler, <i>overslagsbevilgning</i>	1 091 038 000	
	72	Private videregående skoler godkjent etter		
		kap. 6A i privatskoleloven, <i>overslagsbevilgning</i>	190 472 000	
	73	Private grunnskoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	64 041 000	
	74	Private videregående skoler i utlandet, <i>overslagsbevilgning</i>	15 336 000	
	75	Private skoler for funksjonshemmede elever, <i>overslagsbevilgning</i>	148 049 000	
	76	Andre private skoler, <i>overslagsbevilgning</i>	35 417 000	
	77	Den tyske skolen i Oslo, <i>overslagsbevilgning</i>	8 833 000	
	78	Kompletterende undervisning, <i>overslagsbevilgning</i>	25 751 000	
	79	Toppidrett	14 337 000	
	80	Privatskoleorganisasjoner	609 000	
	81	Elevutveksling til utlandet	1 566 000	
229		Andre tiltak		
	70	Tilskudd til sikkerhetsopplæring for fiskere	12 433 000	
230		Kompetansesentre for spesialundervisning		
	1	Driftsutgifter	618 546 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	49 802 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	7 468 000	
252		EUs program for livslang læring		
	70	Tilskudd	187 697 000	
253		Folkehøyskoler		
	70	Tilskudd til folkehøyskoler	614 876 000	
	71	Tilskudd til Folkehøyskolerådet	3 501 000	
	72	Tilskudd til nordiske folkehøyskoler	1 101 000	
254		Tilskudd til voksenopplæring		
	70	Tilskudd til studieforbund	173 828 000	
	71	Tilskudd til fjernundervisning	12 504 000	
	72	Tilskudd til Studiesenteret Finnsnes	3 636 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	73	Tilskudd til voksenopplæringsorganisasjoner	9 001 000	
255		Tilskudd til freds- og menneskerettssentre mv.		
	70	Holocaustsenteret	22 481 000	
	71	Falstadsenteret	14 270 000	
	72	Stiftelsen Arkivet	5 354 000	
	73	Norsk fredssenter	1 259 000	
	74	Nord-Norsk Fredssenter, Narvik	1 110 000	
	75	Det europeiske Wergelandsenteret	6 500 000	
256		Vox - Nasjonalt senter for læring i arbeidslivet		
	1	Driftsutgifter	39 956 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	14 085 000	
257		Program for basiskompetanse i arbeidslivet		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	38 570 000	
258		Analyse og utviklingsarbeid		
	1	Driftsutgifter	3 740 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 1</i>	34 326 000	
270		Studium i utlandet og sosiale formål for studenter		
	71	Tilrettelegging av studier i utlandet	10 894 000	
	74	Tilskudd til velferdsarbeid	68 048 000	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger, <i>kan overføres</i>	220 816 000	
271		Universiteter		
	50	Basisfinansiering statlige universiteter	7 388 211 000	
	51	Resultatbasert undervisningsfinansiering statlige universiteter	2 770 693 000	
	52	Forskningsfinansiering statlige universiteter	2 996 089 000	
272		Vitenskapelige høyskoler		
	50	Basisfinansiering statlige vitenskapelige høyskoler	579 327 000	
	51	Resultatbasert undervisningsfinansiering statlige vitenskapelige høyskoler	222 126 000	
	52	Forskningsfinansiering statlige vitenskapelige høyskoler	154 874 000	
	70	Basisfinansiering private vitenskapelige høyskoler .	102 076 000	
	71	Resultatbasert undervisningsfinansiering private vitenskapelige høyskoler	109 522 000	
	72	Forskningsfinansiering private vitenskapelige høyskoler	53 010 000	
275		Høyskoler		
	50	Basisfinansiering statlige høyskoler	5 112 563 000	
	51	Resultatbasert undervisningsfinansiering statlige høyskoler	1 985 489 000	
	52	Forskningsfinansiering statlige høyskoler	283 818 000	
	70	Basisfinansiering private høyskoler	290 419 000	
	71	Resultatbasert undervisningsfinansiering private høyskoler	231 063 000	
	72	Forskningsfinansiering private høyskoler	9 428 000	
276		Fagskoleutdanning		
	70	Teknisk fagskoleutdanning	317 463 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	72	Annen fagskoleutdanning	25 814 000	
281		Fellesutgifter for universiteter og høyskoler		
	1	Driftsutgifter	402 288 000	
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	15 100 000	
	50	Tilskudd til Norges forskningsråd	71 500 000	
	51	Senter for internasjonalisering av høyere utdanning	38 951 000	
	73	Tilskudd til internasjonale programmer	18 800 000	
	74	Tilskudd til UNIS	82 183 000	
	75	UNINETT	21 849 000	
	76	Tilskudd til NORDUnet, <i>kan overføres</i>	18 401 000	
	78	Tilskudd til Universitets- og høyskolerådet	13 256 000	
	79	Ny universitetsklinikk i Trondheim, <i>kan overføres</i> .	27 089 000	
283		Meteorologiformål		
	50	Meteorologisk institutt	231 431 000	
	72	Internasjonale samarbeidsprosjekter	51 215 000	
285		Norges forskningsråd		
	52	Forskningsformål	1 184 345 000	
	55	Administrasjon	242 946 000	
286		Forskningsfond		
	50	Fondet for forskning og nyskaping - overføring til Norges forskningsråd	929 517 000	
287		Forskningsinstitutter og andre tiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter	4 810 000	
	53	NUPI	3 250 000	
	56	Ludvig Holbergs forskningspris	9 100 000	
	57	Grunnbevilgning til samfunnsvitenskapelige forskningsinstitutter	136 689 000	
	58	Strategisk bevilgning til samfunnsvitenskapelige forskningsinstitutter	15 410 000	
	71	Tilskudd til andre private institusjoner	29 536 000	
	73	Niels Henrik Abels matematikkpris	12 400 000	
288		Internasjonale samarbeidstiltak		
	21	Spesielle driftsutgifter	6 360 000	
	72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner	174 125 000	
	73	EUs rammeprogram for forskning, <i>kan overføres</i> ...	1 120 164 000	
	74	Det europeiske instituttet for innovasjon og teknologi, <i>kan overføres</i>	1 046 000	
	75	UNESCO	15 370 000	
310		Tilskudd til trossamfunn m.m.		
	70	Tilskudd til tros- og livssynsamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	143 408 000	
	75	Tilskudd til private kirkebygg, <i>kan overføres</i>	9 804 000	
	76	Tilskudd til råd for tro og livssyn	5 049 000	
340		Kirkelig administrasjon		
	1	Driftsutgifter	154 479 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	25 955 000	
	71	Tilskudd til kirkelige formål	190 050 000	
	72	Tilskudd til kirkelig virksomhet i kommunene	10 000 000	
	73	Tilskudd til virksomheten ved Nidaros domkirke ...	3 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	74	Tilskudd til Oslo domkirke	1 000 000	
	75	Trosopplæring, kan overføres, <i>kan nyttes under post 1</i>	150 000 000	
	76	Tilskudd til forsøks- og utviklingstiltak i kirken, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
	79	Til disposisjon, <i>kan overføres</i>	500 000	
341		Presteskapet		
	1	Driftsutgifter	813 604 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	5 651 000	
342		Nidaros domkirke m.m.		
	1	Driftsutgifter	50 398 000	
920		Norges forskningsråd		
	50	Tilskudd	1 233 300 000	
1020		Havforskningsinstituttet		
	1	Driftsutgifter	286 150 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	272 000 000	
1021		Drift av forskningsfartøyene		
	1	Driftsutgifter	119 050 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	54 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 000 000	
1022		NIFES		
	1	Driftsutgifter	54 600 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	78 300 000	
1023		Fiskeri-, havbruks- og transportrettet FoU		
	50	Tilskudd Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	308 400 000	
	51	Tilskudd Veterinærinstituttet	37 900 000	
	71	Tilskudd til utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	23 300 000	
	72	Tilskudd NOFIMA, <i>kan overføres</i>	66 200 000	
	74	Tilskudd marin bioteknologi mv., <i>kan overføres</i>	25 000 000	
1137		Forskning og innovasjon		
	50	Forskningsaktivitet	193 368 000	
	51	Basisbevilgninger til forskningsinstitutter m.m.	175 530 000	
	52	Omstillingsmidler Bioforsk	10 282 000	
	53	Planlegging Veterinærinstituttet mv.	3 000 000	
2410		Statens lånekasse for utdanning		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 45</i>	301 035 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	149 605 000	
	50	Avsetning til utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	4 231 390 000	
	70	Utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	2 772 377 000	
	71	Andre stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	437 800 000	
	72	Rentestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 847 153 000	
	73	Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning</i>	251 050 000	
	74	Tap på utlån	334 900 000	
		Totale utgifter		50 236 909 000
		Inntekter		
3200		Kunnskapsdepartementet		
	5	Refusjon utdanningsbistand NORAD mv.	3 247 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3220		Utdanningsdirektoratet		
	1	Inntekter ved oppdrag	5 485 000	
	2	Salgsinntekter mv.	6 431 000	
3221		Foreldreutvalget for grunnopplæringen		
	2	Salgsinntekter mv.	276 000	
3222		Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat		
	2	Salgsinntekter mv.	5 571 000	
	61	Refusjon fra fylkeskommuner	1 498 000	
3225		Tiltak i grunnopplæringen		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	118 589 000	
3230		Kompetansesentre for spesialundervisning		
	1	Inntekter ved oppdrag	49 802 000	
	2	Salgsinntekter mv.	12 757 000	
3256		Vox - Nasjonalt senter for læring i arbeidslivet		
	1	Inntekter ved oppdrag	9 121 000	
	2	Salgsinntekter mv.	1 164 000	
3281		Fellesutgifter for universiteter og høyskoler		
	2	Salgsinntekter mv.	10 000	
3286		Forskningsfond		
	85	Avkastning - Fondet for forskning og nyskaping	3 368 260 000	
3287		Forskningsinstitutter og andre tiltak		
	85	Avkastning fra Niels Henrik Abels minnefond	12 400 000	
	86	Avkastning fra Ludvig Holbergs minnefond	9 100 000	
3288		Internasjonale samarbeidstiltak		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	3 843 000	
3340		Kirkelig administrasjon		
	1	Ymse inntekter	10 738 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	25 955 000	
3341		Presteskapet		
	1	Ymse inntekter	13 131 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	5 651 000	
3342		Nidaros domkirke m.m.		
	1	Ymse inntekter	15 175 000	
	4	Leieinntekter m.m.	2 293 000	
4020		Havforskningsinstituttet		
	3	Oppdragsinntekter	272 000 000	
4021		Drift av forskningsfartøyene		
	1	Oppdragsinntekter	54 000 000	
4022		NIFES		
	1	Oppdragsinntekter	78 300 000	
	2	Laboratorieinntekter	762 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
5310		Statens lånekasse for utdanning		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	24 000 000	
	29	Termingebyr	28 900 000	
	89	Purregebyrer	96 200 000	
5617		Renter fra Statens lånekasse for utdanning		
	80	Renter	6 763 305 000	
		Totale inntekter		10 997 964 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2009 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 200 post 1	kap. 3200 post 2
kap. 220 post 1	kap. 3220 post 2
kap. 221 post 1	kap. 3221 post 2
kap. 222 post 1	kap. 3222 postene 2 og 61
kap. 230 post 1	kap. 3230 post 2
kap. 256 post 1	kap. 3256 post 2
kap. 281 post 1	kap. 3281 post 2
kap. 286 post 50	kap. 3286 post 85
kap. 287 post 56	kap. 3287 post 86
kap. 287 post 73	kap. 3287 post 85
kap. 2410 post 1	kap. 5310 post 3

2. overskride bevilgningen til oppdragsvirksomhet på postene 21 mot tilsvarende merinntekter.

3. benytte inntekter fra salg av eiendommer ved universitetene til kjøp, vedlikehold og bygging av andre lokaler til undervisnings- og forskningsformål ved den samme virksomheten.

4. gi Norges forskningsråd fullmakt til å kjøpe og avhende eiendommer. Salgsinntekter føres til Forskningsrådets eiendomsfond.

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2009 kan:

1. gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
220		Utdanningsdirektoratet	
	70	Tilskudd til læremidler mv.	20,0 mill. kroner
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen	
	21	Spesielle driftsutgifter	120,0 mill. kroner
270		Studium i utlandet og sosiale formål for studenter	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger	220,8 mill. kroner
285		Norges forskningsråd	
	52	Forskningsformål	37,5 mill. kroner

2. gi tilsagn om å utbetale støtte for første halvår 2010 (andre halvdel av undervisningsåret 2009–2010) etter de satser som blir fastsatt andre halvår 2009 (første halvdel av undervisningsåret 2009–2010), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, postene 70 Utdanningsstipend, 71 Andre stipend, 72 Rentestøtte og 90 Lån til Statens lånekasse for utdanning, samt kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning, post 80 Renter.

3. gi tilsagn om å konvertere lån til stipend første halvår 2010 (andre halvdel av undervisningsåret 2009–2010) etter de satser som blir fastsatt for andre halvår 2009 (første halvdel av undervisningsåret 2009–2010), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, post 50 Avsetning til utdanningsstipend.

4. gi tilsagn om å utbetale tillegg til utdanningslånet for 2009 med kr 3 850 per måned i opptil to måneder for studenter som tar del i undervisning som er omfattet

av ordningen med sommerundervisning, jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, postene 72 Rentestøtte og 90 Lån til Statens lånekasse for utdanning, samt kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning, post 80 Renter.

IV

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. privatister som melder seg til eksamen, og kandidater som melder seg til fag-/svenneprøver etter opplæringsloven § 3-5, skal betale et gebyr per prøve. Gebyret skal betales til fylkeskommunen. Privatister som melder seg til eksamen skal betale kr 345 dersom privatisten ikke har prøvd seg i faget tidligere som privatist eller elev, og kr 707 ved forbedringsprøver. Kandidater som melder seg til fag-/svenneprøver etter opplæringsloven § 3-5, skal betale kr 707 per prøve dersom kandidaten ikke har gått opp tidligere, og kr 1 415 ved senere forsøk.
2. Kunnskapsdepartementet i 2009 kan gi universiteter og høyskoler fullmakt til å:
 - a) opprette nye selskap og delta i selskap som er av faglig interesse for virksomheten.
 - b) bruke overskudd av oppdragsvirksomhet til kapitalinnskudd ved opprettelse av nye selskaper eller

ved deltakelse i selskaper som er av faglig interesse for virksomheten.

- c) bruke utbytte fra selskap som virksomheten har kjøpt aksjer i eller etter fullmakt forvalter, til virksomhetens drift eller til kapitalinnskudd.
 - d) bruke inntekt fra salg av aksjer i selskap som virksomheten har ervervet med overskudd fra oppdragsvirksomhet eller etter fullmakt forvalter, til virksomhetens drift eller til kapitalinnskudd.
3. Kunnskapsdepartementet kan overføre spesifikke gruppe 1-aksjer under Kunnskapsdepartementet til universiteter og høyskoler som gruppe 2-aksjer. Aksjene blir ført ut av kapitalregnskapet i 2009 mot konto for forskyving av balansen.
 4. Kunnskapsdepartementet i 2009 kan gi avkall på krav om tilbakebetaling av gaveforsterkning som er utbetalt til Bergens forskningsstiftelse, Bergens medisinske forskningsstiftelse og Tromsø forskningsstiftelse i strid med retningslinene for ordningen.
 5. Kunnskapsdepartementet i 2009 kan inngå avtale om rehabilitering og modernisering av Norges hus i Paris innenfor en kostnadsramme på 10 mill. kroner.

V

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kultur- og kirke departementet i 2009 kan:

overskride bevilgningen under

kap. 340 post 1
kap. 340 post 1
kap. 341 post 1
kap. 341 post 21
kap. 342 post 1

mot tilsvarende merinntekter under

kap. 3340 post 1
kap. 3340 post 2
kap. 3341 post 1
kap. 3341 post 2
kap. 3342 postene 1 og 4

VI

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2009 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgningin-

ger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
920	50	Norges forskningsråd Tilskudd	180,5 mill. kroner

VII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Fiskeri- og kystdepartementet i 2009 kan:

1.

overskride bevilgningen under

kap. 1020 postene 1 og 21
kap. 1021 postene 1 og 21
kap. 1022 postene 1 og 21

mot tilsvarende merinntekter under

kap. 4020 post 3
kap. 4021 post 1
kap. 4022 post 1

2. regne med alle ubrukte merinntekter ved beregning av sum som kan overføres på kap. 1020 postene 1 Driftsutgifter og 21 Spesielle driftsutgifter og kap. 1021 postene 1 Driftsutgifter og 21 Spesielle driftsutgifter.

Votering:

Komiteens innstilling – med de foretatte rettelser – ble bifalt med 54 mot 47 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 14.16.04)

Presidenten: Presidenten har forstått det slik at Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil gå imot innstillingen.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstilt:

I statsbudsjettet for 2008 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
1020		Havforskningsinstituttet	
	1	Driftsutgifter, blir auka med frå kr 272 510 000 til kr 274 710 000	2 200 000
	21	Spesielle driftsutgifter, blir auka med frå kr 260 750 000 til kr 330 750 000	70 000 000
	70	(Ny) Tilskot til nedskrivning av aksjekapital i Protevs AS, blir løyvd med	1 000 000
1021		Drift av forskingsfartøya	
	21	Spesielle driftsutgifter, blir auka med frå kr 52 150 000 til kr 57 150 000	5 000 000
Inntekter			
4020		Havforskningsinstituttet	
	3	Oppdragsinntekter, blir auka med frå 260 750 000 til 330 750 000	70 000 000
	96	Aksjepost i Protevs AS, blir løyvd med	1 000 000
4021		Drift av forskingsfartøya	
	1	Oppdragsinntekter, blir auka med frå kr 52 150 000 til kr 57 150 000	5 000 000

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

statstilskudd, overslagsbevilgning, nedsettes med kr 10 400 000.»

Presidenten vil gjøre oppmerksom på at kap. 231 i innstillingens forslag til vedtak ikke vil bli votert over her da dette kapitlet vil bli behandlet i en egen innstilling fra familie- og kulturkomiteen.

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Under debatten har Ine Marie Eriksen Søreide satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, som lyder:

Komiteen hadde innstilt:

«Kap. 228 post 70 Private skoler med rett til

I statsbudsjettet for 2008 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
200		Kunnskapsdepartementet	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 210 025 000 til kr 208 525 000	1 500 000
220	70	Tilskudd til læremidler mv., kan overføres, kan nyttes under post 21, forhøyes med fra kr 40 483 000 til kr 46 483 000	6 000 000
222		Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 116 880 000 til kr 117 847 000	967 000
225		Tiltak i grunnopplæringen	
	63	Tilskudd til samisk i grunnopplæringen, kan overføres, nedsettes med fra kr 45 503 000 til kr 44 521 000	982 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	64	Tilskudd til opplæring av barn og unge i statlige asylmottak, nedsettes med fra kr 115 236 000 til kr 60 737 000	54 499 000
	66	Tilskudd til leirskoleopplæring, nedsettes med fra kr 37 285 000 til kr 34 785 000	2 500 000
	67	Tilskudd til opplæring i finsk, nedsettes med fra kr 10 566 000 til kr 7 330 000	3 236 000
	70	Tilskudd til bedrifter som tar inn lærlinger med spesielle behov, forhøyes med fra kr 8 331 000 til kr 12 331 000	4 000 000
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 70, nedsettes med fra kr 972 358 000 til kr 966 358 000	6 000 000
227		Tilskudd til særskilte skoler	
	70	Tilskudd til den franske og den tyske skolen i Oslo, nedsettes med fra kr 9 467 000 til kr 6 867 000	2 600 000
	73	Tilskudd til opplæring i Kenya og Etiopia, nedsettes med fra kr 3 356 000 til kr 570 000	2 786 000
228		Tilskudd til private skoler m.v.	
	70	Private skoler med rett til statstilskudd, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 2 518 962 000 til kr 2 479 588 000	39 374 000
230		Kompetansesenter for spesialundervisning	
	21	Spesielle driftsutgifter, forhøyes med fra kr 47 703 000 til kr 50 623 000	2 920 000
231		Barnehager	
	60	Driftstilskudd til barnehager, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 16 139 180 000 til kr 15 873 180 000	266 000 000
	61	Investeringsstilskudd, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 261 500 000 til kr 292 500 000	31 000 000
	65	Skjønnsmidler til barnehager, nedsettes med fra kr 4 127 528 000 til kr 4 012 528 000	115 000 000
252		EUs handlingsprogram for livslang læring	
	70	Tilskudd, forhøyes med fra kr 175 448 000 til kr 176 751 000	1 303 000
256		Vox - Nasjonalt senter for læring i arbeidslivet	
	21	Spesielle driftsutgifter, nedsettes med fra kr 13 491 000 til kr 9 741 000	3 750 000
271		Universiteter	
	50	Basisfinansiering statlige universiteter, forhøyes med fra kr 6 791 805 000 til kr 6 792 605 000	800 000
	51	Resultatbasert undervisningsfinansiering statlige universiteter, nedsettes med fra kr 2 593 711 000 til kr 2 587 911 000	5 800 000
275		Høyskoler	
	50	Basisfinansiering statlige høyskoler, forhøyes med fra kr 5 022 498 000 til kr 5 026 776 000	4 278 000
	51	Resultatbasert undervisningsfinansiering statlige høyskoler, nedsettes med fra kr 2 005 983 000 til kr 2 001 705 000	4 278 000
281		Fellesutgifter for universiteter og høyskoler	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 357 311 000 til kr 359 962 000	2 651 000
	73	Tilskudd til internasjonale programmer, nedsettes med fra kr 18 793 000 til kr 18 655 000	138 000
283		Meteorologiformål	
	72	Internasjonale samarbeidsprosjekter, nedsettes med fra kr 41 155 000 til kr 35 641 000	5 514 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
288		Internasjonale samarbeidstiltak	
	72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner, nedsettes med fra kr 172 477 000 til kr 171 308 000	1 169 000
	73	EUs rammeprogram for forskning, kan overføres, for høyes med fra kr 999 521 000 til kr 1 006 260 000	6 739 000
	75	UNESCO, nedsettes med fra kr 16 171 000 til kr 15 370 000	801 000
2410		Statens lånekasse for utdanning	
	1	Driftsutgifter, kan nyttes under post 45, nedsettes med fra kr 288 794 000 til kr 268 834 000	19 960 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres, nedsettes med fra kr 101 512 000 til kr 83 572 000	17 940 000
	50	Avsetning til utdanningsstipend, overslagsbevilgning, nedsettes med fra kr 4 131 000 000 til kr 4 098 600 000	32 400 000
	72	Rentestønad, overslagsbevilgning, nedsettes med fra kr 1 625 800 000 til kr 1 599 800 000	26 000 000
	90	Lån til Statens lånekasse for utdanning, overslagsbevilgning, nedsettes med fra kr 18 929 400 000 til kr 18 782 000 000	147 400 000
Inntekter			
3200		Kunnskapsdepartementet	
	5	Refusjon utdanningsbistand NORAD mv., nedsettes med fra kr 3 110 000 til kr 1 610 000	1 500 000
3222		Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat	
	2	Salgsinntekter mv., for høyes med fra kr 5 336 000 til kr 6 303 000	967 000
3225		Tiltak i grunnopplæringen	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter, nedsettes med fra kr 38 824 000 til kr 20 311 000	18 513 000
3230		Kompetansesenter for spesialundervisning	
	1	Inntekter ved oppdrag, for høyes med fra kr 47 703 000 til kr 50 623 000	2 920 000
3256		Vox - Nasjonalt senter for læring i arbeidslivet	
	1	Inntekter ved oppdrag, nedsettes med fra kr 8 737 000 til kr 4 987 000	3 750 000
3288		Internasjonale samarbeidstiltak	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter, nedsettes med fra kr 4 043 000 til kr 3 843 000	200 000
5310		Statens lånekasse for utdanning	
	72	Gebyr, for høyes med fra kr 127 000 000 til kr 133 000 000	6 000 000
	90	Avdrag og renter, nedsettes med fra kr 9 860 000 000 til kr 9 513 000 000	347 000 000
5617		Renter fra Statens lånekasse for utdanning	
	80	Renter, nedsettes med fra kr 6 022 000 000 til kr 5 898 000 000	124 000 000

Presidenten: Presidenten vil først la det bli votert alternativt mellom komiteens innstilling til kap. 228 og forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre.

kap. 228 og forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble innstillingen bifalt med 54 mot 47 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.17.25)

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til

Presidenten: Det vil bli votert over øvrige kapitler under utgifter og inntekter.

Votering:

Komiteens innstilling til øvrige kapitler – med unntak av kap. 231 – ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 5

Komiteen hadde innstilt:

I statsbudsjettet for 2008 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
340		Kyrkjeleg administrasjon	
	1	Driftsutgifter, blir auka med frå kr 141 059 000 til kr 148 559 000	7 500 000
	21	Særskilte driftsutgifter, blir auka med frå kr 16 240 000 til kr 34 240 000	18 000 000
341		Presteskapet	
	1	Driftsutgifter, blir auka med frå kr 792 591 000 til kr 796 591 000	4 000 000
Inntekter			
3340		Den norske kyrkje	
	1	Driftsutgifter, blir auka med frå kr 10 285 000 til kr 17 785 000	7 500 000
	2	Inntekter ved oppdrag, blir auka med frå kr 16 240 000 til kr 34 240 000	18 000 000
3341		Presteskapet	
	1	Ymse inntekter, blir auka med frå kr 12 578 000 til kr 16 578 000	4 000 000

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Sak nr. 7 [14:18:28]

Referat

Votering i sak nr. 6

Presidenten: Det vil bli votert over forslag fra stortingsrepresentant Dagrun Eriksen på vegne av Kristelig Folkeparti oversendt fra Odelstingets møte 20. november 2008:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å gi gravide som står uten foreldrepengerettigheter knyttet til arbeidslivet, bedre økonomiske vilkår gjennom en opptrapping i engangsstøtten for gravide til 2 G.»

Votering:

Forslaget fra Kristelig Folkeparti ble med 94 mot 7 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.18.21)

- (91) Om menn, mansroller og likestilling (St.meld. nr. 8 (2008–2009))
Enst.: Sendes familie- og kulturkomiteen.
- (92) Statlige lån til Eksportfinans ASA (St.prp. nr. 32 (2008–2009))
Enst.: Sendes finanskomiteen.
- (93) Utvidelse av bompengoordningen på E6 mellom Trondheim i Sør-Trøndelag fylke og Stjørdal i Nord-Trøndelag fylke (St.prp. nr. 31 (2008–2009))
- (94) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Arne Sortevik, Bård Hoksrud og Per Sandberg om å øke statlig finansiering av ferjeavløsningsprosjekter (Dokument nr. 8:22 (2008–2009))
Enst.: Nr. 3 og 4 sendes transport og kommunikasjonskomiteen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Ber noen om ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 14.19.